

Inleiding

Wollebrand/dt/t Geleynss./z. de Jongh werd 8 januari 1594 in Alkmaar geboren. Hij was de middelste zoon van Geleyn Jansz. en Jannetgen Jans. Zijn oudere broer was Jan Geleynsz, zijn jongere broer Jochum Geleynsz. Zijn ouders stierven toen de jongens nog niet volwassen waren. Zij werden als wezen door hun voogden op 11 december 1611 in de bescherming van de weesmeesteren van Alkmaar gesteld. Direct daarna vonden Wollebrandt en Jan een plaats bij de Oostindische Compagnie. Wollebrandt was een serieuze jongen en maakte snel carrière. In 1613 vertrok hij als assistent-koopman naar Banda, in 1618 als koopman naar Halmaheira en in 1623 reisde hij naar de Oost als opperkoopman. Hij werd daarna opperhoofd van een kantoor in de omgeving van Mumbai. In 1632 ging hij voor de vierde keer naar India en werd van daaruit directeur van de handel in Perzië, nu Iran. Hij eindigde in 1648 zijn loopbaan als extra-ordinaris Raad van Indië en commandeur van de retourvloot naar het vaderland, uitgebeeld op het schilderij, aanwezig in het Stedelijk Museum. Hij heeft een korte zwarte commandostaf in zijn hand, waarmee hij naar de retourvloot wijst. Hij draagt de medaille, die hem als commandeur verleend is. Tussen de reizen door kwam hij steeds terug naar Alkmaar, dikwijls naar het gezin van een voogd, notaris Jan Cornelis Baerdt, die zijn zaakwaarnemer werd. Als hij in de Oost was, dikwijls vele jaren achter elkaar, werd door het schrijven van brieven het contact onderhouden. Aanvankelijk deed hij dat zelf; hij had een moeilijk handschrift en verbeterde veel. Later had hij schrijvers die de brieven voor hem schreven, maar hij ondertekende ze zelf en voegde dikwijls in de marges flinke schrijfsels toe met vriendschapsgroeten aan vele bekenden. Het moest vaak 'in haest' op het laatste moment nog gebeuren, omdat de schepen bijna vertrokken.



Wollebrandt Geleynsz. de Jongh als opperkoopman en commandeur in Oostindië. Caesar van Everdingen, 1648

Wollebrandt heeft al die jaren zijn correspondentie gekoesterd en bewaard in een kist, die overall mee naar toe ging. Ook zijn boeken en de papieren die nodig waren voor zijn functies bewaarde hij daarin. Omdat Cornelis Jansz. Baerdt en later diens zoon Jacob Baerdt zijn financiële zaken afhandelden, bewaarden ook zij de brieven, zodat veel heen en weer gaande correspondentie bewaard is gebleven.

De brieven zijn geen officiële stukken, maar persoonlijke ervaringen van alle dag. De aanhef is altijd zeer respectvol, daarna wordt, als belangrijkste punt, ieders gezondheid beschreven en dan de belevenissen. Wollebrandt vertelt dat er in de kelder een fles anijswater is ontploft, dat hij trek heeft in een scharretje of een bokking, dat het 40 dagen reizen is naar Agra, een stad in het binnenland van India. Maar het meest opvallend is dat hij verlangt naar de 19 jaar jongere Alewijntje Baerdt, waarmee hij hoopt te trouwen. Hij stuurt stukken damast, zijde en

linnen naar huis, waar zij een luxe overrok, een ‘bouwen’, van kan maken, maar verwacht wel een bedankje. En dan ... beschrijft hij zijn teleurstelling als zij met iemand anders is getrouwd.

Vanuit Alkmaar leest hij op zijn beurt hoe het met de rente gaat, dat Cornelis Jansz. Baerdt last heeft van nierstenen, dat de winter van 1634 - '35 zo koud was dat Wollebrandt beslist zou hebben moeten uitzien naar een ‘bijslaap’ om zijn bed te verwarmen, dat de pest slachtoffers maakt, dat er kinderen geboren worden, dat de drooggevallen Schermer verkaveld wordt, enz. enz.

Na Wollebrandts' dood heeft zijn kist met brieven in de kosterij van de Grote Kerk in Alkmaar een plek gekregen. Daarna is hij naar het stadsarchief gegaan. De brieven die betrekking hebben op de Compagnie zijn uitgeleend aan het Rijksarchief en zijn daar gebleven. De persoonlijke correspondentie ligt nu in het Regionaal Archief Alkmaar. De taal van de brieven is niet geheel onze taal, maar goed te begrijpen. Het is bijzonder zo dicht bij het wel en wee van een Hollandse familie te zijn, die bijna 400 jaar geleden leefde.

Literatuur

Lemma van C.W. Bruinvis over Wollebrand Geleyensz de Jongh in het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek (NNBW), deel II, 640 en 641.

H.E. van Gelder, “Wollebrandt Geleyensz de Jongh, ‘de Alkmaarder wees’”. in: *Alkmaarse opstellen* (Alkmaar, 1960) 118-147.

De Brieven

[brief 1]

[N.B. de data en de briefnummers bovenaan de brieven, gezet tussen vierkante haken zijn van H.E. van Gelder]

[Wollebrant schrijft aan Cornelis Janss. Baert:]

[15 december 1623]

[brief nr. 1]

Edele, eersame, wijse, voorsienijghe ende seer dischrete seigneur Cornelis Jansen Baert naer hertelijcke groetenisse dient desen om te ackompangeren mij reeckeninghe die hier neven gaet in desen ghesloten, verdient op de uitreise, door mijn houdende de somme van 371 guldens ende 10 stuivers welcke some U.E. sal believe van mijnent wegghen te ontfanghen uut handen de heeren de bewinthebbereren ter camer van Amsterdam, ontfanghen hebbende sal U.E. neffens Abrahamatijssen deselvyghe ghelieven te benijffijseeren ende dieryeeren naer U.E. goet ghevallen tot den meesten proffijte als U.E. in alles wel toebetrouwt wert

de edele heeren bewint hebben betaelt hebbende sal haer voor goede betalinghe verstrecken ende van alle naer maninghe bewryt zyn - wie 't anders hebbende sal eindijghen ende U.E. t' sampt de vrienden in Goodes bescher bevelen die U.E. ende ons altesam ghelieve te spaeren in goede ghesontheit tot onser aller salicheit, Amen, met haest.

Valle¹

Ont 't schip Schoonhooven desen 15 desember 1623 op de rede van Suhaly, 3 mijlen van Souratte² leggende gheanckert.

U.E. dienstwillyghe
Wollebrant Geleinsz. de Jongh
1623

¹. *valle, vale, volle, vole - vaarwel, gegroet*

². *Souratte - nu Surat, ligt in west India aan de Golf van Cambay.*

[Brief 2]

[Wollebrant schrijft:]

[8 december 1634]

[2]

Heer Cornelis Jansen Baert

Eersame, voorsienij, seer bescheide heer

Naer ons afscheit van U.E. genomen hebbende sijn des middernachts op de Helder wel aengecoemen sonder ongeluck, de Heere sijn gedanckt, nu staen wij ons naer het schip, onse wonplaetse voor 6 a 7 maenden te gaen welke schepen soo verstaet gisteren uut de bolch (boech) achterweerss op de coopvaerder reede sijn gecoomen meest gereet lijnde (sijnde) soo dat weinich anders als den goeden wint verwachten om in Godes naeme onse reise te aenveerden ende wensent eerlange onse afscheit briefgen U.E. sullen toesenden, dat nu bij dese gelegenheit meede doen, wensende U.E. ende U.E. huisvrouw Alewijntgen Baer, seigneur Jacob Baert ende U.E. famylye alles dat ter salicheit mach dienen ende wy voor ons selven soudent diesiereeren, Bestevaer Molenvliet, sijn soon, de burgemeester Cessel de penningmeester Cessel, wien ick voor syn berenhuit seer bedancte mitsgaders hare huisvrouen wense ick sooveel goets als myn selven. Den officier Schagen met synen aenclevrs gelieve U.E. bij gelegenheit meede seer te groeten van onsentwegen voort alle onse vrienden in 't generael die wy bidden sulen in gesontheit tot salicheit gelieve te preserveren, Amen.

Volle
 U.E. vrient ende dienaer
Wollebrant Geleijnsen de Jongh
 1634 subscripsit¹

Op de Helder op ons vertreck
 staende naer de scheepen desen 8^{en}
 1634 drinckende een brandewyngtghen
 op U.E. gesontheit ende alle de vrienden

Soo dr eenyge brieven naer ons
 vertreck aen ons mochte coomen daer
 belang aen was als geloove meen U.E.
 gelieft se ons met beste accomodij-
 teit toesenden, ons geschiede vrientschap

[in marge rechts:] Nota

Den voerman bevint hem hier sijnde sonder gelt
 soo dat hem buiten by foij noch een daelder ofte
 30 stuivers hebbe moeten verstrecken, U.E. can 't
het hem corten van de 10 guldens die geordoneert
hebbe hem te betael vole als vooren

¹ sss, sst, subscripsit - ik heb ondertekend

[Brief 3]

[Cornelis J. Baert schrijft aan Wollebrant:]

[16 december 1634]

[3]

Heer Commandeur. U.E. aengename
 missiven, d' een van de Helder met Jan Samuelsz.
 ende d' ander uuijt het schip Amsterdam door
 Gerrit Jansz, sijn ons wel ter hant
 gecoomen, ende bij mij all beantwoort,
 maer doordien ick vreesde off U.E. mijne
 missive niet ter hant mochte coomen, hebbe
 ick goet gedacht desen noch aen U.E. te
 schrijven, ende U.E. daerbij op 't hoochste
 te bedancken van de beleeftheit 't mij waerts,
 namentlijck van de 35 gulden mij tot een ringh vereert,-
 't is all te veel. Ick en can dit niet weder
 verdienen. U.E. openstaende rekeninge met Jan
 Arentsz, sal ick ter eerster gelegentheijt
 met hem sluijten ende alles aenteijckenen. De
 dertich stuvers bij U.E. A[....]un Samuelsz.
 gegeven, hebbe ick hem gecort ende niet
 meer als acht gulden, thien stuvers op U.E.

rekeninge gestelt. Ick, mijn huijsvrouw
 Alewijntgen Jacob ende alle onse kinderen,
 mitsgaders Bestevader Molenvliet, seggen
 U.E. bij desen adieu ende wenschen U.E.
 een goede geluckige ende voorspoedige reijse,
 ende soo veel goets als ons selven, de goede
 Godt geve dat wij malcanderen met lieff
 wederom mogen sien ende spreken ist ons salich.
 Hiermede heer commandeur naer groetenisse
 ende hartelicke eerbiedinge, Godt almachtich
 bevolen. Sonder U.E. broeder Jochum Geleijnss.
 te vergeten, met sijn soon, die Godt almachtich in
 sijn heijlige hoede mede wil nemen ende goede behouden
 reijse verlenen, amen. Uuyt Alcmaer desen 16^{en}
 december 1634 U.E. dienstbereijde vrunt
 C.J. Baert subscripsit

[in marge:]

De Schipper Salm, daer U.E. laest mede over gecomen is, is den bruijdegum, ende heeft U.E.
 op huijden seer beleeffdelijck op sijn feest doen nooden.

wollebrant001d

[adressering, schuin uitgevouwen:]

Eersame wijse voorsienige seer,
 discrete heere
 mijn heere Wollebrant Geleijnss.
 de Jongh, commandeur over de
 schepen gaende naer Oostindien
 jegenwoordich op het schip
 Amsterdam, leggende op de rede van
 Texel
 Port

[Brief 4]

[Wollebrant schrijft:]

[17 december 1634]

[4]

Heer Cornelis Jansen Baert

Eersame, wijse, voorsienijge, seer dischreete seigneur,
 waerde ende vertroude vrient als vader

[in marge:] Nota

Wy he hebben U.E. laest geschreeven bij N. Jansen
 wonachtich tot Alckmaer ende daer naer noch een andr
 caerte (corte?) belletgen, in Jan Arentses briefgen die hoope

U.E. wel voor den ontfanck van desen sullen behandicht syn, waer in U.E. geadvyseert hebbe in haest dat het ons aengenaem was U.E. ditto Arentsen een van onse groote laeckens in plaetse van het wedr terugge gesonden laecken soude laeten volgen, dat hoope U.E. met gelegentheit sult doen ofte soo 't niet begeert aen syn reeckeninge aftrecken daer ons vrientschappe aen geschiede. Nu is hier niet sonders voorgevallen daer U.E. can van bedelen, als dat naer een goeden wint wachten die ons op desen avont verthoont heeft, ofte ons helpen wilde uut dese couden hoeck, soo dat soo blyft als nu is wij met de hulpe Godes morgen hoopen deur te gaen om onse reise te vervorderen derhalven nemen wy ons behoorlijck afscheit met dese om se aen U.E. ende U.E. huisvrouwe, Alewyntgen Baert, Jacob Cornelissen ditto, ende vordr alle U.E. famielie, bedanckende U.E., van gelijcken moedr, ditto Alewyntgen, Jacobes ende alle die van U.E. huise, voor alle genooten eere en vrientschappe die hoopen met eerbiedicheit naer ons vermoogen te erkennen by gelegentheit die nu noch niet machtich zijn, -- wij reeckommanderen U.E. de goede voorsorge over onse ondr U.E. gelaeten goederen, ende soo veele ongeluck te verhoeden als doende-lijcken is dat U.E. ten vollen vertrouwen.

[in marge:] Nota

Soo naer ons ietwes onbetaelt gebleven mochte zijn dat meene mee daer gen obblygatcye van gepassert hebbe coont het goet doen soo U.E. weet gerechtyge schult te zijn dan Jan Arentsen sal nochal ietwes verschoten hebben, want hem een lampet ende schootel hebbe doen maecken dat U.E. naer de reeckeninge gesin hebbende, als voor desen geseit, coont betaelen ende dat noch voor ons heeft verschooten tien rijckxdaelders heeft ditto van de edele Tulinck (Stulinck?) ontfangen die hem geschreeven hebbe in te houden op reeckeninge dat hem van ons is compareerende.

[in marge:] Nota

De dertich ofte 35 guldens in onse jongste geadvyseert wenste U.E. tot onse gedachtenisse in een ringetgen geliefde te besteeden ende tot onse gedachtenisse te draegen, dat U.E. op onse reeckeninge gelieft te stel(l)en, sullen 't voor vol aennemen met danckbaerheit, 't gene wij Alewyntgen Baert, jaerlijckx toegeleit ende vereert hebben, laet het haer gewerden tot onse naedr ordere als bij de meemoore door ons gelaet ende soo ditto vermeld

verte¹

van gelycken meede de andere volgende notytcy maer met deescrctcy sonder haer weeten te laeten onse ordere als U.E. mondelinge verscheiden maelen gerecommandeert.

Hiermeede eersame, wyse, voorsienyge, seer dischreete heer, bevele U.E. in de bescherminge des alderhoochste t' sampt U.E. huisvrouwe, onse lieve Alewynten die de heer lange gelieve te sparen ter salicheit, heer Jacobs Baert ende ale U.E. famylye, Godt almachtich biddende ons met soo goede gesondheit gelieve te laten vergaeren als gescheiden syn soo 't ons salich is, amen.

Vole

U.E. in alle dienaer

Wollebrant Geleinsen de Jongh

1634 subscripsit

segge noch

Wollebrant Geleijnsen de Jongh

1634 subscripsit

U.E. in alen dienaer

[rechter kant van het blad onder de naam:]

Gelieft onse groete niet
te vergeten aen de heer Osfasier
Schagen ende die van sijnen huise
te doen als meede onse
neef sekrytaryus Schagen,
Jan Harcksen ende alle de vrieden
daer wy sullen altemet om
haer dencken van gelijcken
hoope sy doen sullen als bij
den anderen vroolyck syn.

[links van het blad:]

In 't schip Amsterdam desen
17^{en} desember 1634 leggende
in Tessel seilreet met ons sessen
om morgen naer see te gaen soo de
wint blyft als nu is ende het
weeder bequam, de clocke 2 uieren
des nachts desen geëindicht waer
meede wy U.E. voor dese reise ende
vriendelijcken adieu dronck toe
drincken ende aen ale vrienden die ons
seer gelyfeft te groeten, sondr onse
goede Bestevaer te vergeeten, peetoom
Molenvliet, meutgen² Dielya, de
burgemeester Kessel ende syn broedr
de penningmeester, die dyckgraef
Sonnevelt, burgemeester Stulinck,
Huibert oom, sondr hare huisvrouwen

te vergeten ende ale vriende die door grooten
 haest vergeeten mochte hebben, aen haer
 myn exkuse te doen -- hoewel
 compt mij den berenhuit van de edele
 penningmeester Kessel, ick gedencke
 hem daegelijckx ende noch meer des
 nachts als myn voeten daer warm
 in leggen -- wij bidden de vrienden
 ons gelieven te gedencken als
 somwylen bij den anderen syn met
 een goede coppe wyn, wij sullen bij
 gelegentheit meede niet onachtsaen zyn.
 Vergeet vooral niet myn groete aen de heer
 Sarvaes Brassier ende syn huisvroutgen te doen.

[over de breedte:]

Seigneur Jacob Baert U.E. gelieve de moeiten te nemen onsenthalven
 ende groeten alle de jonge borsten die op onse foij³ geweest zijn
 sonder vooral te vergeten de jonge dochters generaelijcken hier
 meede brenge ick het U lieden ende haer allen in een dronck goede
 Spaense wyn U lieden doe bescheit bij gelegentheit, hier
 meede ~~meede~~ neme ick myn adieu ende afscheit doch niet
 indr ewicheit, want hoope weder te coomen soo 't Godt gelieft
 om myn welkomst te eissen ende genieten

U lieden alen dienaer
 Wollebrant Geleinsen de Jongh
 1634 subscripsit

^{1.} *verte - tussenruimte*

^{2.} *meutgen, neuytge - klein oud vrouwtje of een meisje wat in de groei is blijven steken*

^{3.} *foij - afscheidsfeest*

[Brief 5]

[Wollebrant schrijft:]

[23 december 1634]

[5]

Heer Cornelis Jansen Baert

Eersame waerde vriend, saluit

Dese drie regulen dienen allene om U.E. onse
 gesontheit te bedelen, van gelycken te advyseren dat
 U.E. 2 aengenaeme den eenen van 13^{en} ende den anderen
 van 22^{en} courant waerop dit volgende in alle haest
 sal dien ten antwoord. My is lies(lief) dat U.E.
 soo veel jaren in gesontheit geweest hebt, hoope

Godt Almachtich U.E. vordr sal spaeren ende met life
 wy U.E. geborte tot onse wedrcoomst sullen moogen
 vermaenen¹. Dat U.E. by heer Coolwyck ten eeten
 geweest syt, is my ten hoogsten aengenaem,
 wenste van harten my gesontheit daer by de vrienden
 meede hadden moogen bescheit doen dat wy nu
 hier datelycken op den ontfanck der selver hier
 hebben gedaen - de groetenissen aen alle vrienden gelie-
 ve U.E. onsentweegen te doen sonder iemant te ver-
 geten, wy gedencken altemet onse soete Marijtegen
 ende Willem Ooom, meede als met lief weedr come
 sal haer een bouwen² ende hem een cleet soo leest, meede
 brengen ende Alewyntgen Baert een bouwen ofte
 vlieger, wy wenste dat wy te Carsmis bij U.E.
 mochten weesen maer de heeren houden ons aen
 boort ende willen ons niet lesentcyceeren³ seggen
 de sorge ons nu bevolen blyft, soodat U.E.
 ons gelieft te exkuseeren wy sullen hier aen
 boort Carstyt tot ons leetwesen moeten
 houden, ende sonder eenyge fout ontrent de clocke
 een uren U.E. alle gesontheit gedencken hier
 meede vaert wel, wij sullen U.E. naer desen
 no(c)heens schryven ende daer meede hoopen
 adieu te seggen ~~wxxxen~~ siet naer den oosten wint daer
 naer gen wij deur. In haest den 23^{en} desember
 1634 in 't schip Amsterdam.

U.E. dienaer ende vrient
 Wollebrant Geleijnsen de Jong
 1634 subscripsit

wollebrant005

[adres uitgevouwen:]
 Eersame wyse voorsi[enyge]
 seer dischreete heer
 Cornelis Jansen Baert
 notaris pubijck
 woonende inde Langestraat
 in 't Vergulden Hoefijser
 tot
 Alckmaer
 Port

¹. *vermaenen* - spreken van of spreken over

². *bouwen* - een vrouwenkledingstuk van kostbare stof, een overrok.

³. *lesentcyceeren* - licentie krijgen, toestemming krijgen

[Wollebrant schrijft:]

[24 december 1634]

[6]

Heer Cornelis Jansen Baert

Eersame, wijse, voorsinenyge, seer dischrete
waerde vrient

Gisteren in sneller haest hebbe U.E. een klein briefgen
geschreeven waerinne in cort geantwoort hebbe
U.E. 2 voor desen u gesonden mesijven, den een van 13^{en}, den anderen
van 22^{en} courant, derhalven achte onnoodich
ietwes meer dien aengaende te beantwoorden
maer voordr te gaen U.E. onse wil ende intentcye by
desen te cundygen, welcke is -- also een ongeluck
getreft hebbe, aen boort zijnde dat in 't wechsetten
van myn groote kelder een van myn flessen gebroo-
cken is, met dubbelden anys van 1 stoop¹ ende het
hier seer cout is over sulckx deselvs gebruik
qualycken coonen ontberen, voornaementlycken nu hier
noch door contrarye wint soo lange blijven leggen.
~~Over sulckx~~ Derhalven sal U.E. gelieven ons dit volgende
in alle haest toe te senden bij Jacob Sijmensz. Boom
soo by huis is ende voor 5 a 6 guldens dese reise wil
aennemem door de Sype, soo niet met een carretgen ofte
een waegen die darwaerts mochte gaen ende soo niet; een
carretgen op de Helder te senden met ordere in het Wapen van
Amsterdam te laeten, dat het aen ons mach bestelt
werden met eenyge naer boort gaende schuiten died dr alle
daegen gaen ende den meesten hoop ons wel cennen doch
laet op de Heldr geen port betaelen, maer betaelt
de vracht tot Alckmaer ende stelt buiten op den
briefport tot Tessel segge de Heldr toe betaelt
ende daer ondr port van de Heldr aen boort.

Nu soo Jacob Symense Boom ofte een ander met een jacht compt
sal U.E. dit volgende ons gelieven toe te senden ende soo 't
geschieden can aen de vercoopere laeten bedingen soo 't
aen ons bestelt can werden, 't selve volgens den
prys te betaelen ende soo wy te see mochten gelooopen weesen
ende ditto goederen weedrom quamen weedr naer haer
soude moeten neemen also 't U.E. noch ons geen nut soude
coonen doen.

4 Half vaten goet bier van 't beste ende dat wat dueren can
met ronde sponsgaten soo 't moogelyk is om het
lecken ofte spillen in 't schip niet subgeckt te zyn
soo 't can geschieden, 2 half vaten van burgemeester
Stulinck ende 2 van brgemeestr Cessel opdat wij

sien moogen wies bier best dueren mach ende
hem langst can onthouden.

4 Stoop dubbelden anys in een vaetgen van Gerret
Lenertsen, daer voor U.E. betaelen sal als wy voor desen
betaelt hebben, dat is 54 stuivers de stoop naer mijn onthfanckst

4 Stoop Franse brandewyn in een vaetgen als vooren dat U.E.
hem meede betaelen sal als wy voor desen hebben
betaelt, dat is a: a: 26: stuivers de stoop doch
handelt met hem soo coont hij. Is beleeft ende disschret
[...] hem z[...]e ande[....]

[volgende blad]

segget Gerret Leenertsen meede dat hy ooirsaeck is
ofte syn dienaer Jan, dat my flesse met anys-
water gebroocken is, want ditto een weinich te hooch is
geweest ende het deksel hem, doen dr opgetreden
werde, aen stucken heeft gearst, doch can het weeder
vergoeden met de groote roemer ons belooft van Amsterdam voor ons meede te brengen toe te
senden ende ~~met~~ een andere vles te senden van ditto
soort met een groote schroeft, want stoopflessen in
de celdr zij daer de een gebroocken is van 8, in ditto
kelder.

Een tinnen lampet schootel met heet cannetgen daarby op de
fatsoen² als bestevaers is ende soo geen nieu coont
becoomen, coopt ons een dat goet is al is 't gebesicht,
't is geen noot ende soo bestevaer syn wil missen ende U.E.
gen nieu coont becoomen in haest, ofte dat den tinne-
gieter geen gereet mochte hebben, sent ons syne ende coopt
hem weeder een andr in de plaets dat nieu is naer
syn sin, want wy hier geen hebben ende niet wel een coonen
missen, ons geschiede vrientschappe.

2 à 3 Gulden aen coeck die wat dueren can om met onse
brandewyn des morgens te eeten die sondr deselve
niet wel smaect, dit schryf ick op sondachmorgen
by de caers, den rechten tyt om brandewyn te drincken,
derhalven brenge ick het U.E. eens op de gesontheit van
U.E. huisvrouwe ende dochter Alewyntgen Baert die U.E.
mynenthalven gelieven bescheit te doen by gelegent-
heit. Is 't in geen brandewyn, daer geen liefhebsters
af syn, laet het in een dronckgen Spaense of Franse
wyn syn, 't sal ons eevenwel goet doen ende helpen soo
wel als 't mach, also de Paep seide --- +

Een stroo goede, harde gedroochde bocken³ soude meede wel
begeren, soo te becoomen is, doch soo niet heel goet

mochte syn, coont het naelaeten, scharretgens 2, 3 a
4 senees⁴ souden meede wel begeren, soo goet waren.

Dit boven gementcyoneerde wensten wy met alle haest
ons toegesonden werde t'sy met carre, waegen ofte
jacht, doch een jacht soo ackomodabel syn mede om
de vracht, want geloovt om 6 gulden ofte daerontrent
wel een jacht sult coonen becoomen ende soo 't Jacb Symensz.
Boom is ofte wie 't wesen mach, laet hem geen tyt versuimen
maer nacht ende dach arbeiden om aen boort te coomen
met syn jacht, want weinich peryckel heeft te
verwacht, van quaet waetr als niet overladen
is, ten anderen vaeren hier schuitgen ~~fge~~ daegelijckx
veel cleinder als het kleinste jacht van Alckmaer
is, soo dat U.E. niet hoeft te vresen ditto jacht aen
ons boort te senden met gemelte goedren op onse rysgun
van ons soo de schipper maer voorsichtich is

Nota. Soo U.E. door de veranderinge van wint die naer 't oosten
mochte loopen, die wij wel een dach moeten hebben eer
uut derven loopen, voor U.E. het jacht af gev(a)erdicht
mocht hebben, can U.E. dit naer volgende met een carrete
ofte carretgen ons in haest met een sygoer⁵ vaernde
op de Heldr toe stueren ende soo ons mist hem de
vracht betaelen ende het Got wedr geven soo 't wesen can,
soo niet vercoopt ende verliester op ende brengt het verder
op onse reckening, wij sullen 't vergoeden
verte

[volgende blad]

het lampet voor al met syn schootel al soude U.E.
de Schotsman daer meede te voet nae de Heldr
senden datelycken naer den ontfanck van desen.

4 stoop dubbelden anys in een vaetgen
4 stoop Franse brandewyn in een vaetgen
1 stroo goede bucken ende wat scharretgens
2 a 3 gulden aen cock tot onse brandewyn.

Dit can U.E. met de carrete senden soo U.E.
de ooste wint overvalt op den ontfanck
van desen, maer let wel op het port van de
brief tot de Heldr toe te stellen, van aen boort
sulen wy het wel redder. --- Het bier moet
U.E. naer laeten soo geen jacht en sent, dat hoope
jae, soo den wint noch contrarye blyft, daer U.E.
in 't senden wat reeckeninge op gelieft te maecken
doch soo heeft dese onse ontfanckst gelieft datelycken
t'selve te vorderen opdat wij 't opt spoedichste

aen boort coonen crygen. Jan Arentsen hebbe om een
 lampet geschreven dat tot noch toe niet vernoomen
 hebbe, soo het compt sal 't meede neemen U.E.
 coont hem daer van contenteren want het door onse
 ordere gedaen heeft hier meede eersame wyse
 voorsienyge heer bevele U.E. van gelycke
 U.E. huisvrouwe Alewyntgen Baert Jacobes
 ende alle U.E. famielge in de bescherminge des
 alderhoogste sondr bestevaer Meulenvliet
 xx syn soon ende famylye te vergeten ~~in de boelen~~ blyve
 altijd U.E. als dus lange gewest zyn dat

U.E. in allen dienaer
 Wollebrant Geleijnsen de Jong
 1634

[rechts onder de naam:]

Nota dit boovenstaende
 hadde aen U.E. geschreeven
 al eer den oosten wint goet
 was dachten dat wij noch
 langer soud hebben moeten
 blyven leggen, maer den Heere
 heeft ons den goeden wint
 verleent soodat wij naer
 dit boovengeeste niet
 coonen wachten derhalven
 behoeft U.E. t'selve niet te
 senden also op vandaege
 deur gegaen syn, wensende
 U.E. alles goets sondr
 onse Alewijntgen te
 vergeten die soo veel
 g(o)ets wense als
 mijn selven ende dat
 haer met gesontheit
 mach wedr sien tot
 salicheit onse groete
 voor 't laeste in eenyge
 maenden gelieft aen
 haer te doen van gelijcke
 aen moeder Bestevaer
 [.....] alle vrienden [...]
 [...]er edele dienaer.
 [.....] De [.....]

[links van het blad:]

In 't schip Amsterdam
 desen 24^{en} desember 1634
 op de reede voor Tessel, gereet
 om met de eerste oostenwint naer

see te gaen daer meede wij dan met
 noch een briefgen ons laeste
 af schot voor dit mael sullen nemen
 dat al gereet leit ende eenijge daegen
 gedaen heeft.

Alewyntges ende Jacobes Baerts
 gesontheit drincke ick nu, maer myn
 brandewyntgen op hebbende in een roemer
 goede Spaense wijn haer ende hem wense ick
 alles goets ter salicheit van gelijcken
 Tryntgen Kessels

Desen brief hebbe U.E. willen toesenden omdat U.E.
 weten mochte dat ~~dat~~ wij dit volgende nochebreck
 hadden, maer nu daer naer niet coonen wachten. Actem
 in 't schip Amsterdam desen 26^{en} desember hebbende
 U.E. allen gesontheit op Carsdach des middachs
 gedroncken sondr [Tryntg]en Cessels met haere familye te ver-
 geten m[.....]onnene[.....]et[...]

[volgende blad]

noch eens seggen wij adieu aen moedr Alewyntgen Jacobes ende ale
 U.E. famielge doch vooral aen U.E. Het scheiden is droevich dat wij
 nu ondrvinden, de heer advycaet Cessel moet onse groete mede
 hier menen becoomen met alle die ons belent syn. Wy eindygen,
 den tyt is verlopen. Adgie, adgie⁶ ende blyft lange gesont, wy
 hoopen de vrienden wedr te sien naer 6 jaeren stont, dat Godt almachtich
 geve, is ons salich minne uer, moet U.E. niet vergeten te groeten,
 ick wenste onse goede Aissen met myn 4 à 5 jaeren in Indegen was,
 hij soude soo niet in syn handen bliesen als hy ende wij nu doen, myn
 schaetlen geliev U.E. te gedencken van hem te eissen heer, Advys

[adres van Cornelis Baert, op zijn kop, omdat het is uitgevouwen:]

Ersame, wyse, voorsienyge,
 seer discrete seigneur
 Cornelis Jansen Baert
 notaris ~~pxxx~~ wonende
 tot Alckmaer in de
 Lange Straet in 't
 Vergulden Hoefijser tot
 Alckmaer 1634-12/24

Port

^{1.} *stooop* - inhoud van een grote bierpul, ~2,4 liter

^{2.} *fatsoen* - model, vorm, maaksel

^{3.} *bucken* - bokking

^{4.} *senees* - vruchten van de cassia, seneboom, die pulgerend werken

^{5.} *sygoer, sygure, sigoer, sijgoere - zekerheid.*

^{6.} *adgie - adieu*

[Brief 7]

[Cornelis J. Baert schrijft aan Wollebrant:]

[24 december 1634]

[7]

Heer commandeur

Eersame, wijze, voorsienige, seer discrete goede vriend,

Naer het schrijven van mijn laeste missive omtrent de middach, sijn t' mijnen huijse gecoomen Pieter Jabobsz. Muijs ende Dirck Thijsz., de broeder ende swager van Sijtgen Thijs, seggende dat Sijtgen die selve dach 's morgens vroech verlost was van een soon, naer dat sij wel een weeck in arbeit hadde gegaen. Sij hoopten U.E. hier noch te vinden ende claechden seer over de behoeflicheijt van Sijtgen, soo datter niet gebreck was als alle dinck. Ick hebbe haer bij provisie twintich gulden gegeven ende mij gelaten als off ick 't selve over mijn nam, om te minder quellinge te hebben. Sij belooffden mede wat te doen ende Sijtgen soo veel doenlick uijt haer craembedde te helpen. Ick hebbe U.E. all den negenden deser, een missive met een schrijffboeck (mij door Jan Arents bestelt) gesonden maer bemercke dat U.E. 't selve boeck noch niet en heeft daer ick seer in verwondert ben, alsoo den schipper van de Helder die 't selve mede nam, belooffde het sonder fout te bestellen. Hiermede heer commandeur, wenschen wij U.E. altsamen behouden reijse ende geluck en voorspoet, hoopende dat U. E. met dese noortooste wint uuyt sal geraken met grooten haest uijt Almaer, desen xxiiii^{en} december 1634.

U.E. dienstbereijde vrunt

C.J. Baert

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame wijze voorsienige
seer discrete here
Wollebrant Geleynss.
de Jongh commandeur
van de schepen gaende
naer Oost Indien leggende
op de reede in't schip
Amsterdam in Texel

Port

[Brief 8]

[brief aan Cornelis J. Baert, linker pagina:]

[26 december 1634]

[8]

Heer Cornelis Jansen Baert, waerde ende
vertroude vrient in 't sluiten van dese
was den wint goet soo dat meenden
naer see te gaen, doch den contrarye wint
heeft het belet soodat tot op heeden
ontrent de middag eerst in see
syn geraeckt, zyn ende soo lange hebben
moeten blyven leggen, Godt de Heere
wil ons een goeden wint behouden
dat met spoet de canael af mogen
geraecken ende niet weedr in Engelant
vervallen, doch hebbe nu wat meer
commandement over ons volck
als doen tuis quame hadden soo dat
hoope alles wel gaen sal ende de Heere
ons sal genadich zyn, hier meede
syt Goode in genade bevoolen neven
U.E. huisvrouw ende dochter die gen goeden
brandewyn moogen, ick geloove dat
ick Alewynten Baert hier in dese
couden hoeck hadden, ick souden haer
eerlange brandewyn leeren drincken
soo sij niet vercleumen wilde want het
vriest hier soo wel als daer aen lant.

[in marge, dwars geschreven:]

U.E. Dienaer Wollebrant Geleynsen de Jong
subscripsit

[rechter pagina:]

[26 december 1634]

[8]

Waerde vrient, ick hebbe op de Helder een
 een hemdt, een linden broeck, 2 neusdoecken
 ende een bef aen lant gegeven te wassen ende doo(r)
 dien dat wij eer het gewassen was, uutliep
 hebbe het niet aen boort coonen krijgen waer
 over wy de dienaer van de edele Hasselaer bij
 een meemoorytgen gelast hebben neven
 hem naer Alckmaer te nemen neven onse
 brief om aen U.E. te behandijgen dat U.E.
 Alewyntgen gelieft te geven ende tot onse
 coomst te weedr uut Indegen te bewaren
 ofte haer wil daer meede te doen dat ons
 aengenaem sal syn also daer niet veel
 aenbelant is, vermits out goet is.
 Hier meede blijve U.E. ende haer dienaer
 daer ons gelieft te gebieden. Vole. In 't
 schip Amsterdam, desen 26^{en} desember 1634
 noch in goede gesontheit synde ende reedely[ck]
 wel gedispaneert om onse reise in de
 genade Goodes aen te nemen waer mede wy
 blyven altijt U.E. gewillijgen dienaer
 Wollebrant Geleijnsen de Jong
 1634 subscripsit

[volgende blad]

[achterzijde:]

Eevenwel moeten hier noch om eerbaerheit
 wille, sondr coolen in de vierwaegen, ons
 contenteren, hoewel genoeg aen boort
 hebben, de crygelheit doet ons coude
 lyden non fors¹, wy coonen noch wel
 harden nu wy de edele Cessels berenhuit
 hebben ende de edele Hasselaer heeft ons een
 paer cousens² bijgeset daer geen wint
 noch snee deur can, daermeede sullen
 het wel schicken tot in de warmte coomen.
 Myn broedr Jochem Geleinsen is recht
 wel in syn cracht ende staet de reise seer
 wel aen, can syn offytceye wel naer
 syn content bedienen, heeft gans geen
 roucoop, syn soontgen Gelein Jochemss is
 meede tot de reis wel genegen, dan de Heeren
 willen hem geen goedge³ toe leggen, hoope als
 in Indegen compt voor heem goedge te pro-
 chureren⁴ aen de E. heer aldaer. Hier meede
 syt Goode bevoolen met alle U.E. famylien
 in 't schip Amsterdam, desen 26^{en} desember
 1634, synde buiten de laeste ton in see dat

den lootsman wil afsteecken ende adieu. Seit
U.E. dienaer Wollebrant Geleijnsen de Jonge.

^{1.} *non fors - geen kracht*

^{2.} *cousens - kousen*

^{3.} *goedje - goederen of kleding*

^{4.} *procureren - voor iemand iets krijgen, verschaffen*

[Brief 9]

[Wollebrant schrijft:]

[8 februari 1635]

[9]

Heer Cornelis Jansen Baert

Eersame, wyse, voorsienyge, seer dischr-
ete waerde en geaffectoioneerde vrient
als vader

Naer wij op den 26^{en} desember 1634 uTessel gelooopen syn geweest, als wij U.E. op dato by den lootsman geadvyseert hebben, raeckten wij spoedich de Canael af in 4 daegen met onse andere 5 scheepen in compangnije, wanner wij datelijcken een westen wint creegen met seer ongestuimich weeder ende dagelijckx een storm geduerende meest 20 a 25 daegen lanck, soodat hier in de bocht van Vranckrijck vervielen ende van al onse vloot versteecken raeckten, soodat wij ons nu allen vinden als men gemen seit een cappetein sondr soldaten die wij nu gelijk syn, also allen ende geen van onse schepen bij ons hebben, hoopende deselve aen de Cabo de Boone Esperanse ofte eenyge derselver weedr te ontmoeten, soo niet, moeten ons getroosten alle naer Batavyen te gaen, hoope de wech vinden sullen.

Bij dese gelegenheit hebbe niet conen naerlaeten U.E. onse gesontheit te bedelen, die Godtlof noch soodanich is als doen wy uut U.E. huis scheiden, vergeselschapt met niet min coeraedge om onse voorgenomen reise ten dienste van onse heren mayoris en onse bysondere eere te volbrengen als doen waer. --- Het is vrij wat buiten onse gissing gegaen tot heeden toe, hadden sulcken contrarye wint als gemoet hebben niet verwacht gehat, maer ter contrarije waeren

in goede hoope dat den oosten wint ons verder in see gebracht souden hebben ende spoedyger aen de Soute eilanden soude gecoomen syn als nu doen passientcy. De Heer can

het soo't sij goddelijcke wil is versien ende nu spoedich geleiden. 't Is hier vrij wat warmer als het daer apparent nu bij U.E. is, wij coonen nu hier sonder hemtrock de warmte wel becoomen. Ick hadde niet gewenst dat de gene U.E. niet wyt bestaende, by ons in al dit ongestadich weedr dat meest 25 dagen contynuweerlycken gehat heben, geweest hadden, geloove soo 't van sorge geweest soude hebben maer nu souden het conen gaen vaeren, nu ofte van Alckmaer naer Amsterdam getrocken werden. U.E. soon Jan wenste wel bij mij te hebben ende Jacobes aen sijn soetert. Hoope immers dese winter 't soo verde praeten sal dat de soomer tot een ander gebrueck mach besten, dat ons life om Hooren sal syn bij gelegentheit.

In 't beplanten ende timmeren van de Schermer als die gecavelt is, gelieft ons te indachtygh segge gedencken dat wij daer meede een plaetse in U.E. agtrcamer crygen ende op onse weedrcoomst met lief gereset moogh vinden, volgens U.E. tosegging daer aen wy ons houden.

Wy en al ons volck sy, Godt de Heere zy gedanckt, noch in goede gesontheit, hebben niet een sieck man ende soo vredich als wensen coonen, Godt almachtich laet ende geliev het-selve te contijnueeren, dat met lief ten dienste van onse meesters onse voorgenomen reise moogh volbrengen ende met lief en gesontheit de vrienden weeder ontmoeten.

Vee(l) sonders hebben wij U.E. niet te bedelen ofte recommanderen also den 26^{en} desember passado doen uutliepen aen U.E. hebbe geschreeven als op onse middelen, onder U.E. berustende, goede voorsorge te dragen dat ons geen ongeluck over coome ende door banckeroeten ofte licht vertroouwen gen schade becoomen die ons seer souden smarten ende niet min aen 't harten soude gaen.

verte

[volgende blad]

Wy verhoopen alle de vrienden haere gesontheit noch in goeden doen is, dat ons ten hoochsten aengenaem sal syn te verstaen bij de eerste gelegentheit, versoeckende hier neven onse groetenisse, aen ende selve te doen namentlycken U.E. lieve huisvrauwe ende haer dochter Alewijntge Baert, heer Jacobus Baert ende vordere famielge so[n]dr te vergeten Bestevaer Meulenvliet, sijn soone ditto, neven syn huisvrouwe te gedencken, meede de burgemeester Kessel, den penningmeester ditto, neeven syn huisvrouw ende dochter Trijntgen Cessels, de balgu Sonnevelt, onse neven den offesier Schagen ende syn soonen, vordr alle onse gebueren ende speelmeisgens waer in joffrou Cessels ende Parsyns Tulinckx ende haere

Jordaan Stoop, Johan Steenhuijs, Gerrit
 Stuylingh ende sijn susters, van der Geest ende meer andere, die
 ick alhier om cortheijts wille, naelate.
 Lourens Spiegel is den bruijdegum met joffre
 van Bronchorst ende Jacob Stoop loopt vast
 hart om jouffre Vrijburchs, de reden
 waerom sij haer versorgen is desen, dat het
 alhier dese winter seer cout is geweest,
 't heeft soo starck gevrosen dat men met paerden
 ende slesen overall sonder prijckel heeft
 connen rijden nae Wieringen, nae Stavoren
 ende elders, jae men seijt waer te sijn, dat het
 Marsdiep ~~de~~ soo stijff toegevroosen is geweest,
 dat men daerover op Texel heeft gegaen. U.E.
 soude sonder twijffel mede naer een bijslaep
 uijtgesien hebben, wij hebben alhier met de
 slee mede dagelicx overal gepleijsiert, als
 wanneer de dochters het toedeecken met U.E.
 mantel seer misten. Soo U.E. mijn feest
 met U.E. presentie soude gelieven te vereeren
 soudet U.E. wederom comste cort moeten
 maecken. Dirck Janss. Bol hebbe ick hier in
 langh niet vernomen, off hij aldaer wat vrijt

[volgende blad]

off doet, weet ik niet. Hier is tot noch
 toe niet sonders onder de borsten gepasseert,
 soude U.E. het selve anders medegedeijlt
 hebben. Men seijt dat in Engelant een seer
 starcke vloot wel van drie hondert seijlen
 toegemaect wert, sonder dat men tot noch
 toe weet waer het hem costen sal, wij drincken
 alhier op U.E. gesontheit ende behouden reijse
 als wij eenige comparitien hebben; wij sullen
 vandaech de geboortendach van Van der Geest,
 met eens om te drincken, vieren ende U.E.
 als dan niet vergeten. 't Princen Hoff in den
 Hage is dese winter twee malen aen de brant
 geweest, de jonge prins was d' eerste
 mael bijnae op sijn bedt verbrant.
 Hiermede eersame wijse voorsienige seer discrete
 heere, desen eijndigende wil ick U.E. ende
 ons altsamen in de bescherminge Godes
 bevelen, die ons wil verleenen 't geen ons
 salich is, verhoopende met gesontheit U.E.
 geluckige overcomste alhier te verwachte
 uuijt Alcmaer den vi^{en} april XVI^{en} vijff ende
 dertich.

U.E. vrunt ende dienaer

Jacob Baert
1635

Mijn vader, mijn oom
Molenvliet ende Thomas Neeff
hebben U.E. elck apart een
brieff toegesonden, die ick
hoop U.E. ter hant gecomen sijn
off noch comen sullen.
Brenger deses is de broeder van
mr. Jan Clock den goet burgers-
soon van hier, die U.E. sal believeen
in favorabele gedachtenisse te houden,
mijn cosijn Thomas Lodewijcxss. Baert sal U.E. gebieden niet te vergeten.

[Brief 11]

[Cornelis J. Baert schrijft aan Wollebrant:]

[6 april 1635]

[11]

Eersame wijze voorsienige seer discrete heere,

Ick en hebbe niet connen nalaten overmits
dese schepen naer Indien gingen, desen aen U.E.
te schrijven ende daer bij bekent te maken
den langen couden winter die mij naer
U.E. vertreck alhier gehadt hebben, die
soo hart is geweest dat wij in veel
jaren soo danigen winter nijet gehadt hebben,
men heeft overall met paerden ende
ijsleesen mogen rijden ende in meer als een
vierendel jaers niet mogen mette schuijt
varen, soo dat ick nijet en twijffele indien
U.E. alhier gebleven waert, off sou 't
naer een goede bijslaep uytgesien hebben
ende daer in 't exempel van mijn soon Jacob
hebben naer gevolcht, die naer alle
aparentie paren sal mette oude lieffde
daer wij voor desen wel van gesproocken ende
hem mede gequelt hebben U.E. wel
bekent, Sijtgen Thijsdr. U.E. schoonsuster
is recht voor Carsmisse in de craem
bevallen, het kindeken is gestorven, soo
dat het haer wat ruijmen sal, ende sij haer
te beter sal connen behelpen, de saecken
van 't vaderlant gaen noch wel, daer worden
ten wedersijden groote preparaten ten oorlooch

[volgende blad]

gemaect, de Heere wil alles ten besten
 schicken, Pariba¹ in West Indien is bij de
 onse ingenomen waerover men alhier
 victorie geviert heeft, ick hebbe verstaen
 dat het jacht off de fluijt uijt Zeelant
 een dach naer U.E. 't seyl gegaen, daerop
 Cornelis Pietersz. van Alcmaer stuijerman
 is den xxii^{en} februarij noch in Engelant
 lach, doordien het verseijlt was geweest.
 Ick hoope dat U.E. beter spoet gehadt
 sal hebben ende met lieff in Batavia
 sal sijn gecoomen, wij sullen hier met groot
 verlangen van U.E. geluckige overcomste
 door U.E. brieven tijdinge verwachten.
 Wij sijn hier altsamen noch in goeden doene
 Willem betert sachgens, sijn minne-vader
 heeft hem selven altemet bij U.E. gewent
 doet soo cout was, hij doet U.E. met sijne huijsvrouen hartelicken groeten. Ick bidde U.E.
 vrundelick mijn neeff Thomas Lodewijxsz.
 Baert in favorabele gedachtenisse te
 willen houden ende hem bij alle gelegentheijt
 te helpen vorderen, daer hij bequaem toe
 gevonden sal werden, mijn swager Cornelis
 van Molenvliet heeft U.E. in sijn missive
 gerecommandeert, den persoon van Willem
 Jansz. Heda, onder stuijerman op het

[volgende blad]

schip Wesel, het is een eerlick man ende
 heeft hier 't getuijchnisse dat hij hem
 wel opte seevaert verstaet, soo dat
 ick hoope dat mijn voornoemde broeders recom-
 mandatie niet vruchteloos sal sijn,
 hiermede
 Eersame wijse voorsienige seer discrete here
 blijft naer hartelicke groetenisse va[n]
 mijn ende mijn huijsvroue, beste vader mo[eder]
 Huijbert, oom met sijn huijsvroue Ale[wijntjen]
 Jacob, Engeltgen, Hillegontgen, Jan [...]
 ende alle mijne kinderen Godt almachtich
 bevolen, die ons gunnen wil, dat wij
 met lieff wederom bij malcanderen mogen
 coomen ist ons salich, amen, uuyt Alcmaer
 desen vi^{de} aprilis 1635.

U.E. dienstbereijde vrunden
 C.J. Baert subscripsit

1635

Maritgen Willems [*persoonlijke handtekening*])
 Allewijntjen Baert [*persoonlijke handtekening*]

Den burgermeester Kessel
 met sijn huijsvroue, Capiteijn
 Kessel met sijn huijsvroue, den
 burgermeester Stuijlingh met
 sijn huijsvroue, schepen Sonnevelt
 met sijn huijsvroue ende Louff oom
 met Lijsbetgen Meut doen U.E.
 altsamen hartelick groeten.

All is U.E. uijte oogen, hij en is
 niet uijter harten, wij spreken meest
 alle dagen van U.E. ende verwachten met
 groot verlangen naer tijdinge van U.E. overcomste ende goede
 gesontheit.
 Mijn swager Molenvliet, Thomas Neeff ende mijn soon Jacob hebben
 U.E. elcx een brieff toegesonden die ick hoope dat U.E. al
 ontfangen heeft ofte wel ontfangen sal.

[volgende blad]

[*adressering:*]

Eersame, wijze, voorsienige, seer
 discrete heere,
 Mijn heere Wollebrant
 G[ele]ynss. de Jongh
 Comman[deur] ov[er de s]chepen,
 in december 1634 uijt
 Texel gevaren in
 [...] Oost Indien
 Met vrunt die Godt geleijd.

[*in de marge:*]

Ontfangen den 21^{en} september 1635 op Batavija-r[ede].

¹. *Pariba, Paraijba - plaats midden in uitstekende oostpunt van Brazilië*

[Brief 12]

[*Jacob Baert schrijft aan Wollebrant:*]

[26 october 1635]

[12]

Eersame, wijze, voorsienige, seer discrete heere ende
 goede vriend.

U.E. missive van de 8 februarij lestleden gescreven

omtrent de Soute eijlanden, hebbe ick wel
ontfangen, ende daer uuijt verstaen het
quaet ende onstuijmich weder dat U.E.
gehadt heeft, doch dat het ten besten
affgelopen was, ende U.E. nu opte
rechte cours weder gecoomen was, soo
dat wij hoopen U.E. met lieff in Indien
gecoomen is. Ick wenste dat mijn soon
Jan bij U.E. was, geleijck hij 't selve
mede wel wilde, dan dat en can nu
niet wesen.

12

Onse soon Jacob Baert is opten xii^{en}
augusti met Trijntgen Kessels getrouwt
tot seer goet contentement van de vrunden
ten wedersijden, wij hebben een seer soete
genuchlicke bruijloft gehad, ende U.
E. daer niet alleen menichmael bij
ons gewenst, maer verscheyden reijssen
op U E. gesontheit en geluckige
voorspoedige reijse gedroncken, wij hoopen
't naeste jaer bestevader¹ ende bestemoeder
te wesen ende mijn schoonvader Molenvliet
overbestevader, daer hij seer naer wenst.
Onse soon Willem loopt alleen ende begint vrij te beteren.
De Schermer is op gisteren gecavelt, ick
ben met mijn soons schoonvader, dicht bij de
stadt gevallen, soo dat ick nu aparentelick (vermoedelijk)
om de nabijheijt op 't lant niet timmeren sal,
doch de tijt sal leeren.

[volgende blad]

Den Burgemeester Stuijlingh is in dese maent
october heel ellendich aen het graveel²
gestorven, voorwaer een groot verlies voor
sijne weduwe en de kinderen.

Den advocaet Castricum datr ick met
mijn huijsvroue onlancx voor U.E. vertreck
mede ter bruijloft waren, is mede overleden,
soodat Neeltgen Schouten, sijne weduwe,
weder te vrijen is.

Den schout van Schagen is oock overleden.
U.E. schoonsuster Sijtgen Thijnss. is bevallen
geweest in de craem voor ende alleer de schepen
uijtliepen. Haer kindeken is gestorven, soo
dat haer 't selve vrij wat ontruijmt, gelijk
ick U.E. voor desen all hebbe geadviseert.
Jannitgen is met haer man naer Engelant

gevaren, latende haer twee voorkinderen seer naect ende beroijt hier blijven , soo dat ick nootsaeckelick haer elck moet clederen hebbe moeten coopen. 't Welck 't samen omtrent tweendertig gulden gecost heeft. Annitgen moet ende can oock haer selven voortaeen geneeren, maer Jan daer moet voor eerst wat onderstant aen gedaen sijn, totdat hij wat meerder winnen can, daer in ick volgens U.E. ordere met alle discretie sal handelen, valt het in 't eerste een weijnich meer, daer naer sal 't minder wesen. 't Welck ick hoope dat U.E. oock soo verstaen sal, derwijle het de noot nu vereijst.

[volgende blad]

Ick hoope dat U.E. mijn neve Thomas Baert niet en sult vergeten, maer hem helpen vorderen daer hij bequaem toe gevonden wort. Wij hebben dit jaer geen brieven van hem gehad, daerin wij seer verwondert sijn, want wij niet anders hebben connen vernemen, off hij is tot Muselepatan opte cust van Cormandel³ ten tijde van 't affvaren van de laeste schepen noch in goede doene geweest.

De peste regneert seer in 't lant ende voornamelick binnen Leijden, alwaer in seshien weecken tijts wel thien duijsent menschen gestorven sijn. Godt de here wil alles ten besten laten coomen, ende ons voor die vervaerlicke siekte bewaren.

Wat hier aengaende des gemeen lants saecken sedert U.E. vertreck gepasseert is, sal U.E. connen sien uijtte courranten bij mijn neve U.E. toe gesonden.

Aengaende U.E. middelen onder mij sijnde, daer sal ick met Goodes hulpe soo goede sorge voor dragen als voor myn eygen.

Hiermede heer commandeur willen wij U.E. naer hartelicke groetenisse van ons allen in de bescherminge des Alderhoochsten bevelen die ons gunnen wil dat wij malcanderen met lieff wederom mogen sien, uuyt Alcmaer desen 26^{en} october 1635.

U.E. dienstbereijde vrient
C.J. Baert subscripsit

wollebrant025

[adressering:]

Eersame, wijze, voorsienige, seer
discrete here,
[m]ijn heere Wollebrant
[Gel]eijnss de Jongh voor
[com]mandeur uijtgevaren
mette schepen in December
1634 uuijt Texel 't seyl
gegaen.

Oost Indien.

Port

[onder het zegel geschreven, dwars:]

Ontfanden den 22^{en} augustus
1636, op Batavien ende weedr
den 2^{en} ~~november~~ 2^{en} desesember
1636. Beantwoort uut
Souratten met het schip Svol

^{1.} *bestevader ende bestemoeder - grootvader en grootmoeder*

^{2.} *graveel - nier- of blaasteentjes*

^{3.} *Muselepatan opte cust van Cormandel - de kust van 'Coromandel' ligt in Zuidoost India op de hoogte van Madras. Muselepatan is 'Masulipatnam' aan de midden-oostkust van India.*

[Brief 13]

[Thomas Baert schrijft aan Wollebrant:]

[28 november 1635]

[13]

Den 28 november 1635 uijt Alcmaer

Mijn edele Wollebrant Gelejnsen nae groetenisse
aen U.E. dient desen als dat mon cosyn Baert met syn
hujsvrouw ende kinderen ende ick meede noch alle
cloeck ende gesont zyn, ende dat cosjn Baert
met zijn hujsvrouwe laest die eene bestevader
ende die andre bestemoeder genaempt mochte warden,
hier neffens sejnde ick U.E. hier alle die nieuwe
coranten van elcx, een van't geene in Nederlant
ende andre plaessen gepasseert is, met een nieuwe
caert van Schenckenschans, gelieft dit selve.
in danck aen te neemen ende watter voorder voor-

valt in Neederlant sal ick U.E. met die naeste
 scheepen die nae Indiën gaen, wederom stuieren.
 Die heere behoede U.E. voor ongeluck ende
 bewaere U.E. voor alle quaedt in't slujten, soo
 compt daer tijdinghe als dat den prince van
 Orance soude die schans van Schenckenschans
 wederom verover hebben; soo het soo is, sal daer in
 overgroote victorj voor Neederlant weesen sal, want
 het is voor ons soo veel aen geleege dat het
 geëxstimeert ~~want~~ wairvoor die vierde paert
 verlies van gans Neederlant soo die victorj het
 in achtervolcht sal U.E. met die naeste schepen het
 selve laten weeten. Voorder isser van die jaer 1635 binnen
 die stadt van Lejden gestorven over die twintich
 dujsent menschen ende daer sterventer noch alle
 weecken tusschen die elff ende twaalffhondert menschen
 bjnnen Lejden, waer over groote droeffhejt inde
 selve stadt is ende die neeringe gans sthil staedt.
 Die heere candt het laest versien ende wil ons en haer een
 goede uijtcomst verleene is't ons salich U.E. dienaer.
 wat ick doen can altijt berejt om U.E. te dienen,
 Thomas Pietersen Baert.

[Brief 14]

[door een schrijver namens Wollebrant geschreven:]

Seigneur Cornelis Jansen Baert

[29 november 1635]

[14]

[I]

Eersame, seer discrete, waerde geaffectioneerde
 heer en toegedaene vriendt, salut.

Mijn jongste aan U.E. is geweest in dato 26^{en} december 1634 als
 wanneer wij met onse vloote uijt Texsel liepen om onse reijse naer
 India te aenvangen, waerin wij U.E. onse gelegentheijt bedeeft
 hebben naer den tijt vereijste ende toeliet, t' sedert hebbe U.E.
 bij den fleuijte, genaempt den Coninck van Sweden, bij den schipper
 Geldolff Janssen, Haerbaert van de Hoeff (wien met sijn
 fleuijte op den 5^{en} february 1635 ontrent de Soute eijlanden
 in zee bij ons quam ende den 8^{en} ditto weder verliet, stellende
 sijn cours na Ielgo de Maijo¹ ende vandaer naer Farnabocko²,
 hebbende 55 soldaten voor de West-Indische Compagnie in, om daer
 te brengen) geschreven ende onse seer moeilijcke reijse
 die tot daertoe gehadt hebbe, geadviseert niet twijffelende
 off deselve sal U.E. voor den ontfang van dese, door den
 gemelten Geldolff al ter hant gestelt wesen, dat ons bij
 gelegentheijt aengenaem wesen sal te verstaen.

Seder gemelte tijt hebbe onse reijse met redelijcke spoet ende ordinariis weder nae den tijt des jaers ende derselve clijmaten gevoordert, soodat wij op den 8^{en} april 1635, sijnde paesdach, ter reede aen de Cabo de Boone Esprance³ in de Tafelbaijo wel arriveerde ende met gesont volck (sonder een sieck man onder 205 copen te hebben) daer onse paeseijeren aten, van waer wij den 15^{en} ditto (naer water ende t' egeene daer voor ons te becomen was aen boort gehaelt hebben) weder met gesont volck vertrocken sonder eenich van ons geselschap meerder bij ons te hebben, alsoo daer in de bocht van Vranckrijck door den storm al van versteecken waeren ende geen ~~xx~~ naderhant meer ontmoete, als voor Battavya stellende soo onse cours van ditto Cabo de Boone Espranse naer het Zuytlant (dat wij met redelijcke spoet (en veel quaet weder somwijlen gemoetende) op den 25^{en} maijo volgende ontmoet ende in 't gesicht becomen hebben, stellende van daer onse cours naer 't lant van Java, dat wij den eersten junijsagen en daerop naer ons wens met goet weder vervielen, stellende van daer onse cours vorder naer de Straet van Sonda⁴, daer wij den 5^{en} ditto wel ende naer ons wens in vervielen en eijntlijck den 14^{en} ditto voor Battatavya arriveerden met redelijck gesont volck, hebbende niet meer als een man op ~~æ~~ onse reijse verloren van 205 persoonen, vindende geen van onse vlote hier, soodat wij de eerste waeren van onse 11 scheepen die te Battavia arriveerden, sijnde in 5 maenden 20 dagen uut Texsel in Battavia aengecomen, dat hem in 't eerste van onse reijse soowel niet liet aensien maer in de vrese waeren dat de reijse wel 8 à 9 maenden soude geduert hebben. 20 Dagen daerna, sijnde den 5^{en} julij, arriveerde hier het 't schip Schravenhage, dat de tweede van onse vloot was, waermede mijn broeder ende sijn soontie gesont mede wel aenquamen. Corts daernaer nam Geleijn bij mij aen lant ende de vader ginck over op 't schip Amboina bij Cornelis Gerritsen, waermede naer Souratte ginck ende seer wel te wege was. Sijn soontien leert moeij schrijven en gaet met mij naer Banjermassa⁵, sullen sien ofte hij in een jaer daer wat leeren can, dat van hem een jong assistent vooreerst connen maecken ende daernaer als vertrecken een stuck van een coopman
(soo hem

[volgende blad]

(soo hem wel aenstelt ende neerstich is). Corts daeraen op den 14^{en} julij arriveerde het schip De Galiasse van Hoorn en de flueijt Rarop van Amsterdam, 15^{en} ditto het 't schip Maastricht van Rotterdam, den 17^{en} ditto het schip Vlinssinge van Zeelant, 18^{en} ditto het 't schip Amboina, den 20^{en} ditto arriveerden 't schip De Princesse Aemelia uijt Zeelant die 22 man verloren hadde, 26^{en} ditto de fleuyt Rutthem uijt Zeelant die twee maenden in Engelant gelegen hadde, den 9^{en} augustij arriveerde Het Hoff van Hollant van Delft dat mede omtrent de twee maenden in Engelant gelegen heeft, daernaer den 22^{en}

arriveerde het schip Leeuwaerden van Enchuijsen met gesont volck, die de leste, en wij de eerste van onse vloot van elf scheepen was, die des winter uijt Nederlant waren geloopen.

Hier comende vonden de edele heer generael Henrick Brouwer, de edele heer Anthonijo van Diemen, de heer Van der Burch ende de meeste overhooffden in goede gesontheit, alsmede heer Van der Lijn met sijn huijsvrouwe ende twee kinderen, die wij de brieven van heer Huijber van der Lijn behandicht hebben, die seer blijde was. Mede is ons van hem veel vrientschap geschiet, die wij van wederzijden sullen soecken te onderhouden, van gelijk met U.E. neve op de cust van Cormandel bij alle ockagie wert wel bedanckt. Sijn brieven hebbe hem in augustij bij 't het schip Maestricht toegesonden dat van hier derwaerts ginck, twijfels niet ofte sullen hem wel gewerden.

Ick hebbe hier op Battavia zijnde U.E. twee missivien, den eenen van den 16^{en}, den anderen van den 24^{en} december 1634 met schip Amboina (dat wat langer in Texel lach als wij ende door een lootsboot in 't uutseijlen aen sijn boort werden gebracht) wel ontfangen. Reden dat niet eer becomen hebbe is dat wij in de Spaense zee van den andere sijn geraeckt ende niet eer als voore Battavia weder bij den anderen quamen, den eenen sijnde gesloten in eenen van Jan Aderjaens Delffs aen ons en den andere over den Helder gesonden, gedateert 24^{en} december, waeruit garne verstaen hebbe U.E. en sijn gansche families gesontheit nevens haere groetenisse die ons ten hooschten aengenaem was, van gelijcke doen wij van gantser herten naest vader ende moeder, Alewintgen Baert, die sooveel goets wensten als mijn selven, soo nu een wens mochte hebben, U.E. soude apparent vreemt toesien doch alsoo het voor nu onmogelijke ende idele dingen sijn te wensen dat geen affeckt sorteren can, sullen ende moeten het uut ons hoofd stellen voor eenige jaren die de Heere ons met gesontheit ende voorspoet wil laten passeeren ende vooral tot salicheijt, verwachtende wat Godt almachtich onder en tusschen met ons voor heeft.

Bij U.E. van den 24^{en} vooren geseijt, hebbe gesien hoe dat Sijtgen Tijs van een jongen soon bevallen was, 't welck mij broeder aengeseijt hebbe, alsoo noch op Battavia was ende daernaer uijt U.E. van dato 6^{en} april 1635 ons door schipper Clock (met de vloote van de edele heer Philip Luijcas gecomen, den 20^{en} september hier uut 't vaderlant in 4 maenden 18 dagen wel in gesontheit en gesont volck arriveerden) behandicht, verstaen het weder overladen was, dat apparent geen groote droefheit voor de vader wesen sal, als 't sal comen te verstaen alsoo 't redelijcken wel uijt mach, mede gesien 't geen U.E. daeraen onsentwegen verstreckt ende gedaen hebt, dat ons indien gelegentheijt aengenaem geweest is, de voorder sorge ende op 't sicht bevelen

[volgende blad]

[in marge:] Nota

ende vertrouwen wij U.E. volgens onse ordre op ons vertreck onder U.E. gelaten van gelijcke 't geen en aen Alewyntgen Baert dat op afscheit geordoneert hebbe tot naerder ordre ofte eenige veranderinge U.E. bekent, midtsschaders alles naer te comen voor soo veele onse gelate last vermeldt ende U.E. gerade vindt in alle redelijckheijt daeraen ons ten vollen vertrouwen en vernoecht houden.

Bij gemelte schip Amboina is ons hier sijnde wel ter handt gestalt door den schipper Cornelis Gerritsen, een missive van Jan Arentsen Delft neven een tinne lampet met een schootel, dat U.E. apparent hem noch niet betaelt sult hebben, alsoo 't selve in U.E. jongste aen ons, daer gans niet van vermaent. Soo niet betaelt is, U.E. gelieve hem te voldoen ende stellen 't op reeckening, soo hij 't selve begeert betaelt te hebben, soo niet laet het staen tot onse overcompste daer, ten waere hiernaer eenigen tijt ofte jaren verstreecken sijnde voor ende aeler wij overcomen, betalinge begeerde, soo can U.E. hem voldoen.

Ditto Arentsen schrijft mij bij de vlote van de edele heer Luijcassen, gedateert 24^{en} april 1635, dat hij U.E. mijn obligatie, monterende hondert guldens, toegesonden heeft ende daerop geschreven voldoen, sonder dat U.E. daer voor gelt betaelt hebt, daer U.E. in de zijne geen mensije van en maeckt, geloove door U.E. dagelijcse groote eucupacjje⁶ vergeten sult hebben dat ons bij gelegentheijt aengenaem sal wesen te verstaen, als mede onse staet ende gelegentheijt daer, ditto Jan Arentsen schrijft voorder in de sijne dat hij 't gene tusschen hem ende mijn boven de obligatie van hondert gulden die U.E. toegesonden heeft, noch oneffen is, wil laten staen tot mijn compste daer, daer hem opschrijve dat 't mijn wel gevalt maer wel wenste hij daer een reeckening van maeckten bij leven ende sterven, opdat hij niet mochte verliesen noch bij ongeval miscontentament genieten, soodat noch eens ten overvloet segge soo hij U.E. gelt eyscht, betaelt hem ende soo niet, laet het betalen nae ende tot mijn compste berusten, ten waere Godt de Heere ons het derwers comen beletten, dat hope neen, dan dat wilde ick wel dat U.E. een reeckeninge van hem eijste in wat voegen wij met hem stonden, soo niet, doet daerom geen moeijten. Van de reeckeninge wegen Gerrit Cornelissen inporteerende achtenseventich gulden, vernemen daer mede niet aff off deselve ontfangen is ofte niet, dat ons bij gelegentheijt mede lieff sal wesen te verstaen.

Onse dispositie aengaende is, de Heer sij loff, soodanich ende eerder beter als in Nederlant was, doch sullen nu voortaan U.E. goet Alcaers bier beginnen te missen, daer beneven de goede Spaense en Franse wijn die mij somswijlen om Loef Baertsen sal doen

gedencken, voornaemelijck den goede Spanjaert die verscheyde maelen t'sijnen huijse genoten hebben, mochte wij nu alle 3 à 4 dagen Aelwintgie Baert eens vriendelijck versoecken om voor ons een groot glas goet Almaerder bier uut U.E. kelder te willen tappen of de burgemeester Stulinck ende de edele heer Kessels cuijpen eens gaen besoecken en proeven het bier dick genoeg waere, het soude een gewenste saeck wesen. Twijffelen niet ofte soude U.E. alsoo gesont ende wel gedisponeert t'huijs comen als van daer gescheijde sijn, hoewel ons (de Heere zij loff) niet ontbreekt tot onderhout van ons lichaem, maer niet soo supstantieus als de spijse van U.E. wel roockende keucken.

[volgende blad]

Eenige dagen naer onse aencompste hier (alsoo ons schip 2^{en} julijs naer Tajjowan vertrecken mosten om sijne ladinge daer te halen) heeft de edele heer generael ons op Battavia aen lant gelieve te gebruiken voor raetspersoon in de Raet van Justitie, welcke ampt vier maenden eenige dagen becleet hebbe, sijnde een honorable (maer een moijelijcke en oodjeuse⁷) plaetse die met groote moijten en een oprechte concientie becleet moet werden.

Onderentusschen dat wij aen lant waeren, vertroock een treffelijcke vloot van 5 wel gemonteerde scheepen naer Suratten en Parsien⁸, waermede wij buijten alle twijffel meenden (naer Souratten) gegaen te hebben, maar 't is ons gemist. De edele heer generael hadda wat anders met ons voor, want vreesde dat wij daer te groff souden dommineren ende soo seijde, onse eouden ganck gaen met roosier contant te spelen als gewent waren, dat een quade inbreuck weder opnieuw soude geven, alsoo de staet daer nu gereformeert ende op een goede voet was gebracht, eijndelick gelieffden ons niet derwaerts te senden soodat patsientie mosten nemen en sijn geboden naercomen als reden is ende ondertusschen ons met hoope en 't gemeene spreckwoort vertroosten welcke seijt: hier naer een beter, strenge heeren rechten niet lang, ons geluck sal noch groot sijn. Wij stellen in 't minste geswaricheijt ende dispieretten niet van onse goede fortuijn ende contentament noch naer ons wens te becomen.

Eenige dagen verleeden heeft de edele heer generael tijdingen becomen uut Martapoura ofte Banjermasin (soo de reviere genaempt is, welck plaetse is gelegen op 't eylant Borneo, omtrent hondertentwintich mijlen van Battavia oostelijck aen) dat den oppercoopman Anthonij Soop daer overleden was, ende deselve plaetse met een bequaem persoon weder genegen waren te becleeden, alsoo in goede hope waeren jaerlijcx van daer 5 à 600 lasten peper te becomen ende een goede plaetse

naer alle apparentie eerlange soude wesen, mede voor mij voor als noch geenige plaetsen facant waer, eijndelijck resolveerden om onse parsoon voor een tijt derwaerts te gebrucken ende het comptoir (daer wat goets van te verwachten staet) met alle mogelijcke vliet aen te quecken, soodat wij met het schip Wesep, in hebbende een goet cargasoen, soo contant als coopmanschappen, op den 8^{en} november 1635 van Battavia naer ditto Banjermassa vertrocken sijn, alwaer op den 29^{en} november wel arriveerden.

Hoe wij dese plaetse bevinden sullen alsmede hoe deselve ons gevallen sal, sullen U.E. bij de naeste gelegentheit advijseeren, alsoo het jacht N.N. gereet leyt om van hier naer Battavia te vertrecken om de thuijstvarende schepene noch te beloopende ende dese onse brieven daer gaerne mede soude senden, opdat U.E. kennisse van onse gesontheit mochte becomen ende wij U.E. van de ondervindingen deser plaetse voorals nu noch niet can bedeelen, sullen 't met de naeste doen.

Wij hebben goet geacht U.E. bij dese missive onse op de uitreijse verdiende reeckeninge, monteerende f 440: 0: 0, toe te senden om daerbij door U.E. op den ontfang derselver de betalinge van de edele heer

[volgende blad]

edele heer majjoris te vorderen, die niet 't wijffelen ofte sal U.E. ter eerster aanmanige voldaan werden, ontfangen sijnde gelieft in debito forma quijtantie daarvan te passeeren, sullen deselve voor wel gedaen aennemen, gemelte somma becomen hebbende gelieft se tot onse profijte op intrest te stellen, 't sij op 't gemeene lant ofte daer 't U.E. geraden vinden sal ende van banckerotten sooveel 't mogelijck is bevrijdt mogen blijven, daer wij U.E. de goede voorsorge ten vollen van vertrouwen.

[in marge:] Nota

Van gelijcke gelieve U.E. te doen met onse jaerlijckse vervallen renten die U.E. doch soo weinich vruchteloos gelieft te houden als eenichsints can geschieden, naer dat U.E. de jaerlijckse door ons geordeneerde somma daer aff betaelt sult hebben, die wij bij desen noch confirmeeren tot naerder ordre, die wij hienaer mochte geven. Voorts recommanderen wij U.E. op 't sirijeusselijckste goede voorsorge op onse middelen onder U.E. berustende aldus lange gedaen hebt te nemen en voor banckroeten bevrijdt mogen sijn, opdat wij met lieff thuyscomende, onse handen op geen idele plaetsen moge leggen en versteecken werden van de vruchten onser langen jaren arbeit, U.E. soo welbewust als ons. U.E. gelieve soo 't geschieden can ende den tijt U.E. 't selve toelaet, met drij regulen te adviseeren wat ons cappitaal vermeerderd is en hoeveel het t' samen in

een som monteert, sonder partinente specifecatien als in een som ende wat U.E. jaerlijcx aen verscheijde verstreckt hebt op onse ordre U.E. gelaten. Ons geschiede sonderlinge vrientschappe ende sullen verobligeert blijven U.E. de moeijte ten dancke te betalen, U.E. gelieff se op reeckeninge te brengen, sullen se voor goet aennemen alsoo geen moeijten sonder loon begeeren, ons geschiede eere.

Wij sullen met een seer begeerijge genegentheijt bij de naeste brieven verlangen te verstaen het goet succes van de Schermer alsmede waer U.E. bij cavelinge sij porsij die daerin hebt, gevallen zijt, mede off U.E. soodanigen plaetse ten deele is gevallen dat contentament hebt, ten anderen ofte U.E. genegen sijt als in ons bijwesen verscheijde malen vermaent hebt, daer een huys op te timmeren. Soo 't geschiet gedenckt dat U.E. sijn huijs soo groot maect dat daer een camer tegen onse overcomste (voor ons) in can gemist werden, daer wij in 't bij weijzen van U.E. ende moeder diverse malen van gesproken hebbe, 't welck wij bij dese noch confirmeeren ende in deselfde oppijnij blijven continueeren.

Oft huwelijk van onse broeder Jacobes Baert met juffvrou Kessels voortganck gehadt heeft (als hope jae) sal ons lief sijn te vernemen, wense haer tesamen veel geluck en salicheijt ende binnes jaers met haer beijde een jonge soon met duijsent croonen 's jaers daer toe. Het is seer voorsichtich van heer Jacobus gedaen, dat in de coude winter wat harder aenhielt als die tevooren dede, alsoo de winter doen uitgevaren ben, soo uut U.E. schrijvens verstaet, niet wel mogelijk was een parsoon hem in 't bedde alle(e)n conde verwarmen, soo wij apparent thuijs waeren gebleven, soude mee wel om een bij-slaep hebbe moeten uutsien daer (om de waerheijt te seggen) niet veel mede versuinpst soude hebben, nu mijn bij dese gelegentheijt wel bedencke, was 't weder te hardoen ende waren wij in Hollant geloove niet ons hoeft meer naer India souden hangen, pascientie 't is te laet beclaecht.

verte

[volgende blad]

Hier nevens sende U.E. een attestatie wegen onse persoon, dat tot heden toe, de Heer sij loff, noch gesont en in levende lijve ben om bij U.E. verthoont te connen werden, daer 't van noode is om den intrest tot onsen lijve staende (U.E. bekent door cracht ende seeckerheijt derselver) met fundament te connen eyschen dat wij jaerlijcx soo 't mogelijk is, sullen achtervolgen.

Nu resteert ons niet anders als ons te recommanderen in de goede gratie van U.E., mede van U.E. huysvrouwe, sonder te vergeten Alewintgie Baert, Jacobus Baert ende alle U.E. familie, die altsamen

soo veel goets wensse als mijnselven, waarmede dese door gebreck van meerder mateerie eyndige, bevelende U.E. t'sampt U.E. famlie in de genadige bescherminge des Alderhoogsten die U.E.

Eersame wijze voorsienige geaffectioneerde waere heer ende vriendt, gelieve te sparen t'sampt alle onse goede bekende vrienden, in lanckdurige gesontheit tot salicheijt, eere en prosperiteijt met wensinge malcanderen met lieff, gesont ende in goede voorspoet in 't lieve vaderlant weder mogen gemoeten, daer Godt almachtich geduerich om sal bidden.
Amen.

Vale

[door hemzelf ondertekend:]

U.E. in allen verpilchten dienaer
Wollebrant Geleijnsen De Iongh
1635 subscripsit

Het opschrift van onse brieven
om sijgoere te becomen, gelieve
U.E. te schrijven als volcht:

Eersame, voorsienige, seer
discrete here
Wollebrant Geleinsen de Jonge
oppercoopman en opperhoofd op 't
Nederlantse comptoir Banjermassin
Ofte

op
Battavia 1635

In apsentcie aen heer Cornelis van
der Lin, oppercoopman op 't
casteel Battavia om voort te
bestellen aen ditto Geleinsen ter
plaetse, etc.
Battavia
bij vrient die Godt geleyde

[in de marge schrijft de schrijver:]

Op 't Nederlants Comptoir
in Banjermassa, gelegen op 't
eijlant Borneo omtrent
120 mijlen van Battavia oost
waert aen, twee dagen naer
ons arrivement met schip
Wesep van Battavia hier ter

plaetse wesende den 29
november anno 1635.

[tussen de laatste teksten door heeft Wollebrants zelf toegevoegd:]

Heer Cornelis Jansen Baert,
wij gedencken U.E. x moedr ende U.E.
ganse famelye verscheiden mael als
bij gode vrienden vroolijck zijn, met een
gesontheitgen, hoopen bij U.E. ende de vrienden
niet vergeeten sullen werden, wensten
alte(sa)men U.E. in de compangnije winterse lange nachten
te moog genieten, hoope den tijt noch
eens coomen sal hier meede in 't
sluiten van dese drincken wij met gode
Spaese wijn uwer aller gesontheit, so(n)dr
de heer Sarvas Brassier te vergeten die U.E. gelieft te groeten.

Soo wij nu de handen
van vader, moeder ende
dochter hadden, souden
met goede affectcye
alle de 3 naemen als U.E.
gedaen heeft, hier ondertecken,
maer niet practysabel sullen vertrouwen U.E. dese eene tot satisfactie
voors. sult aennemen.

Uffvrou Alewyntgen Baert, wy ver-
soecken vriendelijck dat opp o(n)se
gesontheit met een glaesgen wijn altemet
eens by gelegenheit gelieft te
gedencken, voornamelycken op U.E.
bruiloft, oft gevele U.E. voor onse
wedecoomste (als apparent, jae sal syn)
also voor ons noch een lange tyt voor handen is, mochte
trouwen ende wij tot ons ongeluck met
onse parsoon tot ons leetwesen U.E. feeste
niet soude coomen vereeren, doch hoop niet
soo ongeluckich van t' geniet van U.E. feest
als van onse broedr Jacob Baert, soo verstaet
wessen sal, soo 't geschiet sal 't ons leet weesen.
Wij sullen ~~Wij sullen~~ als dickwels doen niet
min om U.E. gesontheit dencken ende daer
altemet eens by gelegenheit op drincken,
voornaemelyk als wij de bruidegom zijn soo 't
hier mochte geschieden, dat eevenwel niet en dencke
noch de gedachten niet hoope te krijgen, watter de Heere
van sal gelieven te voegen, sullen by tyt ende leven soo van de
eene als dandr syde, xxx verneemen, hiermeede blyft
den Almoogende bevoolen ende seer minnelijcken, van harten
gegroot, met een kusgen over see, van U.E. geaffectyoneerde genegen

dienaer ende vrient Wollebrant Geleijnsen De Jongh
1635 subscripsit

Segt doch my groetenisse aen my vryster by daege
Marytgen Baert ende dat haer een syen bouwen sal meedebrengen
soo 't leeve dat overcoomen mee[de d]at een paer flewe
mouwen [....]de sal b[.....] om [.....]ooren

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame wijze voorsienige
seer discrete seigneur
Cornelis Jansen Baert, notaris
publyckus, woonende in
de Langestraet in 't
Vergulde Hoef Iser
Tot
Alcmaer 1635 11/29

Loont den brenger

- ^{1.} *Ielgo de Maijo - een van de Kaapverdische eilanden*
- ^{2.} *Farnabocko - Pernambuco, nu Recife, aan de oostpunt van Brazilië*
- ^{3.} *Cabo de Boone Esprance - Kaap de Goede Hoop*
- ^{4.} *Straet van Sonda - Straat Sunda, tussen Java en Sumatra*
- ^{5.} *Banjermassa - Banjarmasin, op de zuid(oost)punt van Kalimantan, Borneo.*
- ^{6.} *eucupatcije - occupatie, bezigheden*
- ^{7.} *oodjeuse - odieus, ondragelijk, hoogst onaangenaam*
- ^{8.} *Parsien - Perzië*

[Brief 15]

[kopie van brief 14, door een schrijver namens Wollebrandt geschreven. Brieven werden vaak in meervoud verzonden, de kans dat er één aan zou komen werd hiermee vergroot. Deze brieven zijn dus beiden aangekomen:]

Seigneur Cornelis Jansen Baert

[29 november 1635]

[15]

[II]

Eersame, seer discrete, waerde, geaffecte-
cijoneerde heer en toegedaene vrintd
Saluijt.

Mijn jongste aen U.E. is geweest in dato 26^{en} december 1634, als

wanneer wij met onse vloote uijt Tessel liepen om onse reijse naer India te aenvangen, waerin wij U.E. onse gelegenheit beedeelt hebben, naer den tijt vereiste ende toeliet, sedert hebbe U.E. bij een fluijt, genaemt den Coninck van Sweden, bij den schipper Gelddolf Jansen haer laets van de hoof (wien met sijn fluijte op den 5^{en} feberwarij 1635 ontrent de Soute eijlanden in see bij ons quaem ende den 8^e ditto weder verliet, stellende sijn course naer Iel Gode Maijo ende van daer naer Farnobocko, hebbende 55 soldaten voor de Westindige Coonpangie in om daer te brengen) geschreven ende onse seer moijelijcke reijse, die tot daertoe gehadt hebbe, geadviseert, niet twijfelende of deselve sal U.E. voor den ontfang van dese door den gemelte Gelddolf alterhant gestelt wesen sal dat ons bij gelegentheyt aengenaem weesen sal te verstaen.

Seder gemelte tijt hebbe onse reijse met reedelijcke spoet ende ordinaris weder nae den tijt des jaers ende derselve clijmaeten gevoordert, soodat wij op den 8^{en} april 1635, sijnde paesdach, te reede aen Cabo de Boone Esperantse in de Taffelbajjo wel arriveerden ende met gesont volck (sonder een sieck man onder 205 coppen te hebben), daer onse paeseijeren aten, vanwaer wij den 15^e ditto (naer water ende te geenen daer voor ons te becomen was aen boort gehaelt hebbe) weder met gesont volck vertrocken, sonder eenich van ons geselschap meerder bij ons te hebben, alsoe daer in de bocht van Vranckrijck door den storm al van verstecken waeren ende geene naer der hant meer ontmoeten als voor Battavia. Stellende soo onse course van ditto Cabo de Boone Esperanse naer het Suijt lant, (dat wij met redelijcke spoet en veel quaet weder somwijle gemoetende) op den 25^e maij volgende, ontmoet ende in 't gesicht becomen hebben, stellende van daer onse cours naer 't lant van Java, dat wij den eerste junij sagen, ende daerop naer ons Sewens met goet weeder vervielen, stelde vandaer onse cours voorder naer de Straet van Sonda, daer wij den 5^e ditto wel ende naer ons wens in vervielen, eindelijck den 14^e ditto voor Battavia arriveerde met reedelyck gesont volck, hebbende niet meer als een man op onse reijse verlooren, van 205 parsoonen, vindende geen van onse vloote hier, soodat wij de eerste waeren van onse 11 schepen die te Battavia arriveerde, sijnde 5 maenden, 20 dagen, uut Tessel in Battavia aengecomen. Dat hem in 't eerste van onse reijse in soo wel niet liet aensien, maer in vreesse waeren, dat de reijse wel 8 à 9 maenden soude gedeurt hebben. 20 Dagen daernaer, sijnde den 5^e julij, arriveerden hier het schip s'Graven Hage, dat de
verte

[volgende blad]

de tweede van ons vloot was, waermede mijn broeder ende sijn

soontie gesont mede wel aenquamen, cors daer naer naem Gelin bij mijn aen lant, ende de vader ginck over op schip Amboona bij Cornelis Gerritsen, waermede naer Suratten ginck ende seer wel te wege~~n~~ was. Sijn soontie leert moij schrijven en gaet met mij naer Banjer Masin, sullen sien ofte hij in een jaer daer wat leeren can, dat van hem een jong assistent voor eerst coonen maecken ende daer naer, als vertrecken een stuck van een coopman (soo hem wel aenstelt ende neertich is), cors daer aen op den 14^e julijo arriveerden het schip de Galijasse van Hoorn ende fluijt Rarop, van Amsterdam den 15^{en} ditto het schip Maestrecht van Rotterdam, den 17^e ditto het schip Vlissinge van Seelant, den 18^e ditto het schip Amboona. Den 20 ditto arriveerde het schip de Prinses Emelia uijt Seelant, die 22 man verlooren hadde, 26^e ditto de fluijt Ruttem uyt Seelant, die 2 maenden in Engelant gelegen hadde. Den 9^{en} augustj arriveerden het Hof van Hollant van Delft, dat mede omtrent de 2 maenden in Engelant gelegen heeft. Daernaer den 22^{en} arriveerde het schip Leeuwaerden van Enchuijsen met gesont volck, die de leste en wij de eerste van onse vloot van 11 schepen was, die des winters uijt Neederlant waeren geloopen.

Hier coomende vonden de edele heer generael Hendrick Brouwer, de edele heer Anthoony van Diemen, de heer van der Burch ende de meeste over hoofden in goede gesontheit, alsmede seigneur van der Lijn met sijn huijsvrouwe ende 2 kinderen, die wij de brieven van seigneur Huijbert van der Lijn behandicht hebben, die seer blijde was. Mede is ons van hem veel vriendschap geschiet, die wij van wederzijde sullen soecken te onderhouden van gelijcke met U.E. nevee op de kust van Cormendel bij alle ockagie, wert wel bedanck, sijn brieven hebben hem in augustj bij het schip Maestrecht toegesonden, dat van hier derwaerts ginck twifele niet ofte sullen hem wel gewerden.

Ick hebbe hier op Battavia sijnde U.E. 2 missive, den een van den 16^{en}, den andere van de 24 december 1634 met schip Amboona, (dat wat langer in 't Tessel lach als wij, ende door een lootsboot in 't uutseijlen aen sijn boort werde gebracht) wel ontfangen. Reeden dat niet eer becomen hebbe is, dat wij in de Spaense See van den andere sijn gerueckt ende niet eer als voor Battavia weder bij den anderen quamen. Den eenen sijnde geslooten in de ene van Jan Aderjaensz. Delfts aen ons, en den andere over de Helder gesonden, gedateert 24^{en} december, waeruit gaerne verstaen hebbe U.E. en sijn ganse famielias gesontheit nevens haere groetenisse, die ons ten hoochte aen genaem was. Van gelijcke doen wij van ganser harten, naest vader ende moeder, aen Alewijntgen Baert, die soe veel goets wenssen als mijn selve. Soo nu een wens mochten hebben, U.E. soude apperent vreemt toesien doch alsoo het voor nu onmogelijcke ende idele dingen sijn te wenssen, dat geen

affeckt sorteeren can, sullen ende moeten het uut ons
verte

[volgende blad]

ons hoeft stellen voor eenige jaeren, die de Heere ons met gesontheit ende voorspoet wil laeten passeeren, ende vooral tot salicheijt, verwachtende wat Godt almachtich onderentussen met ons voor heeft.

Bij U.E. van den 24^{en} vooren geseijt hebbe gesien, hoe dat Sijtgen Tijs van een jonge soon bevallen was, 't welck mij broeder aengeseijt hebbe, alsoo noch op Battavia was, ende daer naer uut U.E. van dato 6^{en} april 1635 ons door schipper Clock (met de vloote van de heer Philips Lucas gecomen, die den 20^e sestember hier uijt vaderlant in 4 maenden 18 dagen wel ende met gesont volck arriveerden) behandicht, verstaen het weder overleden was, dat aperent geen groote droefhet voor de vader wesen sal, als 't sal comen te verstaen alsoo 't reedelijck wel uut mach, mede gesien 't geen U.E. daer aen onsent wegen verstreckt ende gedaen hebt, dat ons in dien gelegent aengenaem geweest is, de voordere sorge en op 't sicht beveelen ende vertrouwen wij U.E. volgens onse ordere op ons vertreck onder U.E. gelaeten van gelijcke 't geen aen Alewyntegen Baert dat op ons afscheden geordoneert hebbe tot naerder ordere ofte eenige veranderinge U.E. bekent, midtsgaders alles naer te comen voor soo veele onse gelaete last vermelt ende U.E. geraden vindt in alle redelijckheijt daer aen ons ten vollen vertrouwen en vergenoecht houden.

[in marge:] Nota

Bij gemelte schip Amboona is ons hier sijnde wel ter hant gestelt door den schipper Cornelis Gerritsz. een missive van Jan Arentsz. Delft, neven een tinne lanpet met een schootel dat U.E. aparent hem noch niet betaelt sult hebben, alsoo 't selve in U.E. jongste aen ons daer gans niet af vermaent, soo niet betaelt is. U.E. gelieve hem te voldoen en stellen 't op rekening, soo hij 't selve begeert betaelt te hebben. Soo niet, laet het staen tot onse overcompste daer ten waere hier naer eenige tijt ofte jaeren verstrecken sijnde voor ende aeler wij over comen, betalinge begeerde, soo can U.E. hem voldoen.

[in marge:] Nota

Ditto Arentsz. schrijft mij bij de vloote van de edele heer Lucas, gedateert 24^{en} april 1635, dat bij U.E. mijn oblijgatie, monteerende hondert guldens, toegesonden heeft ende daerop geschreven voldaan, sonder dat U.E. daer voor gelt betaelt hebt, daer U.E. in de sijne geen mensije van en maeckt geloove door U.E. dagelijcxse groote eucupatcije vergeeten sult hebben, dat ons bij

geleghentheit aengenaem sal wese te verstaen, als mede onse staet ende geleghentheit, daer ditto Jan Arentsen schrijft voorder in de sijne, dat hij 't geene tussen hem ende mijn boven de obligatie van hondert guldens, die hij U.E. toegesonden heeft, noch oneffen is, wil laeten staen tot mijn compste daer, daer hem opschrijve 't mijn welgevalt, maer wel wenste hij daer een rekeninge van maecken, bij leeven ende sterven, opdat hij niet mochte verliesen, noch bij ongeval miscontentament genieten, soodat noch eens ten overvloet segge, soo hij U.E. gelt eist, betaelt hem ende soo niet, laet het betaelen nae, ende tot mijn comste berusten
verte

[volgende blad]

rusten, ten waere Godt, dee Heere ons het derwaers comen beletten, dat hoope neen, dan dat wille ick wel, dat U.E. een rekening van hem eijste in wat voege wij met hem stonden, soo niet, doet daeran geen moeiten. Van de rekening wegen Gerrit Cornelisz., inporteerende ach en t' seventich guldens, vernemen daermede niet af of deselve ontfangen is ofte niet, dat ons bij geleghentheit medelief sal wesen te verstaen.

Onse dispositcije aengaende is, de Heer sij lof, soodanich ende eer beeter als in Nederlant was, doch sullen nu voortaan U.E. goet Alcmaers bier beginnen te missen, daer beneven de goede Spaens en Fransse wijn, die mij somwijlen om Loef Baertsen sal doen gedencken, voornamelijck den goede Spanjaert, die verscheijde maelen 't sijne huijse genooten hebbe, mochte wij nu alle 3 à 4 dagen Aelwintgen Baert eens vrindelijck versoecken om voor oms een groot glas Alcmaerder bier uut U.E. kelder te willen tappen, of de burgemeester Stulinck ende de edele heer Kessels Cuypen eens gaen besoecken en proeven of het bier dick genoch waer, het soude een gewenste saeck wesen, twifelen niet ofte soude U.E. alsoo gesont ende gedispooneert tuijs comen als vandaer gescheijde sijn, hoewel ons (de Heere sij lof) niet ontbreekt tot onderhout van ons lichaem, maer niet soo suptantcijeus als de spijse van U.E. welroeckende keucken.

Eenige dagen naer onse aencompste hier (alsoo ons schip den 2 julio naer Teijewan vertreecken moste om sijn lading daer te haelen) heeft de edele heer generael ons op Battavia aenlant gelieve te gebruicken voor raetparsoon in de Raet van Justijtcije, welcke ampt vier maenden eenige dage becleet hebben, sijnde een honnorabele (maer een moejelcike omen odijeuse) plaetse, die met groote moeuten en een oprechte consijtcije becleet moet werden.

Onder en tusschen dat wij aen land waeren vertrocken een trijffelijcke vloot van 5 wel gemonteerde scheepen naer Suratten en Parsia, waer mede wij buyten alle twif-fel meende (naer Surattio) gegaen te hebben, maer 't is ons gemist. De edele heer generael hadde wat anders met ons voor, want vreesde dat wij daer te grof soude domineeren, ende soo seijden, onse ouwe ganck gaen met roosier bontant te speelen, als gewent waeren, dat een quade inbreuck wederop nu soude maecken, alsoo de staet, daer nu gereformeert ende op eene goede voet was gebracht, eindelijk beliefdens ons niet darwaerts te senden, soodat pasijentcije mosten nemen en sijn geboden naer coomen als reeden is, ende ondertussen ons met hoope en 't gemeene spreckwoort vertroosten welke seit: Hier naer een beeter strenge heer reechte niet
verte

[volgende blad]

niet lang, ons geluck sal noch groot sijn. Wij stellen in 't minste geen swaricheijt ende dispiereren niet van onse goede fortuijn ende contentement, noch naer ons wens te becomen.

Eenige dage verleeden heeft de edele heere generael tydinge becomen uut Marta Poera ofte Banjermassin (soo de rievier genaemt is, welke plaetse is gelegen op 't eijlandt Borneo, omtrent hondert en twintich mijlen van Battavia oostelijck aen) dat den opper coopman Anthoony Soop daer overleeden was, ende desselve plaetse met een bequaem parsoon weder genegen was te beceden, alsoo in goede hoope waren jaerelijcks vandaer 5 à 600 lasten peper te becomen, ende een goede plaetse naer alle aperentcije eerlange soude wesen, mede voor mij voor alsnoch genijge plaetsen facant waer, eijndelijck resolveerden om onse parsoon voor een tijt derwaerts te gebruicken ende het comptoir daer (wat goets van te verwachten staet) met alle mogelijcke vlijt aen te queken, soodat wij met het schip Wesop, in hebbende een goet cargesoen, soo contant als coopmans schappen, op den 8^{en} november 1635 van Battavia naer ditto Banjermassin vertroecken sijn, als waerop den 29^{en} november gearriveert sijn.

Hoe wij dese plaetse bevinden sullen, alsmede hoe deselve ons gevallen sal, sullen U.E. bij de naeste gelegenthet adviseeren alsoo het jacht N.N. gereet leit om van hier naer Battavia te vertrecken om de tuisvaerende scheepen noch te beloopn, ende dese onse brieven daer gaerene mede soude senden, opdat U.E. kennisse van onse gesontheit mochte becomen ende wij U.E. noch van de ondervindingen deser plaetse voorals nu niet can bedeelen sullen 't met de naeste doen.

Wij hebben goet geacht U.E. bij dese missive onse op de uutreijse verdiende rekeninge, monteerende 440 guldens, toe te senden om daer bij door U.E. op den ontfang derselver de betalinge van de edele heer Maijoris te voorderen, die niet twiffelen ofte sal U.E. ter eerste aenmaninge voldaan werden, ontfange sijn de gelieft in debijto formo quijtantie¹ daer van te passeeren sullen deselve, voor welgedaen aennemen, gemelte somme becomen hebbende, gelieft se tot onse proffijte op intrest te stellen, 't sij op 't gemene lant, ofte daer 't U.E. geraden vinden sal, ende van banckerotten soo veel 't mogelijk is bevrijt mogen blijven, daer wij U.E. de goede voorsorge ten volle van vertrouwen.

[in marge:] Nota

Van gelijcke gelieve U.E. te doen, met onse jaerlijcxse vervallen renten, die U.E. doch soo weijnich vruchteloos gelieft te houden, als 't eenichsins can geschieden naer dat U.E. de jaerlijcxse (door ons geordineerde) somma daer af betaelt sult hebben, die wij bij dese noch comfirmereen tot naerder ordre, die wij hier naer mochte geven. Voorts recomandeeren wij U.E. op 't sirijeusselijckste goede voorsorge op onse middelen, onder U.E. berustende (als dus lange gedaen hebt) te nemen en voor bancke rotten bevrijt mogen sijn, opdat wij met lief tuys comende onse handen op geen idele plaes mogen leggen en verstecken werden van de vruchten onser langer jaeren arbeit, U.E. sooveel als ons bewust, U.E. gelieve soo 't geschieden can ende den tijt U.E. 't selve toelaet met

[volgende blad]

met drie regulen te adviseeren wat ons cappitael veermeerdert en hoeveel het samen in een som monteert, sonder partinente specificatie, als in een som, ende wat U.E. jaerlijcks aen verscheijde verstreckt hebt op onse ordere, U.E. gelaeten ons geschiede sonderlinge vrientschappe ende sullen veroblijgeert blijven U.E. de moeiten ten dancke te betaelen. U.E. gelieft se op rekeninge te brengen sullen se voor goet aennemen, alsoo geen moeiten sonder loon begeeren, ons geschiede eere.

Wij sullen met een seer begerijge genegentheit bij de naeste brieven verlangen te verstaen het goet succes van de Schermer, alsmede waer U.E. bij cavelinge sijn porsij, die daerin hebt gevallen sijt mede of U.E. soodanige plaetse ten deele is gevallen, dat contentement hebt, ten andere of U.E. genegent sijt, als in ons bij wesen verscheijde maelen vermaent hebt, daer een huijs op te timmeren, soo 't geschiet, gedenck, dat U.E. sijn huijs soo groot maeckt, dat daer een camer tegen onse overcomste (voor ons) in can gemist werden, daer wij in 't bij wesen van U.E. ende moeder, diverse

maelen van gesproocken hebben 't welck wij bij dese noch comfirmereen ende in deselfde opijnije blijven contijnueeren.

Of 't huwelijck van onse broeder Jacobes Baert met ufrouwe Kessels voortgang gehadt heeft, sal ons verlange te verstaen bij de naeste gelegentheijt. Soo 't voortganck genomen heeft (als hoope, jae) wense haer te samen veel gelucx ter salicheijt ende binnes jaers met haer beijden een jonge soon met duijssent croonen s' jaers daertoe. Het is seer voorsichtich van seigneur Jacobes gedaen, dat in de coude winter wat harder aenhielt als die tevooren dede, alsoo de winter (doen uitgevaeren ben soo uut U.E. schrijven verstaen) niet wel mogelijk was een parson alle(e)n hem in 't bedde conde verwarmen. Soo wij aparent tuis waeren gebleven, soude mede wel om een bijslaap hebben moeten uut-sien, daer (om de waerheit te seggen) niet veel mede versuint soude hebben, nu mij bij dese gelegentheijt wel bedencke was 't weder te hardoen ende waere wij in Hollandt, geloove niet ons hoeft meer naer India souden hangen. Passijentcije 't is te laet beclaecht.

Hier neven senden U.E. een atestatie wegen ons parsoon, dat tot heden toe de Heere sij lof, noch gesont ende in leevende lijve ben om bij U.E. verthoont te conen werden daer 't van nooden is om den intrest tot onse lijve staende (U.E. bekent, door craecht ende seckerheijt der selver) met fundament te te coonen eissen, dat wij jaerlijcx soo 't mogelijk is sullen achtervolgen.

Nu resteert ons niet anders als ons te recomandeere in de goede graetsije van U.E., mede van U.E. huijsvrouwe, sonder te vergeeten Alewintge Baert, Jacobes Baert ende alle U.E. famielia, die al t' samen soo veel goets wensen als mijn selve. Waer mede dese door gebreck van meerder materije
verte

[volgende blad]

mateerije eindege, beveelende U.E. t' sampt U.E. familia in de genadige bescherminge des alder Hoochte, die U.E.

eersame wijse voorsienige seer ge-affectjoeneerde waere heer ende vrint gelieve te spaeren t' sampt alle onse goede bekende vrienden in langdurige gesontheit tot salicheijt, eere ende prosperjteit met wensinge malcander met lief gesont ende in goede voor-spoet, in 't lieve vaderlant weder mogen gemoeten, daer Godt almachtich gedurich om sal bidden.

Amen.

Valle

[door hemzelf ondertekend:]

U.E. in allen verplichten dienaer

Wollebrant Geleijnsen de Jongh

1635

subscripsit

Het opschrijft van onse brieven
om sijgoere te becomen gelieve
U.E. te schrijve als volcht

Eersame voorsienige seer
discrete seigneur
Wollebrant Geleijnsen de Jonge
oppercoopman en opperhoofd op 't
Nederlandts comptoir Banjer Massin
Ofte op
Battavia 1635

In apsentcie aen seigneur Cornelis van der
Lijn, oppercoopman op
Casteel Battavia om voort te be
bestellen aen ditto Geleinsen ter
plaetse etc.

Battavia
bij vrindt, die Godt geleyde

[in de marge links, door de schrijver benadrukt:]

Op 't Nederlants Comptoir in
Banjer Massin gelegen op 't eijlant
Borneo, ontrent 110 mijlen van
Battavia oostwaert aen 2 dagen
naer ons arrivement met schip
Wesop van Battavia hier ter please
wesende den 29^e novenber 1635

[Wollebrant voegt zelf toe, linksboven:]

Seigneur Cornelis Jansen Baert wij gedencken
U.E moedr verscheiden maelen
met een gesontheit te drincken als
wij bij goede vrienden zijn. Hoope niet
dat wij daer vergeeten werden. In 't sluiten
van dese hebbe de gesont van U.E. ende het
geheele huisgesin gedroncken, mitsgaders
van bestevader Molenvliet, U.E. beide
swagers ende hare huisvrouwen ende de edele heer
Sarvas Brasser niet vergeeten, daer verscheiden
maelen een gode dronck wijn meede gedroncken
hebbe. Hier meede vaert wel en leeft lanck.

[onder zijn naam:]

Soo wij meede 3 handen van vadr, moedr
ende Alewyntgen hadden soudē se tot meerdr
verseeckertheit van onse affectcye daermede
alle ondr setten eeven wel sal de allen bestant zyn

[links onder:]

Ufferou Alewynten Baert, wij gedencken U
veele ende verscheiden maelen meede altemt
met eens op verscheiden vrienden haer
gesontheit te drincken, daer ghij de voorste
ende prinsepaelste van zyt. Laet onse
gesontheit by ~~uwe~~ Uwe mede niet
vergeeten zijn. Wij soudē ons anders
ten hoochsten hebben te beclaegen. Soo verstaen
sullen het ongeluck treffen, dat met o(n)se
parsoon de feest van U.E. broedr Jacob niet
sullen coonen vereeren, hoope niet, dat wij
van U.E. syde soo ongeluckich weesen sullen
soo 't geschiet sal 't ons seer leet weesen,
dan passijentcye versoecken U.E. op ons,
als 't soo gevalt ende in U pontyfijcael sit,
eens op ons gelieft te gedencken. Wij
sullen van gelijcken doen als 't met ons
geschiet, dat hoope in ons geringste gedachten
niet coomen sal, welcken den tyt van
weedr syden leeren sal, hiermede blijft
van U.E. dienaer van genen harten gegroet met een
smaeckelijck kusgen over de wijde rume zee.
Uwe van goede genegentheeden geaffectcyoneerde
vriend en dienaer -- Wollebrant Geleijnsen de Jongh, 1635

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame wijze voorsienige
seer discrete seigneur
Cornelis Jansen Baert, notaris
publijckus, woonende in de Lange
Straet in 't Vergulden Hoeff Iser
Tot
Alckmar 1635

Loont den bringer.

[volgende blad]

[gezondheidsverklaring Wollebrant, Borneo, links:]

Wij ondergeschreven Isack Dircksen Kin, Carel Quina onder-

coopman en Pieter Jansen opperstuerman, alle van ende op 't schip Wesep in dienste van de Vereenichde Nederlantsche Oostindische Compagnie attesteren en verclaren bij desen voor de gerechte waerheijt, dat den edele Wollebrant Gleijnsen de Jonge tegenwoordich geordioneert voor opperhoofd over des compagnies commarsie in de quartieren van Martapoura gelegen op 't eijlant Borneo, met het schip Wesep te gaen naer Banjermassin, noch is in levende lijve, also wij den selven wel kennen ende met hem op huijden gesproken, en in goede dispositie en gesontheit gesien hebben. Actum in 't schip Wesep desen 20^{en} november anno 1635.

Isack Derckz. Kien

Carel Quina

Jan Leendersen

[gezondheidsverklaring Wollebrant, Agra, rechts:]

Wij ondergeschreven verklaaren waar ende waerachtigh te sijn, dat den parsoon van Wollebrandt Geleijnsen (sijnde in dienste van de Vereenighde Neederlantsche Oostindische Compagnie, present in de stadt Agra, om den dienst van gemelte Compagnie, aldaar waar te neemen en bevorderen) noch kloeck, gesondt ende in goede dispositie is. In kennisse der waarheijdt ende vermits t' selve waerachtigh is, hebben dit met onse gewoone handtteeken onderteekendt

Johan Tack subscripsit

Abraham Steen subscripsit

In de stadt Agra, geleegen in 't rijk van den grooten Mogol, 40 á 45 daagen reijnsens van Souratta te landlwaarts in deesen 15^{en} maart anno 1638

[volgende blad]

[afrekenining VOC, debet:]

Copie Laus deo adij 26 december anno 1634 in 't schip Amsterdam
Wollebrant Geleijnsen de Jonge van
Alcmar, oppercoopman, debit

Aen de edele heeren bewinthebberen der Vereenichde
Oostindische Compagnie tot Amsterdam *f*240: -: - over
twee maenden gagie á 120 guldens per maent bij
hem op de hant ontfangen. - - - - - - - - - *f* 240: -: -
1635 Anni 14^{en} junij aen saldo van reeckeningh om desen te sluijten *f* 440: -: -
Somma *f* 680: -: -

[credit:]

Laus deo adij 14^{en} junij anno 1635.

Wollebrant Geleijnsen de Jonge van Almar
oppercoopman, credit

Per de edele heeren bewinthebberen der Vereenichde
Oostindische Compagnie f680: -: - over 5 maenden, 20 dagen
gagie á 120 guldens per maent verdient t' sedert den 26^{en}
december 1634, dat met het schip uut Texsel sijn
geseijlt tot op heden dat voor Battavia gearriveert
sijn ende gaet aldaer op 't casteel van Battavia
loopende geen risico - - - - - f680: -: -

was onderteijckent
Cornelis van Zanen
Adriaen van der Burcht

[toevoeging, onder:]

Gecolacioneert tegen de orgijneele ende daer mede in allen bevonden te
accordeeren, actum in 't jacht Wesep desen 20^{en} november 1635 gaende met
ditto Wesep naer de revier van Martapoura, gelegen op 't eijlant Borneo, in waere
kennisse hebben desen met onse gewoone hant teijcken ondergeschreven.

Jan Leendersen subscripsit
Jacob Abrahamsen

¹ *debijto formo quitancie - in de vorm van een quitantie*

[Brief 16]

[Tijds Abramse vraagt Cornelis Janss. Baert geld voor een begrafenis:]

[6 augustus 1636]

[16]

Eersamen goede vrient Cornelis Janss. Baert, onse geson[dheit]
is, Godt sij gelooft, in goede doen, als ick verhope dat het
met U.E. mede also is, voorts aengaende mijn schrijvens is
dat ick U.E. laet weten als dat Jannetie Jans den
huijsvrouw geweest van saligen Jan Gleijsz. is desen nacht
te elff uren in den Heer gerust, ende het is alhier een
desolaet werck want daer niet veel ten besten is, Godt bet[ert],
ende den man en weet niet veel raet om haer ter aerden
te helpen. Voorts Cornelis Janss. Baert soo is den man sijn
vriendelijck met Annetie Jans haer dochter begeren U.E.
biddende dat ghij haer noch eenmael wilt helpen om haer
met eeren ter aerden te helpen. Aengaende het gelt dat
ghij mijn gestuert hebt dat houden wij voor Annetie Jans om
haer daer mede te helpen. Aengaende van Annetie Jans haer
sieckte schijnt nu wat beter te wesen. Godt den Heer wil haer
een goede utcomst verlenen. Aengaende Jannetie is seer
hastich gesturven want verleden saterdach was sij noch gesont.

Sij is soo armelijck dat daer geen hemt in huijs en was
om haer aen te trecken nu. Cornelis Jansz. Baert wilt doch
het goe best daer toe doen, sij sullen het U.E. altoos danck uuten
en wilt soo wel doen en schrijven ons met den eersten bescheyt
daer op, want sij sullen haer daer na ophouden, seer
beminde vrient Cornelis Janss. Baert, blijft den Heer
bevolen en wij wenschen U.E. alle samen veel genachten.
Geschreven in Amsterdam desen 6 augustus 1636.
U.E. dinstwilligen vrient wat ick vermach
tot U.E. dienst Tijs Abrahamsz.

[volgende blad]

[adressering:]

Desen brieff sal men
bestellen aen den eersamen
en vromen Cornelis Jansz.
Baert, notarius, woonende
in de Langen Straet
tot Alckmaer

Sito s sito

loont den boode
1636

[Brief 17]

[Christiaan? Jan Fransz. schrijft aan Cornelis Janss. Baert:]

[6 augustus 1636]

[17]

Loef Godt boven al desen, 6 auguyestes 1636,
wet seer goede vrynt Corneles Jansz. Beert
met U.L. huysfrou als dat Janneken Jans
overleden is ende dat Anneken hel
kranckt is, soodat ick wel woude dat U.L.
soo vel wylde doen ende neme se tot u
want ick ghen mijdtdelen en heb om haer
t' houden ende oock is de vrynschaep affghe-
storven, maer ick wijl wel soo vel doen
als U.L. ghalt over stuerren wyl dat ick
daer een pestbewaerders bij kryghen, maer
men moet haer alle wecken 4 gulden gheven ende
den cost gheven, 't doet vel ende schryff met
den eers wat U.L. van meneghe is t' doen. Soo
U.L. van meneghe is ghen ghelt te stuerren
soo sal ick er in 't pesthuijst lateen

brecen. Janne Jans mijn huysfrou sal en
vrijdach toecomen beghraven worden. Doet
soo vel ende ~~seggen~~ segge haer suiisters
met Jan dat sij te begraeffenes comen.

Xijanii¹ Jan Fransz. U.L.
vrynt tot uwen dijens
als U.L. schrijft, soo schrijft
~~oets~~ aen Jacop van den Bos,
hoedemaecker, wont in
de Blomstret op het
hoecken van de eerste
Swarstraet in de Halff
Maen tot Amsterdam.

[volgende blad]

[adressering:]
Aen Corneles Jansz.
Beert, wont in
de Lanck Strat in 't
Vergulde Hoefeyser
tot Alckemaer.

Lont den bode

syto syto syto

¹ *Xijanii, Christijanii - Christiaan ?*

[Brief 18]

[iemand schrijft aan Cornelis Janss. Baert:]

[4 augustus 1836] [18]
Eersame goede vrient Cornelis Janss. Baert wetet
als dat ick U.L. schrijvens met tien gulden aen gelt
wel hebben ontfangen, het welck wij haer bestelt
hebben op deser manieren, wij hebben haer van
het gelt 4 gulden gegeven enden als dat op is
dan menen wij haer wederom wat te geven,
want wij enden den bueren verstonden als dat wij het
haer niet gelijk geven souden want gelijk men seijt
het gelt en lijt geen commer opdat het wel
tot Annetie Jans haer sieckte wel gebruijckt
soude werden ten waer Cornelis Janss. Baert
dat ghij verstonde dat wij het haer 't seffens
soude geven soo souden wij het ook soo doen.
Wij hebben haer wijs gemaect als dat wij haer

het gelt leenen foor U.L. last en geseyt dat
ghij het ons dan wederom sout geven, dat hebben
wij en den bueren gedaen, om beters wille
en doet soo wel en schrijft ons hoe 't nae
U.L. sin is, verstaet ghij het soo dan is het wel
anders, wij sallen het dan anders doen nae dat
U.L. verstaet en Annetie Jans leijt noch alsoo
bijkans als ick U.L. laest schreef, Godt den Heer
wil haer een goe utcomt verlenen tot haerder
salicheijt, amen, en voorts hebben wij verstaen
als dat Jan daer gecomen is daer sij en wy
altesamen in verwondert waren doen wij het hoorden,
maer weet Cornelis Janss. Baert weet als dat
Jan alhier van daen is gelooopen, niet weten-
de waer heen hij was vervaren, sij hebben altyt
gemeent dat hij was te Delft, niet denkende
dat hij te Alckmaer soude komen en dat
sonder oorsaeck van haer so dat sij seer
bedroeft daer over is geweest gelyck

[volgende blad]

wij dat wel hebben gesien, want sij heeft wel
laten vernemen off hij te Delft was, doch sij
konde niet vernemen waer hij was. Als nu uut
U.L. schrijvens, daer sij seer in verwondert was
doen sij het hoorden. Hier mede goede vrient
Cornelis Janss. blijft hier mede Godt den Heer
bevolen die U.L. en ons wil bewaren in lanck
duernde gesontheijt tot onser salicheyt, amen.
Geschreven in Amsterdam desen 4 augustus
1636.

[adressering:]

Desen brieff sall men
bestellen aen den eersamen
Cornelis Janss. Baert
woonende in den Langen
Straet tot
Alckmaer

Loont den bode
1636

[Brief 19]

[Cornelis Janss. schrijft aan Wollebrant:]

[5 september 1636]

[19]

Eersame wijze voorsienige seer discrete
heere ende insondere waerde
vriend

U.E. 2 missiven van de 29^{en} november 1635 geschreven
in Banjer Massin, sijn beijde wel ter hant
gecoomen, waer uijt wij met blijschap U.E.
geluckige overcomste in Batavia verstaen
hebben. Godt geve dat wij malcanderen in 't
lieve vaderlant wederom mogen sien. Soo het
ons salich is, amen.

Ick bedancke U.E. seer voor het bestellen van
mijne brieven aen mijn neeff, ende is ons lieff
te verstaen dat hij wel bedanct wert, biddende
U.E. hem bij gelegenheijt te willen helpen
vorderen.

[in marge:] Nota

Seigneur Jan Arentsz. Delft hebbe ick onlanx naer
U.E. vertreck, soo mondelingh als schriftelijck
vermaent, om de rekeninge van hem te hebben,
volgens U.E. ordere aen mij gegeven, d' welcke
mij geseijt heeft (gelijck ick bemercke dat
hij oock aen U.E. heeft geschreven), d' selve
rekeninge t' uwer edele overcomste, met U.E.
selffs wel te sullen sluijten, 't is waer, hij
heeft mij U.E. obligatie overgesonden ende
daer onder gestelt dat d' selve voldae is,
maer niet uijt mijnen handen, soo dat ick
d' selve obligatie sonder eenich achterdocht bij U.E. dingen hebbe geleijt.
~~sonder de penningen (alst reden is) op mijne~~
~~rekeninge te stellen,~~ belieft U.E. d' selve
verbrant ofte overgesonden te hebben, ick sal
mij daerinne naer U.E. ordere reguleren.

[volgende blad]

Aengaende de rekeninge van Gerrit Cornelisz. Daer
en hebbe ick niet aff ontfangen, nochte Jan
Arentsz. heeft mij daer van niet met allen geseijt
soo dat ick mene indien daer ijert van gecoomen
is, dat hij 't selve mede met U.E. sal rekenen,
doch ick sal hem met d' eerste gelegentheijt daer
aff vermanen ende soo daer wat van comt
U.E. 't selve adviseren.

Wij hadden wel gewenscht dat U.E. mede naer

Souratte gegaen soude hebben hadde, ende verstaen
 alhier dat de plaetse daer U.E. nu leijt
 seer ongesont is, ende hoopende oversulcx dat
 U.E. aldaer niet lange sal blijven, maer
 onlancx ~~xp~~ een beter ende gesonder plaetse ~~coomen geordonneert~~
~~werden~~ gaen, 't welck ons seer lieff sal wesen te
 verstaen, hooren.

U.E. rekeninge op de uijtreijse monterende 440: 0: 0
 hebbe ick ontfangen naer dat ick daeromme
 tweemalen tot Amsterdam geweest ben ende
 is mij voor premio ofte rijsico gecort 8 ten hondert bedragende
 35: 4: 0. Ick was daer in verwondert,
 nademael de rekeninge inhielt, loopt geen
 rijsico ende dat het schip Amsterdam all
 wederom thuijs gecomen was, maer ten mocht
 anders niet wesen.

De staet van mijn ontfanck ende uijtgheeff sedert U.E. vertreck,
 gaet hier neffens, van 't capitael onder mij
 gelaten, heeft U.E. een pertinente state
 mede genomen, soo dat U.E. daer uijt can
 sien hoe de saecken gelegen sijn, ick sal soo goede
 sorge voor U.E. penningen dragen als voor mijn eijgen
 ende dewijle het nu een periculense tijt is, en hier veel bancquerouten vallen, weet
 ick het niet beter als op 't gemeen lant te setten.

[volgende blad]

Aengaende de Schermer die is op ten xxv^{en} October
 1635 gecavelt, gelijk ick U.E. voor desen
 geschreven hebbe. Ick ben dicht bij de stadt
 gevallen, soo dat ick voor eerst niet en dencke
 te timmeren, te meer doordien dit bedijcken
 een platte beurs maect ende alle materialmen
 om te timmeren dier sijn.

Onsen soon Jacob Baert¹ ende Trijntgen Kessels
 sijn all in augusto 1635 getrouwt. Als ick
 U.E. voor dese hebbe geadviseert, sij hebben
 all een schoone jonge soon overgewonnen, daer
 wij alle seer in verbleijt sijn, ende insonderheijt
 capiteijn Kessel ende sijn huijsvroue, die geen
 soonen en hebben, mitsgaders onse bestevader
 Molenvliet, die hem ten doop gehouden ende sijn naem² gegeven
 heeft.

[in marge om op deze plek in te voegen:]

Sijtgen Thijss. U.E.
 broeders huysvroue is noch

redelick wel te pas
 met hare kinderen, sij
 hout haer heel vroom
 ende wel, nademael sij
 met sulcken beladen
 schip bleeff sitten, sij
 heeft sedert haer craem
 mij nieuwers om
 gemoeijt, sij doet
 U.E. gansch hartelijck
 groeten, haer man soo
 wij uuijt U.E. schrijven
 verstaen hebben, is naer
~~verrer xxe~~ Souratte, soo wanneer
 U.E. aen hem mocht ~~schrijff~~ schrijven
 sal U.E. gelieven ~~aen~~
 hem de groetenisse
 van haren twegen te doen
 als oock van ons luijden.

Jannitgen Jans U.E. broeders weduwe is tot
 Amsterdam aen de pest gestorven ende haer
 dochter Annitgen Jans heeft daer mede aen gelegen.
~~sij was d' Selve Annitgen was soo armelick (gelijck Thijs Abrahamss. De~~
 soon van Abraham Mathijssen aen mij geschreven
 heeft) dat sij sonder hembt en lakens lach
 ende daer niet aen te tasten was, soo dat
 ick door sijn ernstich bidden ende schrijven haer
 thien gulden gesonden hebbe, ende doen Annitgen
 weder opgecoomen was, quam sij hier heel
 naect ende beroijt, gelijck sij te vooren noch
 eens hier soo gecoomen is, wij hebben haer
 t'elckens wat aen 't lijff moeten coopen ~~ende~~
~~sij belooffde ons te sullen gaen dienen, maer~~
~~wij hebben verstaen, dat sij al uuijt haer~~
~~huijr geloopen is ende haer tot Wormer~~
~~onthout, wij hebben groote vrese dat sij haer~~
~~niet wel dragen sal ende hebben haer nu voor den~~

[volgende blad]

~~tweedemael wat versien~~ om dat sij met eeren
 bij de luijden soude mogen coomen ende op geen dwaelwech
 geraecken, ~~maer~~ sij behoort voortaan haer selven
 te behelpen, gelijck wij hoopen dat sij doen sal. Jan Janss. U.E. broeders soon hebben wij
 sedert U.E.
 vertreck twee packen clederen laten maecken,
 want hij naect ende beroijt was, ende niet aen 't lijff hadde dat
 dochte ende hebben ~~ende~~ hem voor drie jaren bij den swaertveger in de
 Achterstraet alhier bestelt, daer hij de

cost ende vrij slapen sal winnen, hij draecht
hem wel ende is vlijtich en naerstich, U.E. sal
gelieven t' adviseren wat men naer d' expiratie
van de drie jaren met hem doen sal. Ick hoope
hem ondertusschen wat lesen ende schrijven te
laten leeren. De costen van dese twee kinderen zijn hooch
gelopen, maar men conde daer niet voorbij als men se van de goede

[in marge ingevoegd:]

luijden deuren wilde houden, ~~ende~~ wij hebben daer veel quelling
van gehadt, maer hoopen dat het voorten beteren zal.

De peste is hier in 't lant noch vrij wat
ende insonderheijt binnen Haerlem, onsen
Thomas neeff (die U.E. noch omtrent mej
eenige couranten met een boeckgen van de Schermer
gesonden heeft), is met sijn huijsvroue aen de
peste gestorven. Hij was hier noch weijnich
dagen voor sijn doot ende liet ons den brief
lezen die hij van U.E. gekregen hadde.

Van gelijcken is aen de peste gestorven, de moeder
van joffroue Kessels, huijsvroue van de advocate
Kessel. Mitsgaders onse neeff Cornelis Baert
die getrouwt was aen de dochter in 't Moerjaens
Hooft, een fraij jongman van goeder hope.
Ick hebbe in de maenden van mej ende junio
een grote cranckheijt gelegen, soo dat mij
niemant leven toeleijde. Ende de doctoren mij
all door schreven. 't Is nu, Godt loff, weder
wel maer het graveel quelt mij vrij
wat.

Wij hebben soo in de bruijloft, als op de weer reysen van
onse soon mitsgaders andere maeltijden als oock met onse

[verder in marge:]

kinderen binnens-
huijs, verscheijden malen
op U.E. gesontheit
gedroncken, ende U.E.
geensints vergeten, maer
oock dickwils een goede
schol ende andere spijse, die U.E.
hier wel plach te
smaecken, toegewenst.
Het helpt so veel
als het mach, gelijk
het spreekwoort
seyt, altijts siet men

door 't goede harte
aen.

[toegevoegd: een klein briefje met een speld bevestigd, voorkant (de achterkant is een fragment van een afrekening):]

Hiermede eijndigende seer beminde
heer ende goede vriendt, willen wij U.E.
naer hartelicke groetenisse van mijn,
mijn huysfroue Alewijntgen ende alle mijne andere kinderen
Godt almachtich bevelen, bestevader
Molenvliet, den burgermeester Kessel
ende sijn huysfroue, Capiteijn Kessel ende
sijn huysvroue, Jacob Baert ende sijn
huisvroue, den penningmeester Brasser
Loeff oom ende sijn huisvroue, mitsgaders
Neeltgen nicht bij de kerck doen U.E.
altsamen seer groeten uuijt Alcaer
desen vijfden december 1636.

^{1.} *huwelijksdatum Jacob Baert en Trijntje Kessels: 28 juli 1635 Alcaer*

^{2.} *gedoopt hun zoon Willem Jacobz. Baert: 20 februari 1636 Alcaer*

[Brief 20]

[namens Wollebrant door een schrijver geschreven:]

[25 januari 1637]

[2 december 1636]

[20]

Seigneur Cornelis Janss. Baert

Eersame seer discreete waerde
geaffectioneerde heer ende toegedane
vrunt, salujt.

Mijn jongste aen U.E. is geweest van den 29^e November
1635 uijt Banier Masingh, waer inne U.E. onse weder-
vaeren ende gesontheit tot dien tijt toe, de Heere
zij loff, geadvijseert hebbe, seedert is ons U.E. aen-
genaeme van dato 26^{en} octoerber 1635 bij de vloote
van de edele commandeur Antonij Caen door de handen
van seigneur Van der Lijn op den 22^{en} augusto 1636 wel
gewerden (alsoo doenmaels van Martapoere met een
jacht op Battavia gecomen was, om met de gereet
leggende scheepen onder 't commando van de commandeur
Jacob Cooper ende edele Arent Gardenijs naer Souratten

te gaen, ten welcke fine wij van Martapoere ontbouden waren), welcke geleesen hebbende daer uijt verstaen 't geene 't seedert ons afweesen van daer gepasseert is, meede dat U.E. de onse geschreven op onse uijtreyse aen de Soute eijlanden wel gewerden is, dewelcken alle incorte naer den tijt ons toe laet aldus beantwoorde namentlijcken.

Wij wensten van gelijcken (als U.E. doet) dat U.L. soon Johan Baert nu bij ons waere, 't souden hem apparent¹ niet schadelijck weesen, alsoo de ockagie nu wel presenteeren soude, soo hem wel draege (daer weijnich twijfel aen slaë) tot een goede bedieninge bij tijt te coonen geraecken, te meer wij nu in Gouseratten de plaatse als tweede parsoon becleeden ende noch eintelijcken wel priemos soude coonen werden, doch wat sullen wij seggen, naeclaegen baet niet. Soo U.E. hem met mijn naar Indiën gesonden hadde, soo souden hij hier geweest sijn, apparent vrij wat beeter voor sijn best als nu is, naer mijn oordeel, alsoo niet twijfele ofte Geleijn Jochemsz. (dat maer een kint in comperatie bij U.E. soon is, sal in 2 a 3 jaren assistent weesen ende 12 á 15 gulden ofte meer ter maent coonen winnen, alsoo seer wel met schrijven aenneempt ende gauw is, hij sal sijn leeven, naer alle apparentie, met meer wereltse eere en respekt eijndigen, soo voort gaet als nu aenvanget) als sijn vader tot heeden toe, noch gedaan heeft, de welcke door sijn droncke drincken ende achteloosheijt, van bottelier tot bosschierter ghemaeckt is, soodat van 24 gulden op 12 gecoomen ise, is 't niet een goede verbeeteringe binnen een jaer, soo 't soo voort gaet, sal eer sijn drie jaren uijt sijn niet met allen winnen, 't compt seer quaelijcken, dat hij hem niet weet te houden in sijn qualiteijt, daer wij hem met cracht hebben toe gevordert, wat hebben wij van hem nu meer, als schande te verwachten bij onse heeren meesters, aen wien wij hem soo ernstelijck gerecommandeert hebben, passientie ketal hago que tal pago, die sijn naers brant moet op de blaeren sitten.

U.E. cousijn

[volgende blad]

U.E. cosijn Baert op de cust Cormandel, sullen in allen, naer sien merite, soo daer ons voorschrijven als onse mondelinge recommandatie, soucken te vordeeren, dat ons gelieve te vertrouwen.

Het is mijn lief dat onse broeder Jacob Baert sijn lange

gesollisteerde, vercreegen heeft ende het op een goede voet stonde voor hem vader te worden. God de Heere wil hem verleenen dat salich is, ende ons als 't onse tijt eens sal weesen, daer noch ontrent de vier jaren meede moeten passientie hebben. Doch al hadden wij 't voor ons vertreck uijt vaderlant begonnen, 't souden ons nu niet berouwen sijn, dan naer claegen baet niet, 't is nu soo niet, moeten passientie neemen ende den tijt verbeijden, hoope de Heere ons gesont spaeren sal, dat met lief binnen vier jaeren maelcanderen moogen sien.

Verstae de Schermer drooch en gecavelt is ende U.E. deel ontrent de stat is gevallen, dien volgende U.E. niet sult coonen resolveeren daer soodanich op te bouwen als voor desen wel hadde voorgenomen, soodat onse gereecommandeerde camer, thuis coomende, apparent daer niet sullen vinden, waer niet heel veel swaricheyt in maecken. Wij sullen wel een plaetien vinden op de beneeden ofte bovenste solder, al waer 't in seigneur Jacobs camer, die door sijn huwelijcken nu leedich sal sijn ende soo 't niet geschieden mach, sal ons eevenwel niet mancqueeren als met lief eens thuis coomen.

Het overlijden van de heer Stuilinck is een groot verlies voor sijn huijsvrouw ende noch meer voor sijn kinderen. Soo hij noch 4 a 6 jaer hadde moogen leeven, het souden naer onse oordeel haer wel noodich geweest sijn.

De weduwe van den advicaet Castrijcum sal wel weder een jonge bijslaep krijgen, als maer wat toe geven wil naer de parsoon, daer se voor desen meede berucht was (U.E. becent), behoeft se niet te wachte, alsoo deselve veel meer tot wat jongs als outs genegen is, alsoo 't oude vleijs gemenelijcken in de tanden blijft steecken, etc.

Het overlijden van de schout van Schagen hebbe mede verstaen, hij heeft ons de wech geweesen, sullen alle hem moeten volgen, soo 't sterven niet affcompt.

Dat Sijtien Tijss bevallen is op ons vertreck naer Indiën hebbe verstaen, als meede 't geene U.E. aen haer verstreckt heeft, daer wel aen gedaen hebt ende ons wel gevalt. Het kintien mach wel uijt, de Heere heeft daer een goet werck aen gevrocht.

Meede verstaen dat Jannetien met haer Engelsche man naer Engellant is vertrocken, laetende haer twee kinderen in Hollant. Een treffelijcke daet van een eerbare vrouwe, meede dat U.E. aen haere kinderen tot haer onderhoud ietwes verstreckt hebt uijt onse

middelen, 't welcken voor wel gedaen aenneeme, ende U.E. alles goets vertrouwen, handelt daer voor ter in met alle discreetie, wij neemen 't voor wel gedaen aen, doch de soberheijt reecomandeeren wij U.E., wenste Jan hier in Indien waer ende een goet cnecht weesen wilde, soude hier beeter als daer naer mijn oordeel tot een man coonen geraecken.

Met droefheijt

[volgende blad]

Met droefheijt verstaen de peste tot leijden soo veel volcke in corten tijt wech genoomen heeft, de Heere gelieve ons lieve vaderlant voor meerder qualen te bewaeren.

Weegen onse middelen onder U.E. berustende vertrouwen (als dus lange gedaen hebben alles naer behooren gouverneeren ende tot onse weeder compste met lieff in 't vaderlant) derigeeren sult ende ons soo veele mogelijkcken is voor bancqueroeten sien te previnieeren ofte vrijden -

In onse jongste, hebben U.E. geadviseert dat de edele heer generael Hendrick Brouwer, ons naer Martapoera gesonden hadde, om daer peeper te coopen, in plaetse dat naer Souratten meenden gegaen te hebben, sijnde dien tijt vrijwat buijten onse gissinge, soodat wij den tijt van 8½ maent in ditto Martapoera geleegen ende den dienste van de edele compagnie waergenoomen hebben, in goede gesontheijt, de Heere sij loff, soodat die plaetse mijn soo danich geviel dat daer noch wel een á twee jaren souden hebben willen blijven, dan ten heeft de heer generael Antonio van Diem ende de edele Philips Lucas, wien ons seer gunstich sijn, niet gelieft, oordelende wij de edele compagnie in de quartiere van Gouseratten, beeter dienst als in Martapoera soude coonen doen, over sulcx hebben ons op ten 15^{en} augusto met een jacht van ditto Martapoera ontbouden, soo dat wij den 21^{en} ditto op Battavia arriveerde, ende den 26^{en} der selver maent weeder van daer naer Souratten vertrocken sijn, alwaer wij op ten 18^{en} november met vier scheepen, onder 't commando van de edele Arent Gardenijs, wel aen gelenget sijn, in goede gesontheijt, de Heere sij loff, soo dat nu ter plaetse ben daer mijn resteerende 3 jaer hoope uijt te dienen, soo dat U.E. voortaan aen ons wel mocht schrijven, resideerend in Souratten ofte in ditto quartieren, alsoo nu meest een jaer te lande waer 't op ende in sullen reijsen, wanneer dan weeder comende onse residentie in Souratten meenen te neemen, daer ons de Heere sijnen seegen toe gelieven

te verleenen, dat onse geproiecten tijt met gesontheit
moogen uijt dienen ende gesont overcoomen.

Wij hebben niet coonen naer laeten voor de veelvoudige
genooten eere 't uwen huijse, soo van U.E. parsoon meerder
als U.E. kinderen, generaelijcken, geene uijtgesondert,
ten tijde van ons bijweesen aldaer, waerover U.E. als
U.E. gantsche famielijs verobligeerden dienaer sullen
blijven, ende gelegentheijt presenteerende deselve
soucken sullen te vergoeden, aen de geene die 't U.E.
ons sal gelieven te recomandeeren, behoudende eer ende eert

Doch om danckbaerheijt te betoonen, naer onse gelegent-
heijt voor present, hebben ons verstout U.E. met dit
stuckien swart satijn tot vernieuwinge van onse
goede kennisse, in cortinge van onse verobligeerden schult,
te gedencken, 't welcken U.E. in danck gelieft aen
te neemen ende verdeelen als volcht, te weeten, een vierde-
paert aen U.E., een ditto vierdepaert aen moeder U.E.
geminde huijsvrouw, een vierde paert aen U.E. lieve
dochter (die ons niet leet is) Aalewijntien Baert ende
het andere vierde paert aen U.E. dochter Engeltien
Baert, 't welcken sij van gelijcken U.E. in danck
gelieven

[volgende blad]

gelieven van ons aen te neemen, niet siende op de gifte, maer
't goede harte dat van onse sijde nimmer meer mancqueeren sal,
blijvende in hoope noch naerder ende meerder vrunden als tot
noch toe sijn, worden sullen, 't welcken Godt Almachtich ons
gelieve te gunnen. Amen.

Dit stuckien swart satijn sende U.E. neeven dese brief
bij ende in handen van den coopman seigneur Barent Pieterss.
Hollaert van Rotterdam, coopman op 't schip Swol,
waermeede wij in Souratten gecoomen sijn ende met
't selve schip van hier naer 't vaderlant vertreckt,
in bedieninge als boven, onse goede ende fammieliaere
vrient, niet twijfelende ofte 't selve sal U.E. door hem,
soo de Heere hem behouden laet overcomen, wel behand-
dicht werden, met een roemer wijn op onse gesontheit
hem te beloonen.

Bij Gerret Clock, broeder van meester Jan Clock, U.E.
barbier, wien met dit meer gemelte schip Swol
meede naer 't vaderlant gaet, sende meede een stuckien
swart damast, neeven een cleen briefien aen onse wel
lieve Aalewijntien Baert, waervan sij sal gelieven een
bouwentien aen onse vrijster Maritien Baert te geven, ofte

de waerde vandien (van onsentweegen) op dat mijn belofte op mijn vertreck gedaen U.L. brengen mach ende het reseedende sal se van onsentweegen in danck gelieven aen te neemen ende gebruijcken, naer haer gelieven, soo 't haer, als hoope jae, ter hant gestelt wert, sullen bij de naeste geleegentheijt haer weeder met ietwes raers gedencken, soo de Heere ons 't leeven spaert.

Den assistent Jacob Walloup is met ons hier gecomen ende gaet met mij te landewaert inne, soo hem wel draecht sal hier apparent sijn tijt wel uijt ende tot avantement coonen coomen. Alsoo goede dienaers van de edele compangnij wel geloont werden ende hier tot avancement conen geraecken.

Met de saecken ende stant van de edele compangnie in dese Indische quartieren gaet het, de Heere sij loff, naer wens, den Almogende gelieve het te lateen continueeren, dat het mach strecken tot sijn eere, solaes² van onse heeren meesters ende welstant van ons lieve vaderlant.

Nu resteert ons niet waer van U.E. voor dese presenten corten tijt coonen bedeele, derhalven sullen afbreecken ende tot naeder gelegentheijt presentere uijtstellen, welcken apparent over vier maenden weesen sal, met een Engels schip van hier over Engelant, ende dese naer onse grondige groete gedaen hebbende aen U. E., van gelijcken moeder, U.E. lieve dochter die ons (niet leet is) Aalenwijntien Baert, Engeltien Baert, seigneur Jacob Baert, Trijntien Kessels ende voor der U.E. gantsche famielie sonder mijn vrijster Marijtien Baert te vergeeten, eijndigen ende Goode
ingenade

[volgende blad]

ingenade beveelen die U.E. alle ende ons in langdurige gesontheit tot salicheijt gelieve te sparen te sparen ende maelcanderen met lieff ontmoetende met een roemer wijn, uijt Louff ooms celder, moogen welkom heeten dat ons Godt almachtich gunne.

Valle

[door hemzelf ondertekend:]

U.E. in allen bereiden dienaer

Wollebrant Geleijnsen de Jongh

1636 subscripsit

Op ons Nederlantse comptoir

Souratten, geleege in Gouseratten
desen 2^{en} december 1636, sijnde
gereet om over 6 á 7 dagen
naer Amadabat Cambajja ende
vorder naer Agara te vertreckken,
in hoope sijnde over 10 á 11 maenden
weeder in Souratten te weesen.

[door Wollebrant toegevoegd:]

Mij grondijge gebiedenis gelieft
U.E. te doen aen dese volgende ende my aen
haer te exkuseeren dat hier meenen
niet schrijve, 't welcken niet naergelaeten
soude hebben, soo den tyt my 't leeve toegelaen
hadde, 't welcken bij de eerste gelegenheit
geschieden sal ende sijn te weeten --

Bestevaer Moolenvliet met zyn soen mitsgaders syn
huisvrouw meutgen Dielya ende haer famielya,
Lof Baertsen, syn huisvrouw ende dittes famielya,
onse neeven, schout ende seeckertarys Schagen ende alle van haren huise,
de heeren burgemeester ende pengmeester Kessel ende haer famielye
ende voorts alle die hier (door de cortheit des tyts also het schip ondr
seil gaet) ende wij aen lant moeten sijn, vergeeten mochte wesen.

Seigneur Toomis Petersen Baert gelieft meede neemen syn coesyn niet te ver-
geeten, sal hem by de eerste gelegenheit schryven ende voor syn
gesonden companten³, die wel ontfangen hebbe, bedancken.

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame wijze voorsienige
seer discrete seigneur

Cornelis Jansen Baert, notaris
publyckus, woonende in
de Lange Straet in 't
Vergulde Hoeff Iser

Met een rollentien satijn
tot
Alckmaer 1636, 12/2

Met vrunt die God geleyden

^{1.} *apparent - waarschijnlijk*

^{2.} *solaes - vertroosting, verzachting*

^{3.} *compant - makker, kameraad*

[Brief 21]

[namens Wollebrant door een schrijver geschreven:]

[25 januari 1637]

[21]

Seigneur Cornelis Jansen Baert

Eersame, wijze voorsienige, seer discrete,
waerde, geaffectioneerde heer ende toegedane
vrundt, salujt.

U.E. aengename bij de vloote van de heer gouverneur Philips Lucas bij schipper Clock, dato 6^e april 1635, is ons op sijn aencomste wel gewerden daerut verstaan, 't geene zeeder ons vertreck van daer gepasseert was, die wij in dato 29^{en} november, bij de vloote van de edele heer generael Brouwer beantwoort hebben, niet twijffelende ofte sal U.E. bij de overgecomen vrinden wel behandicht sijn, waerin U.E. onse behouden aencomste op Battavia geadviseert¹ hebben ende 't geene ons seedert wedervaaren was, derhalven onnoodich achten 't selve te reputeren, derhalven seggen dat U.E. aengename van de 26^e October 1635 ons des 22^e augustij 1636 bij de vloote van de heer Antonio Caan ons mede wel gewerden is door seigneur Van der Lijn, op onse aencomste van Banger Maesin op Battavia, dewelcke wij des 2^e december 1636 bij 't schip Swol in handen van den coopman seigneur Barent Pietersen Hollaert, meede naer tijts gelegentheit, beantwoort hebben, die niet twijffelen ofte sal U.E. op gemeltens behouden aencomste door sijnen hant meede wel gewerden, dat ons bij gelegentheit aengenaem weesen sal te verstaen, derhalven sullen dese te corter maecken alsoo seedert niet sonders voorgecomen is waer van U.E. connen advijseeren.

Soo is 't dat wij neeven onse jongste in dato 2^e december als vooren geseijt, bij 't ditto schip Swol in handen van den coopman seigneur Hollaert tot een erkentnisse van veelvoudige genooten eere U.E. toegesonden hebben, een stucxgen swart satijn om 't selve te distrubueeren als wij U.E. in deselve hebbe geschreven, te weeten, een quaert voor U.E., 1/4 voor moeder, 1/4 aen Aelwijntge Baert ende het leste quart aen Engeltgen Baert, 't welcke U.E. ende moeder als mede Aelwijntgen ende Engeltgen Baert in dancke gelieven aentenemen dat ons lieff weesen sal te verneemen.

Met ditto schip Swol gaet meede naer huijs Gerrit Clock, de broeder van meester Jan Clock, U.E. churghijns broeder, waer meede een briefgen aen U.E. gesonden hebbe, daerinne een briefgen aen juffvrouw Alewijntgen ende neeven de selve een stucxgen swart damast aen haer in handen van ditto Gerrit Clock, om door hem aan U.E. behandicht te worden ende van U.E.

aen haer onsent weegen te dat regeeren, mits onse vrijster Marijtgen Baert, daer een bouwentgen van te laeten toecomen ofte de waerde vandien, de reste tot haer gebruijck te behouden, hoope bij de behouden overcomste van gemelte schip ende de vrinden, alles wel ter hant gestelt sal worden, ende hoewel van cleijne waerde is, aengenaem weesen sal, dat ons lieff weesen sal te vernemen eenige gelegentheijt offresseerende².

Nae 't vertreck van gemelte schip Swol, neevens noch drie andre scheepen in dittos compagnie van Souratta naer Persia³ hebben ons tot den 27^e ditto in Amadabath vertrocken zijn (geleegen 9 daegen reijnsens van ditto Souratta), in meeninge sijnde met gemelte parsoonen ontrent den 10^e februarij van daer naer Agra te vertrecken ende van daer noch 30 daegen reijnsens lantwaert in, de Heere gelieve ons salvo⁴ te gelieden ende tegen november aenstaende salvo weder naer Souratta laeten keeren, 't welcken U.E. uijt een brieffgen van ons bij de naeste gelgentheijt staet te vernemen.

[volgende blad]

t' Comportement⁵ van mijn broeder Jochem Geleijnse als meede sijn deportement⁶ van bottelier tot bosschietter á 12 guldens ter maent gestelt, sal U.E. voor den ontfanck van desen, sonder twijffel verstaen hebben, 't is voor ons seer moeilijk, doch daer can niet in gedaen werden, hoope het hem een leer weesen ende hier hem naer beteren sal, daer naer verlange.

Sijn soontgen Gleijn Jochemss. is met mijn hier in Souratta gecomen, als voor desen geadviseert hebbe, de welke door sijn aengenoomen schrijven van de heeren, jong assistent gemaect is, ende wint nu thien guldens ter maent, waer voor verbonden blijft van november passato 3 jaaren de compagnie te dienen, soo hem wel draecht (als hoope, jae) sal naer de expieratie van gesejde 3 jaaren apparent wel tot 20 a 25 guldens ter maent connen geraecken, alles sal staan aen sijn eijgen comportement, doch sullen hem onder ons opsicht houden. Laete hem nu bij een goett coopman (soo lange naer boven reijse) in Amadabath, die hem wel stijleeren ende onder gehoorsaemheijt houden sal.

Van U.E. Coosijn Baert op de cust hebbe cortelinge niets vernoomen, meene vooreerst daegs ~~huest~~ aen hem naer Meuselepatan te schrijven, alsoo daer gelegentheijt toe hebben sal.

Wat aengaet onse middelen onder U.E. opsicht ende drectie hebben niets te reecommandeeren, anders, als het voorgaande, welcken is dat U.E. daer inne sorchvuldich gelieve te handelen ende soo veele moogelijk is, ons voor bancqueroeten te vrijden, als mede de jaerlijcks vervallende intresten ende 't geene dat U.E. van onse verdiende gagie ontfangen hebt, ofte noch ontfangen soude moogen, onder sijgoere persoonen gelieft uitte setten naer U.E. 't selve tot onsen voordeel oorbaer ende goet vinden sal, 't welcken U.E. vertrouwt blijft.

[in marge:] Nota

't Geene U.E. op ons vertreck bij een gelaeten memoritge geordonneert hebbe tot ons naerder ordre, aen verscheijden persoonen jaerlijcks te verstrecken uut

onse middelen, confirmeren bij desen noch, tot onse naeder ordre te volgen ende soo U.E. noodich achte 't bij eenige een weijnich breder dienden ontleit te werden ende de hant wat dieper inde beurse moste gaen als voordesen (soo 't niet te groff is) laet een goet werck om een cleijne ende goede saecke niet naer, de Heere sal 't ons op een ander weder geeven, die ons tot heeden niets heeft laeten ontbreecken, die vertrouwe ons voortaan meede niet laeten gebreecken sal, derhalven segge dit alles in U.E. handen stelle, met vertrouwen U.E. niet te milt noch te spaersaem sult gaen, maer geven daer 't van noode weesen sal met discretie, 't sal ons (de Heere zij gedanckt) jaerlijcks op geen 50 á 60 guldens meer ofte min aencoomen, soo 't maer wel besteet ~~wert~~ ende met danckbaerheijt aengenoomen wert. Meenen hiermede in de kinderen van Jannetgen te weeten, Jan ende Jannetgen, soo deselve vooreerst noch wat van noode mochten hebben ende haer selve niet conden behelpen.

Nu resteert ons niet waer van U.E. voor present meerder connen bedeelen, derhalve sullen naer onse vrindelijcke groetenisse
aen

[volgende blad]

aen moeder, waarmede meene Maria Cornelis, Alewijntgen ende Engeltgen Baert, seigneur Jacob Baert met sijn huijsvrouwe Trijntgen Kessels, bestevaer Moolevliet, van gelijcken peetoom Moolevliet, Loeff Baertsen (die wel wenste alle weecken tweemaal sijn wijn ende U.E. bierkelder mochten visiteeren, 't sampt haere liefve huijsvrouwen ende familia), gedaen hebbende desen eijndigen ende in de genadige bescherminge des Alderhoochste beveelen die U.E.

Eersame wijze, voorsienige, seer discrete heer ende waerde vrint, als voorsorgende vader, 't sampt U.E. lieve huijsgesin gelieve te sparen in langhduijrige gesontheit tot zalicheijt eere en prosperiteel⁷ ~~en~~ dat malcanderen met gesontheit weder moogen gemoeten.

[door Wollebrant zelf ondertekend:]

Vale

U.E. geaffectcyoneerde vrient
ende dienaer

Wollebrant Geleijnsen de Jongh
1637 subscripsit

Op ons Nederlantse Comptoir
in de stadt Amadabath desen
25^e januari 1637, geleegen
9 daegen reijnsens van Souratta

[door Wollebrant toegevoegd:]

Onse groete moeten hier neeven becoomen, dese naervolgenden namens den officier Schaagen, onse coosyn secrytaris Schagen met alle haere famielyen generaelycken, de burgemeester Cessel, als meede de penningmeester Kessel, 't sampt haere huisvrouwen ende famielye, de heer Sommevelt ende heer Brassier met haere huisvrouwen ende famielye Huibert oom met sijn famielye, de heer advycaet Kessel met syn famielye, soon ende dochter, de vrienden ten huise van de edele zalige burgemeester Tulinck, sonder onse goede vrient Tomas Baert te vergeten, die seer vriendelijcken bedancke voor sijn toegesonden couranten, mitgaders alle bekende vrienden die hier vergeeten hebbe door haesticheit, sonder wel expresseelijcken, niet gelieven te vergeten alle het jonge geselschap, soo feemeny als maskelyn, die op onse afschiet mael geweest zyn, die ons 't weegen bij gelegentheit van harten vriendelijcken gelieve te laeten groeten, welcke moeiten, wij vertrauen onse geminde vrient seigneur Jacob Baert wel aen hem neemen ~~saxen~~ sal, deesse Proose gelie syn edele ons weedr te gebruikken ende recommanderen. -- Ick beelde myn verscheiden mael in de goede smaeck van de goede peeckelhaerinck, die verscheiden mael tot uwen huis gegeten hebbe, die moedr my veel mael heeft willen onthouden, die nu een voor een daeldr mochte hebben, ende daer een pint wyn bij, uut Loef Baetsens keld(er), met een wel gebackte wafel van meutge Dielija, als wij verscheide maelen daer ~~wel~~ gegeten hebben, met een ijserkoeck⁸ van onse Neeltgen nicht, daer bij eenyge peeren van de boom achter U.E. huis staende, die in compangnije van seigneur Jacoobes Baert uut den Bocht van moedr coften, daer Alewijntgen ons ~~myn~~ soo geloove, ~~mijn~~ somwijlen wel eenyge van ontfutselt heeft, och (h)oe souden ons deselve smaecken, al goeden appetyt hadden, dat ons nu in 't beist somwijlen wel gebuert, hoope den tyt noch coomen sal 't selve weedr sulcx moogen doen, dat Godt almachtich gunne, is 't ons salich.

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame, wijse, voorsienige
seer discrete seigneur

Cornelis Janssen Baert notarius
publijckus, woonende in de
Lange Straet in 't
Vergulde Hoeff Iser
Tot
Alckmaer 1637, 1/25

Per 't Engelse schip de Willem
dat Godt geleijde

^{1.} *adviseeren - gevoelens bekend maken*

^{2.} *offresseeren - aanbieden*

3. *Persia - Perzië, Iran*
 4. *salvo, salvus - ongedeerd*
 5. *comportement - gedrag, wijze van handelen*
 6. *deportement - het verwijderen uit een ambt of functie*
 7. *prosperereen - gedijen*
 8. *ijserkoek - eierkoek*

[Brief 22]

[brief van Cornelis Janss. Baert aan Wollebrant:]

[21 september 1637]

[22]

Eersame, wijze, voorsienige, seer discrete heer ende gantsch geaffectioneerde vrunt.

U.E. aengename missive van de 2^e december 16376, heb benefens het ~~rolletgen~~ satijn, als oock de missive aen onse dochter Alewijntgen Baert met het damast, is ons ons wel ter hant gecoomen, waervan wij U.E. al t' samen seer hartelick bedancken, wenschende gelegentheijt te hebben, om soodanige eerlicke gifte wederom eenichsints te mogen vergelden.

Brenger deses onsen soon Jan Baert, heeft sedert U.E. vertreck, altijd begerich geweest om naer d' Indiën te gaen, waeromme wij geresloveert hebben hem derwaert te senden. Hij gaet voor assistent op het jacht Valckenburch, is seer wel ter pen ende in't boeckhouden ende cijfferen geverseert¹, ~~iek~~ wij hoopen dat hij soo door de goede recommandatie van de heer generael Specx aen sijn edele schoonbroeder den heer gouverneur Lucass., als door recommandatie aen seigneur Van der Lijn bij U.E. in Souratten sal ~~coomen ende coomen ende gesonden werden ende~~ U.E. desen selffs behandigen, nijet twijffelende, soo hij hem wel dragen wil (als wij hoopen, jae) off U.E. sal hem wel avanceren (~~de gelegentheijt voorvallende~~), daer hij bequaem toe bevonden wert, 't welck wij aen U.E. seer vrundelick versoecken ende daer benefens bidden, op hem het opsicht te willen nemen, hij is noch jonck, ~~ofte~~ waer aen ons sonderlinge eer ende vruntschap geschieden sal, doch soo hij elders mochte warden gesonden (als wij hoopen, neen) sal u. E. gelieven hem bij aller gelegentheijt te recommanderen.

[volgende blad]

[linker bladzijde:]

Ons is van harten leet ~~te verstaen~~, dat U.
E. broeder Jochum Geleijnsz. van sijn dienst
gestelt ende soo vernedert is, wij hadden 't selve
te vooren all gehoort ende is sijn huijsvroue daerover seer bedroeft.
Godt geve dat hij hem voortaan nuchteren
mach houden ende alsoo dragen, dat hij wederom
tot avancement mach coomen. Sijne
huijsvroue hout haer seer eerlick met hare
kinderen ende valt ons niet moeilick.

[in marge om op deze plek in te voegen:]

Van mijn cosijn
Baert ~~en~~ hebbe ick
tot noch toe van dit jaer gheen
schrijven becoomen,
Dat mitsgien noch drie
schepen verwacht werden,
die door onweder van de
andere verdwaelt sijn,
hoope ick mette selve
scheepen ~~noeh~~ schrijven
te krijgen, ick dancke
U.E. van de goede
genegenheijt t'sijnwaerts
ende hoope dat hij
hem soo sal dragen,
dat U.E. daerin sal
continueren.

Annitgen de dochter van U.E. broeder Jan Geleijnss.
is om 't verndel jaers uuijt des predicants
huijs (daer mijn huijsvroue haer bestelt hadde
ende zij seer wel was) met een quaet hoofd
~~wech-gelopen~~ door gegaen, waerover wij ons met haer niet
meer en menen te bemoeijen.

[in marge om hier in te voegen:]

Jan Janss. U.E.
voornoemde broeders soon is
noch bij den swaertveger,
hij is mede seer begerig
om naer Indiën te
gaen, waer van ick
U.E. advijs sal
verwachten, ondertusschen
sullen sijn drie Jaren
geëxpireert sijn.

Wij hebben met blijtschap uijt den uwen verstaen dat U.E. van Martapoera met goede gesontheit ~~naer~~ in Souratten is gearriveert, ~~is~~ ons was alhier onderrecht dat dito Martapoera een seer ongesonde plaets ~~is~~, waerover wij met U.E. hart becommert waren.

Onse goede vrient Jan Arentsz. Delft is in Maio voorleden in den Heere gerust, soo dat onse goede kennissen ~~te~~ met voor gaen ende ons den wech alles vleijs wijsen.

De moeder van de assistent Jacob Wallop is verblijt dat haer soon bij U.E. is, verhoopende dat hij hem soo sal dragen, dat hij U.E. goede gunste sal mogen genieten.

[rechter bladzijde:]

Aengaende U.E. middelen alhier, ick hoope de selve soo veel mij moochelick is, voor bancqueroeten te bewaren ende alsoo te gouverneren dat U.E. thuijs coomende, oorsaecke sal hebben daerover wel te vreden te sijn.

Wat belangt ons lieve vaderlant.

[in marge om hier in te voegen:]

Sijn Hoocheijt den heere
Prince van Orangien
heeft Breda belegert
ende tast d'selve
stadt met groot
gewelt aen, soo-
dat wij hoopen dat
hij daervan haest
meester sal sijn ende
wij daerover Godt
dancken en victorie
branden, 't welck
de Heere ons gunnen
wil.

De peste
cesseert² alhier nu meest, maer daer is veel
coortsich ende sieck volck, onse bestevader
Molenvliet ~~is vrij sieck ende~~ leijt heel sieck te bedde, de
Heere wil hem een salige uijtcomste verleenen,
mijn accident van 't graveel is nu lijdelick,
ick ~~hebbe~~ ben verscheijden steentgis quijt geworden,
daer door ick vrij wat lichtenis gecregen hebbe.

De Heere wil mij voort genadich wesen, want het is een schrickelicke pijn.

Hiermede ~~eyndigende~~ seer beminde heer ende geaffectioneerde goede vrunt desen eijndigende, willen wij U. E. naer hartelicke groetenisse van mijn, mijn huysvroue ende alle ~~mijne~~ onse kinderen den almogenden Godt bevelen, die ons gunnen wil dat wij malcanderen in't vaderlant met lieff wederom ~~sullen~~ moegen sien.

[onderaan de bladzijde om hier in te voegen:]
ende op U.E. wellecoomste met vreuchden ~~eeten~~ een goede maeltijt eeten ende een santeé om drinken, gelijk wij op U.E. foij³ gedaen hebben.

~~niet twijffelende off U.E.~~ Bestevader Molenvliet, de burgermeester ende capiteijn Kessel met hare huijsvroue, ~~sal in onsen huijse wel een bequame plaetse~~ Jacob Baert met sijn huijsvroue, oom van Molenvliet (~~naer onse eleijne gelegenheijt~~) vinden om met ~~deren te~~ met sijn huijsvroue ende Louff oom met huysvroue doen U.E. al t'samen hartelicken groeten uuijt Alcmaer desen xxi^{en} september 1637.

[in marge:]
Ondertusschen heeft den vijant twee steden ingenomen, als Venloo ende Reurmonde, dan die en sijn van soo grooten importantie niet, ende wij ~~hebben~~ hoopen Breda gewonnen sijnde, dat men de selve wel wederom sal becoomen.

Den coninck van Vranckrijck is met groote macht in ~~Artho~~ Henegouwe gevallen ende heeft aldaer verscheijden plaetsen ingenomen, soo dat den cardinael infant sijn handen vol heeft, Godt almachtich wil alles laten gedijen tot grootmakinge van sijn heijlige naem ende welstant van ons lieve vaderlant.

^{1.} *verseeren - zich bekwamen*

^{2.} *cesseeren - een einde nemen, eindigen*

^{3.} *foij - foije - reis, tocht*

[Brief 23]

[brief van Wollebrant aan Alewijntje Baert, mogelijk een kladje of minuut:]

[8 november 1637, aan Alewijntje Baert]

[23]

Eerwaerdyge, deuchtrycke, ammyabele ~~deucht~~ ende seer beleefde uffrouwe Aelewyntgen Baert, geluck, gesontheit, voorspoet ende uwe waerdicheits hartenlust ende begeren, woort uwe waerdighe parsonadge gewenst van ~~U.E.~~ uwe geringen en ooirbodigen¹ dienaer Wollebrant Geleinsen, in aldr eerbiedicheit ende obydyentie, in hoope blyvende ons de Almoogende de gratcye verleenen sal, wij ~~U.E.~~ uwe waerdicheit ~~met~~ in gesontheit ende voo(r)spoet over ~~2½ jaer~~ twee ende een half jaer sulen sien, ende ontmoeten met ~~meerder~~ meerder ~~eontentament als onse of~~ vroolicheit als op ons afscheit geweest is, dat den Almoogende geve 't sy dan hoe 't wesen mochte.

Wij coonen niet naerlaet, als gedencken aen de veelvoudyge genooten eere ende cortosye² en weldaden door uwe waerdicheit, ~~onderx~~ hoelwel ~~bij ons~~ onverdiend ~~onse~~ ons ~~aengedaen genooten~~ aengedaen ende wij van ~~U.E.~~ uwe door uwe aengeboren goede ende ammyabele beleftheit, die ons overvloedich geweest is, genooten hebben, waerover wij in uwe waerdicheit ten alderhoochsten verobblygeert blijven, ende ons daervan te vrijden, ~~wy~~ geen middel bedencken coonen, als op onse onschult te vallen. Bekende wij meer schuldich syn als ~~eonen~~ betaelen coonen, derhalven om onse schulden sooveele in ons vermoogen is te voldoen, wij geen beeter middel weeten, als ons selven ondr uwe waerdicheits commando ende gebiet te presenteeren, ofte uwe ~~edele waerdicheit~~ daerdoor eenyge satysfactche ende wy relacxsatcye van onse oblygatcye ~~optyne~~ bequame. ~~dat evenwel noch 2 jaer, twee ende een half jaer~~ ruim aenloopen sal in weleken tijt groote veranderingen ende verscheiden goede naer des werelt beloop ~~coonen~~ voorecoomen.

Edoch sal 't noch wel ruim twee ende een half jaer moeten aenloopen voor ende aler wij de glinsterende straelen van uwe wel ~~w~~e lichtende ooege moogen genieten ende onse oore uwe edele commando sullen coonen hooren. Doch sal ons het minst ~~eomand~~ gebiet in uwe gedachten coomende, ofte dat uwe edele waerdich ons door uwe geringste dienaer sult gelieven te gebieden, bestant zijn om door ons uwe edele welbehaegen in

ons vermoogen sijnde met alle te effectueeren, 't welcken ~~soo~~ soo seecker
~~is den bevonden sal werden~~, als den dageraet is

Dan, wat sullen voordr seggen, de ockadje maeckt een dief, goede
 geleegentheeden dienen niet ~~met veete geschiet~~ verachtelycken afgewesen ofte ~~ver~~ te
 weerden of ~~geffen~~,
 ofte wij soo geluckich sullen sijn tot uwe gelieven ende welgevallen,
 dat onse droeve oogen uwe edele waerdichet weedr tot contentement
 van weedr sijden sullen moogen aenschouwen, sullen ons lot van den
 Heer daerover verwachten, ende den tijt geboren sijnde, ondrvinden die
 met passyentcyen sullen moeten uutwachten ende ons met goede
 hoope troosten, vertrouwendende de fortune dienstich weesen sal.

~~Bij~~ Wij hebben om te betoonen, dat ~~onse ge~~ wij onse losse harsen-
 en³ (die eevenwel naer onse daegen ~~wel~~ ge(s)looten beehooren te weesen)
~~ons verstout~~ soodanich niet spelen leiden soonder aen genoten
 eere ende weldaden te gedencken, ~~ons va~~ derhalven hebben ~~xxx~~ ons ver-
 stout uwe edele waerdich bij onse goede bekende vrient, namentlyck
 Gerret Clock tot een eerkentnisse toe te senden bij het schip
 Swol 1636 in deesomber⁴ in eigene handen een stuckgen damast tot een ondrsieltgen⁵
 ofte doet uwe edele ~~tere~~ waerdich toe gelieft te gebruikken, op hoope, dat het
 aengenaem weesen sal, niet ~~eonsyderende~~ gedenckende de cleine valeur naer
 den geevers goede affectcyen ende geneegentheit, die uwe edele
 tot geen tyden ontbreecken sal. Willen niet twijfelen ofte dito
 Clock sal 't uwe edele by syn behouden overcoomste behandicht
 hebben, dat ons ~~aengenament verneemen wexx~~ sal by volgende aengenaem weesen sal te
 verneemen, verlaetende ons,
 als uwe handen 't se(l)ve handelen en oogen ~~soxxle~~ sien, oorsacke geeven
 sullen aen ons, die uwe dienaer, ende wy de vandaer met de lichame, ben te gedencken, ~~soo~~ 't
 wat
 ons aengat ~~de gedeneen~~ deselve, sijn by ons alt lange byuiten
 getalle geweest, soo dat se nu by Melijaem niet weet te
 somen. Wij verheugen onsen geest, als den tijt ons t' leve
 toelaet in de welgecompooneerde sangetgens, daer verscheyden
 ufferouen ons ~~meede hebben~~ op onse afscheit meede hebben gel-
 ieven te gedencken ende haere waerdyge naemen in onse costelick
 boeckekgen ~~gelieven~~ te griffen, ~~datter~~ daer onse geest veeltijts,
 fantastyck synde, vreuchden in scheidt, edoch als ick begin te leesen ofte
 singen, daer Alewyntges hant ondr geprent staet, wie
 soudon coonen bedencken waer onse gedachten wandelen ende ~~speel~~
 haerse(l)ven spelen leiden, haerselven met speeranse⁷ voedende.
 Edoch wij soudon noch meer ~~eeon~~ tot affirmatcyen ~~eeers~~ der-
 selver coonen voertbrengen doch eenige woerden in 't gediechgen
 door uwe edele ons tot een adgie in ons liedbeckgen vereert, doen ons
~~daer in desysteeren tot~~ desysteeren van 't geene dat anders noch
 tot naedr affirmat[cy]a soude wilen by bren[gen].

[in marge, maar als geheel weer doorgekrast:]

~~Edoch sal onsen parsoo-
 nelycken dienst diens~~

~~in parsonen~~

Edoch sal uwe weerdige
~~heit~~ ooge 't onse porsonen
 tot ons leetweesen
 in den tijt van twee ende
 een half jaer ruim
 van nu af ~~mondelin~~
 oogen lievelycken
 naer alle apparentcye
 niet wel coonen geli[even]
 dan uwe waerdyge
 gedachten ende het ons
 minste commando
 uut uwe waerdicheits
 naem ~~laete staen~~ is
 meer als bestant ons
 uwe wille ende wel-
 gevalen ~~moete coomen~~ 't geen ons
~~door onse~~ gelieft
~~gender te hebben~~ te
 gelied. ~~soo daenich~~

[volgende blad]

Nu, 't is soodanich dat seggen moegen: drie jaertgens zijn nu al verstree[ken]
 etceeta, twee ende een half staen noch voor de hant, waerin onse
 fortune verwachten sullen, ende met lief in 't vaderland coomende ondr
 leggen ofte A.B., ~~soo noch~~ soo haer bartue⁷ noch niet vercoosen
 heeft, ~~genxxs~~ over ons niet eerbarmen sal, daer in ons
 vry vast vertrouwe, soo 't soo geschiet, als onse hoop nies is, sullen
 ons nuerven ander die sulckx meede wel geschiet ende raecke
 sondr de waermaecken moeten getroosten. Ende de passye meerderende (meenen)
 niet min denckende, 't was eevenwel soo niet gedacht soetem[akent].
 Ende also den dach ons begint te haten, Febus zijn strueel⁸ ~~laet~~ gaet
 verduisteren onse harsenen moedeloos werden, onsen geest te bedr-
 oeven, de toertse niet licht als als gaerne saege, entelycken on-
 se penne te verslappen, den in(c)t te verdroogen, in som(m)a alles tot
 onluste voorcompt, ben genootsaeckt desen af te breecken ende
 eyndygen. Beveel...
 Den 8^{en} november 1637 uut Agora.

^{1.} oorbodig - bereid tot te doen wat genoemd wordt

^{2.} cortosy - tact, wellevendheid

^{3.} losse harsenen - onbezwaarde, vrije, lege hersenen

^{4.} deesomber - december

^{5.} ondersieltgen - onderlijffe, vrouwelijk kledingstuk.

^{6.} speeranse, esperanse - hoop

^{7.} bartue, parture - rol, evenknie

^{8.} strueel - bosje, kreupelhout

[Brief 24]

[Door een schrijver, namens Wollebrant geschreven aan Cornelis Janss Baert]

[8 november 1637]

[24]

Seigneur Cornelis Jans Baerdts

Eersame, discrete, waarde ende seer geaffectioneerde
heer ende toegedane vrundt, saluyt

Ick hebbe seedert mijn aankompste hier in India 3 verscheijden maalen aan U.E. geschreven ende daarinne onse gesontheit geadvyseert als meede onse weedervaaren en ontmoetingh seedert ons aanweesen hier in India geadvyseert, namentlycken den 29^{en} november 1635, uijt Martapoura bij de vloote van de generaal Brouwer, de tweede uyt Souratta den 2^{en} december, bij 't schip Swol, den derden uijt Amadabath, den 25^{en} januario bij 't Engelsche schip de Willem over Engelandt, die hoopen U.E. bij de overcomende vrunden wel behandicht sullen weesen. Doch hebben ondertusschen een brieffiën, van U.E. by de vloote van de edele commandeur Anthonio Caen (door de handen van den oppercoopman, seigneur Van der Lijn, onse goede vrundt) becomen, gedateert 26^{en} october 1635, binnen Alckmaer, dat ons seer aangenaam is geweest. Ende den 2^{en} december uijt Souratta beantwoort hebben, by d' coopman seigneur Hollaart, met het schip Swol van Gouseratta gegaan, die hoope U.E. bij de behouden overcompste derselver wel behandicht sal weesen, als meede die met gemelte schip bij Gerret Clock U.E. toe gesonden hebbe, dat ons bij gelegtheit aangenaam weesen sal te vernemen ende 't geene seedert ons aff weesen daar gepasseert is, seedert hebben wij U.E. op den 25^{en} januarij uijt Amadabath (bij 't schip d' Willem over Engelandt) weeder geschreven ende onse gesontheit ende weedervaaren tot dien tijt geadvyseert, die hoope U.E. ter behoorycker tijt meede wel geworden sal sijn, dat ons bij gelegtheit staat te vernemen, als meede 't geene ons voorder weegen onse middelen (onder U.E. beleidt berustende) mochten aangaan.

Eerstelijcken seggen dat wij tot op heen geen naeder schrijvens van U.E. becomen hebben, als van den 26^{en} october 1635, waarover wij ons meede niet verwonderen, alsoo jegenwoordich in Agra ben, sijnde gelegen 30 daagen (ofte meer) reijnsens van Souratta, ende ons de brieven met de scheepen (die gemenelyck in 't laaste van october in Souratta arriveeren ende weeder ultimo november van daar vertrecken) niet voor 't arrivement der selver toe gesonden konnen werden, die dan met de boode noch 25 daagen ende somwijlen meer onderweegen sijn, eer d' selve becomen, soodat wij d' selve voor 't vertreck der scheepen naar 't vaaderlant van hier niet connen beantwoorden,

alsoo ditto (als vooren geseijt) in 't laaste van november ofte 't voorste van december weeder van Souratta vertrecken, in welcken tijt onse brieven met de boode van hier in Souratta niet konnen ghebracht werden. Over sulcx wij teegen de aancompste der scheepen in Souratta onse brieven die naar t' vaaderlandt willen seijnden, van hier met de boode naar Souratta moeten senden, om dittos voor haar vertreck van daar noch te belopen, als wij met dese onse meede hebben moeten doen, derhalven te corter vallen sal, alsoo wij U.E. niets te beantwoorden hebben, ende ons seedert onse jongste aan U.E. weijnich voorgevallen is advijseerens waardich ende het principaalste is, dat noch (de Heere sij daarvoor gedanckt) in goede gesontheit sijn, om U.E. ende alle die van uwe huijse te dienen

Vorders

[volgende blad]

Vorders, seggen, dat wij naar (onse jongste aan U.E. uijt Amadabath, welke was den 25^{en} januarij) op den 12^{en} februarie vandaar naar Agra vertrocken sijn ende op den 12^{en} maart daar salvo aangelengt, neven ons vorder geselstchap, die 4 waaren, alwaar wij eenige daagen geweest sijnde een harde stoodt van sieckte uijt gestaan hebben, soodat veele reecqeninge maackte, wij het soude hebben laten slippen. Edoch 't heeft Godt almachtich noch niet gelieft, ons uijt dese weerelt te haalen, maar langer te spaaren, hoope tot beeteringe van ons leven en onse salicheijt sal stricken soodat doen al begonde te dencken, om het scheidt maal van onse uijt vaardt, 't welke nu noch hoope te gebruijcken voor onse welcom maaltijt, ofte een hulpe (soo 't Godt gelieft, ende jemant ons begeert) tot onse bruijloffte, den Almoogende laat ons in onse voorneemen contiueeren, daar nu in zijn, wij sullen niet lange loopen druijlen oste straat slypen, als voor deesen gedaan hebbe, dat ons nu al wat rouwt, wij onse tijt soo versleeten hebben, dat nu (soo Godt almachtich ons 't leven gundt ende behouden over komen laat) niet geschieden sal, soo 't naar onse goede meninge ende hoope gaat, als verhoope, jae, dat den tijt leeren sal.

Ick hebbe seer quaalycken beraaden geweest (nu ick mijn selven te rechte bedencken) dat niet in Hollandt gebleven ben, ende parture verkoos, ofte doen weeder naar India ginck een neven mij meede nam, die mij apparent niet gemancqueert souden hebben, soo 't daar naar angeleijt hadde. Edoch te laate bedacht, tot mijn harten leetweesen, passientie voor noch 2½ jaartjen ofte daar ontrent misschien offer dan noch een is die een parture ontbreeckt ende haa[re?] over ons gelieft te ontfermen, als hoope jae, daar van ons lodt met gedult sullen moeten verwachten, want voor praesent geen andere remedie weete.

Comende nu voorders om U.E. te bedeele 't geene ons (naar hier in Agra aangekomen sijn) gepasseert is, seggen dat naar onse sieckte gepasseert was, op den 6^{en} maijo weeder van hier te landewaart in

naar de Pourow quartieren vertrocken ben, om den dienst van onse meesters te bevorderen, alwaar veel cattoene lijwaaten gemaact werden. Ende van desen jaare veel genegotieert sijnde, naar Agra, als Souratta gesonden hebben, soo dat in dese reijse tot Bonaris¹ (een seer groote oude stadt, gelegen op de rivier Gangas) den 29^{en} maijo gecomen ben, alwaar tot den 2^{en} junio verbleeff. Ende alsoo niet sonders, ten dienste van onse meesters, daar verrechten conde, ons weeder posto naar Agra getransporteert, daar den 13^{en} ditto, naar veel mouijt ende pryckel van de roovers gepasseert, niet min een boven maaten hitten der sonne (die niet wel verdraaghlijck is) uijt gestaan hebbende, weeder salvo arriveerde, alwaar ons tot op heeden onthouden hebben ende van meeninge sijn over twee maanden van hier weeder naar Souratta te vertrecken, Godt geve daar salvo aan lengen moogen.

Onse voornemen was ernstich geweest dat wij op 't aangelengen der vloote van Battavia in Souratta, daar meede, geweest soude hebben, doch den dienst van onse heeren meesters heeft het niet connen lijden, noch te toegelaaten, derhalven het heeft moeten naar blijven, tertijt hier wat beeter als noch doen gemist connen werden.

Wat aangaat

[volgende blad]

Wat aangaat onse middelen onder U.E. opsichte berustende, daar van vertrouwen wij U.E. (als dus lange gedaan hebbe) de vaderlijcke voorsorge, ~~alsxxxx gedaan hebben~~ ende naar ons contentement geweest is, reecommandeerende en versoucken vrundelijcken, U.E. daar in gelieft te continueeren, naar U.E. ten meesten proffijte (ende bij de sigoerste middel die U.E. sult oordeelen) bevinden sult te behooren ende de reste, Goode bevoolen laten alsoo wij niet alleene onse middelen, maar selven alle in Godes handen beveelen moeten.

[in marge:] Nota

Hoe U.E. met onse kamer, staande bij de Soudt Keeten gehandelt hebt, ('t sij d' selve vercocht is, ofte noch aan ons behoort), staat ons bij gelegentheijt te vernemen, liever wenchste vercocht waare, bij aldien sijn prijs conde haalen, als langer te behouden, alsoo jaarlycx veel van repareren kost. Ende de huere appaerent traachjens met groote mouijte incompt, derhalven soo U.E. op sijn slach kont komen, laat se springen, voor dat gelt, dat se kost als was 't een weynich minder, soo 't U.E. geraaden vindt, want als daar noch 3 à 4000 guldens bij leggen sullen wel een goede kamer ofte huijsjen op U.E. lant in de Schermer (daar verstaa U.E. met sijn cavelinge wel gevallen is) soo 't selve van noode mochte hebben ende het U.E. wil is, connen bouwen, dat den tijt als met

lieff eens ~~int~~ overkomen leeren sal, daar hertelijcke naa[r]
verlangen.

[in marge:] Nota

De gelaten ordre aan U.E. op ons vertreck, uijt Alckmaar weegen het verstrecken van eenige penningen uijt onse middelen jaarlijcx eerstelijck aan de kinderen van Jan Gleijnss, soo 't selve noodich is, geve U.E. volle last daar inne te handelen 't geene noodich ende orboir vinden sult, niet te milt noch niet te sober, naar de gelegentheijt is vereysschende, d' Heere sal 't ons weeder geven, soo 't van noode hebben, soo niet 't can niet meer als wel besteet sijn, ende 't schijndt 't ons van Goode soo too gevoucht is, dienvolgende seer goet is, de Heere ons soo danich gesegent heeft dat wij geven kunnen, Godt almachtich gelieve het te laten continueeren ende wij 't selve met danckbaarheid moogen aannemen. Ende daarvoor danckbaarheid bethoonen.

[in marge:] Nota

Weegen d' huysvrouwe van onse broeder Jochem Gleijnssz ende hare famielie, gelieve U.E. te handelen naar tijts gelegentheijt, moeder gegeven weesen, laat het geschieden, naar reedelycht ende U.E. 't noodich oordeelen sult, een weijnich kan ons niet veel schaaden, alst wel besteedt (ende met danckbaarheid aangenomen) werdt, als wij U.E. in d'onse van den 25^{en} januario (uyt Amadabat geadviseert hebben, waaraan wij ons dien aangaande gedraagen.

[in marge:] Nota

Wij hebben geen reeden te vergeeten U.E. lieve ende ons niet leede dochter Alewijntjen Baert, wien wij vertrouwen U.E. haar jaarlyck te nieuwe jaar, onsent weegen laat genieten 't welcken, wij vriende, op U.E. versoucken naar gelieft te komen ende soo de bouwen met sijn koorde uijt de geordonneerde samma (somma) niet naar behooren volthoijt kan werden, ofte datter de mouwen aan mochte gebreecken, laat se daarom niet bederven, maar haar vollen eijsch hebben, ende stelt op reecqeninge, wij sullen 't voor wel gedaan danckelycken aannemen, op dat weegen onse toesegginge in geen gebreecken blijven, ende somwijlen hoewel veersijn, ist niet veel ten minsten alle jaaren eens in haare waarde gedachten komen, wat ons aangaat 't is daar mede al buijten getale.

Hier neven

[volgende blad]

Hier neven gaat attestatie van onse persoon, dat (de Heere sij daar voorgedanckt tot heeden noch) in goede ~~xxx~~ dispositie ende gesontheijdt syn, waarmede U.E. onse lijff renten naar behooren sult kunnen eijtschen, ofte onse brieven ende eijgen onderteyckeninge geen gelooff mochten hebben, verhoopende over 2½ jaar, soo 't den Almogende belieft selve de attestatie te weesen, dat Godt geve

soo naar onse meninge uyt vallen mach en U.E. mitsgaaders U.E. famielie ende alle onse vrunden gezondt moogen ontmoeten.

Waar Jochem Gleijnsz. nu is weete niet, twijffele niet ofte sal aan sijn huijsvrouw geschreven hebben, soo selven niet naar huijs gaat, daaraan (naar van andre verstaan) al aan twijfflen, want hadden een teegen sin in India, 't vervolch leert den tijt, meerder seeckerheijts connen van hem voor prasent niet schrijven. Sijn soontjen Gleijn hebben hieronder ons ooch, bij een goet coopman in Amadabath gelaaten, van wien met schrijven soo veel geleert ende aangenomen heeft, dat een goet schrift schrijft ende binnen een jaar 2 à 3 soo 't soo met hem voort gaat, tot een assistent sal konnen geraacken, ende daar voor konnen voldoen; ende appaerent uijt India voor een coopman (sijn ~~moeder~~ ouders toe komen sal, dat Godt geve, edoch daar is noch wel 8 à 9 jaaren tijt toe van noode, 't vervolch sullen hier naar ondervinden.

Ende alsoo ons materie ontbreeckt, sullen dese met onse vrindelijcke Groete aan moeder, waarmede meene U.E. lieve huijsvrouwe, Alewijntjen ende Engeltjen Baart, seigneur Jacob Baart met sijn huijsvrouw Trijntjen Kessels, ende alle U.E. lieve kinderen Bestevaar Moelevliet van gelijcken peetoom Molevliet, Loeff Baarts (wiens wijn- ende U.E. bierkelder wij wel wenchsten alle weecken twee maal mochten vijsiteeren) 't sampt haare lieve huijsvrouwen ende famielie, besluijten ende U.E.

Erntfeste, wijse, voorsienige seer discreete heer, ende waarde vrundt (als voor sorgende vader) 't sampt U.E. lieve huijsvrouwe ende famielje in de genadige bescherminge des Alderhooghste beveelen die U.E. gelieve te spaaren in langt durige gesontheit tot salicheijt, eere ende prospereteijt ende met gesontheit en voorspoet maal kanderen weeder moogen gemoeten, dat den Almogende geve, amen.

Vale

U.E. in allen verplichten
en geaffectcijoneerde dienaer
Wollebrant Geleijnsen de Jongh
1637 subscripsit

Op ons Neederlants
Comptoir in de stadt
Agra desen 8^{en} november
1637, stijlo romana

[adressering, dwars geschreven:]

Eersame dischreete seigneur
Cornelis Jansen Baert,

notaris wonde tot Alkkmaer
in de Langestraete in 't Vergulden
Hoefyser.

[Wollebrant voegt zelf toe:]

U.E., gelieve onse vriendel-
ycke groete te doen an alle onse
bekende vrienden, namentlijkke
seigneur Fickefoort daer den tijt ons niet toelaet aen te schrijven,
de heeren boeckhouder van de edele compangnye,
onse ostrita² Trijn Jans ende haere famielye,
seigneur Willem Merdonck, ende seigneures ten huise van Trijn Jans onse 't of bruder,
de edele heer Tulinck soo 't geleegeen compt
Johan Loowijsen, sondr te vergeeten U.E. lieve huisvroue,
behout soon ende alle die van U.E. huis, mitsgader soo veele meer als U.E.
weet, onse vrienden sijn die ons uut de meemoorye ontgaen mochte sijn.
Daer aen ons vrientschapp geschieden sal -- desse Proose gelieft ons
te gebieden, ons geschiede vrientschappe -- Nota. De edele groeten sijn door abbuis
in U.E. brief gestelt ende moeten in Jan A[r]entsens geleit sijn, edoch weinich suim
soo U.E. eenye van de vrienden ontmo[e]t U.E. gelieft se te groeten ons geschid eeren
Onse vriendelijcke groete gelieve U.E. nie[t] te vergeeten aen dese volgende, te weten
de edele burgemester Kessel, sijn broeder penningmeester, onse neeve Schchagens in 't
generael sondr nichgens te vergeeten Toomas Baertsen, Pieter ende Cornellis Baert
ende alle die van haeren huis Stulinck, segge de Jonge sijn suster ende voort van den huise
de heer advijcaet Kessel sijn soon, dochter ende 't heele huisgesin. De heer Sonnevelt syn
huisvroue ende haere suster, doch niet vergeet Geertrutgen Parsynge ende noch soo veele
allst U.E. gelieven sal daer aen ons vrientschappe geschiede.-

^{1.} *Bonaris - de stad Varanasi of Benares aan de rivier de Ganges*

^{2.} *ostrita - logementhoudster (osteria is herberg of logement)*

[Brief 25]

[door een schrijver, namens Wollebrant geschreven, kopie van 24:]

[8 november 1637]

[25]

[15 maart 1638]

Seigneur Cornelis Jansz. Baert

Eersaeme, discreete, waarde ende seer geaffectio-
nerde heer ende toegedane vrundt, salut.

Ick hebbe seedert mijn aancompste hier in India 3 verscheijden
maalen aan UE geschreven ende daarinne onse gesontheit geadviseert
als meede onse weedervaaren en ontmoetinge seedert ons aanweesen
hier in India geadviseert, namentlijk den 29^{en} november 1635
uyt Martapoura bij de vloote van de generaal Brouwer,

de tweede uijt Souratta den 2^{en} december by 't schip Swol, den derden uijt Amadabat, den 25^{en} februarij bij 't Engelsche schip de Willem over Engelant, die hoopen U.E. bij de overcomende vrunden wel behandicht sullen weesen, doch hebben ondertusschen een brieffjen van U.E. bij de vloote van de edele commandeur Antonio Caen door de handen van den oppercoopman seigneur Van der Lijn, onse goede vrundt, becomen, gedateert 26^{en} oktober 1635 binnen Alckmaar, dat ons seer aangenaam is geweest. Ende den 2^{en} december uyt Souratta beantwoort hebbe bij den coopman seigneur Hollaart met het schip Swoll van Gouseratta gegaan, die hoope U.E. bij de behouden overcompste derselver wel behandicht sal weesen, als meede die met gemelte schip bij Gerret Clock U.E. toegesonden hebbe, dat ons bij gelegentheijt aangenaam weesen sal te vernemen ende 't geene seedert ons afweesen daar gepasseert is, seedert hebben wij U.E. op den 25^{en} januarij uijt Amadabat bij 't Engels schip d' Willem over Engelant weeder geschreven ende onse gesontheit ende weerdervaaren tot dien tijt geadviseert, die hoope U.E. ter behoorelycker tijt meede wel geworden sal sijn, dat ons bij gelentheit staat te vernemen, als meede 't geene ons voorder weegen onse middelen (onder U.E. beleijt berustende) mochten aangaan.

Eerstelijcken seggen, dat wij tot op heeden geen naarder schrijvens van U.E. becomen hebben, als van den 26^{en} oktober 1635, waarover wij ons mede niet verwonderen, alsoo teegenwoordigh in Agra ben, sijnde gelegen 30 dagen, ofte meer, reijnsens van Souratta ende ons de brieven met de scheepen die gemenelijck in 't laaste van oktober in Souratta arriveeren ende weeder ultimo november van daar vertrecken, niet voor 't arrivement derselver toegesonden connen werden, die dan noch met de boode 25 daagen en somwijlen meer onder weege sijn, eer d' selve becomen, soo dat wij deselve voor 't vertreck der scheepen naar 't vaderlant van hier niet connen beantwoorden, alsoo ditos (als vooren geseijt) in 't laaste van november ofte 't voorste van december weeder van Souratta vertrecken in welcken tijt onse brieven met de boode van hier in Souratta niet connen gebracht werden, over sulcx wij teegen de aancompste der scheepen in Souratta onse brieven die nae 't vaderlant willen seynden, van hier met de boode naar Souratta moeten senden, om ditos voor haar vertreck van daar noch te belopen, als wij met dese onse meede hebben moeten doen, derhalven te corter vallen sal, alsoo wij U.E. niets te beantwoorden hebben ende ons seedert onse jongste aan U.E. weijnigh voorgevallen is, adviseerens waardigh ende het principaalste is, dat noch (de Heere sij daarvoor gedanckt) in goede gesontheit syn, om U.E. ende alle die van uwe huijse te dienen.

Vorders seggen dat wij naar onse jongste aan U.E. uyt Amadabat, welcke was den 25^{en} januarij, op den 12^{en} februarij van daar

naar Agra vertrocken sijn ende op den 12^{en} maart daar salvo
aanlengden

[volgende blad]

aanlengden, neven ons voorder geselschap, die vier waaren, alwaar wy eenige daagen geweest synde, een harde stoodt van sieckten uijtgestaan hebben, soodat veele reecqeninge maackte, wij het soude hebben laten slippen. Edoch 't heeft Godt almachtich noch niet gelieft, ons uyt dese werelt te haalen, maar langer te spaaren, hoope tot beteringe van ons leven en onse saligheijt sal strecken, soo dat doen al begonde te dencken, om het scheidt maal van onse uijtvaart, 't welke nu noch hoope te gebruijcken voor onse welcom maaltijt, ofte een hulpe (soo 't Godt gelieft, ende jemant ons begeert) tot onse bruijloff, den Almoogende laat ons in onse voorneemen contiueeren, daar nu in sijn, wij sullen niet lange loopen drensens ofte straat slijpen, als voor deesen gedaan hebbe, dat ons nu al wat rouwt, wij onse tijt soo versleeten hebben, dat nu, soo Godt almaghtigh ons 't leven gundt ende behouden overcomen laat niet geschieden sal, soo 't naar onse goede meninge ende hoope gaat, als verhoope, jae, dat den tijt leeren sal.

Ick hebbe seer qualycken beraaden geweest (nu ick mijn selven te rechte bedencke) dat niet in Hollandt gebleven ben, ende partuere vercoos, ofte doen weeder naar India ginck, een neven mij meede nam, die mij apparent niet gemancqueert soudens hebben, soo 't daar naar aangeleijt hadde. Edogh te laate bedacht, tot mijn harten leetweesen, pasientie voor noch 2½ jaartjen ofte daar ontrent, misschien offer dan nogh een is die een parturae ontbreekt ende haar over ons gelieft te ontfarmen, als hoope jae, daar van ons lodt met gedult sullen moeten verwachten, want voor praesent geen andre remedie weete.

Comende nu vorders om U.E. te bedeele 't geene ons naar hier in Agra aangekomen sijn, gepasseert is, seggen dat naar onse sieckte gepasseert was, op den 6^{en} majjo weeder van hier te lande waart in, naar de Pourobben quartieren vertrocken ben, om den dienst van onse meesters te bevorderen, alwaar veel cattoune lijwaaten gemaackt werden ende van desen jaare veel genegotieert synde, naar Agra als Souratta gesonden hebben, soo dat in dese reijse tot Bonaris (een seer groote oude stadt, geleegen op de revier Ganges) den 29^{en} majj gecomen ben, alwaar tot den 2^{en} junij verbleef. Ende alsoo niet sonders, ten dienste van onse meesters daar verrechten conde, ons weeder posta naar Agra ghetransporteert hebben, daar den 13^{en} ditto, naar veel mouijten ende perykel van de roovers gepasseert, niet min

een boven maaten hetten der sonnen, die niet wel verdraaglycken is, uijt gestaan hebbende, weeder salvo arriveerende, alwaar ons tot op heeden onthouden hebben ende van meeninge sijn over 2 maanden van hier weeder naar Souratta te vertrecken, Godt geve daar salvo aan lengen moogen.

Onse voorneemen was ernstigh geweest dat wij op 't aanlengen der vloote van Battavia in Souratta, daar meede, geweest soude hebben, doch den dienst van onse heeren meesters heeft het niet connen lijden, noch te toegelaaten, derhalven het heeft moeten naar blijven, tertijt hier wat beeter als nogh doen gemist connen werden.

Wat aangaat

[volgende blad]

Wat aangaat onse middelen onder U.E. opsicht berustende, daar van vertrouwen wij U.E., als dus lange gedaan hebbe, de vaderlijke voorsorge ende naar ons contentement geweest is, recommandeerende en versoucken vriendelijcken, U.E. daar in gelieft te continueeren, naar U.E. ten meesten profijte (ende by de sigourste middel die U.E. sult oordeelen) bevinden sult te behooren ende de reste, Goode bevoolen laten ~~enxx~~ alsoo wij niet alleene onse middelen, maar selven alle in Godes handen beveelen moeten.

[in marge:] Nota

Hoe U.E. met onse kamer, staande bij de Sout Keeten gehandelt hebt, 't sij deselve vercocht is ofte noch aan ons behoort, staat ons bij gelegent te vernemen, liever wenste vercocht waare, bij aldien sijn prijs conde haalen, als langer te behouden, alsoo jaarelijcx veel van repareeren cost ende de huure appaerent traaghjens met groote mouijten in compt, derhalven soo U.E. op sijn slagh cont comen, laat se springen, voor dat gelt, dat se cost als was 't een weijnigh minder, soo 't U.E. geraaden vindt, want als daar noch 3 à 4000 guldens bij leggen, sullen wel een goede camer ofte huijsjen op U.E. lant in de Schermer (daar verstaa U.E. met sijn cavelinge wel gevallen is, soo 't selve van noode mochte hebben ende het U.E. wil is), connen bouwen, dat den tijt als met lief eens overcomen leeren sal, daar hartelijcken naar verlangen.

[in marge:] Nota

De gelaaten ordre aan U.E. op ons vertreck, uijt Alckmaar weegen het verstrecken van eenige penninge uijt onse middelen jaarlycx eerstelijck aan de kinderen van Jan Geleijnss, soo 't selve noodich is, geven U.E. volle last

daar in te handelen 't geene noodigh ende orber vinden sult, niet te milt noch niet te sober, naar de gelegentheijt is vereyschende, (de Heere sal 't ons weeder geven), soo 't van noode hebben, soo niet 't can niet meer als wel besteet sijn, ende 't schijnt 't ons van Goode soo toe gevoucht is, dien volgende seer goet is, de Heere ons soodaanigh gesegent heeft dat wij geven connen, Godt almachtigh gelieve het te laten continueeren ende wij 't selve met danckbaarheid moogen aanneemen. Ende daarvoor danckbaarheid becomen.

[in marge:] Nota

Weegen de huysvrouw van onse broeder Jochem Geleijnss ende hare familie, gelieve U.E. te handelen naar tijts gelegentheijt, moeder gegeven weesen, laat het geschieden, naar reedelijc- heijt ende U.E. 't noodigh oordeelen sult, een weijnich can ons niet veel schaaden, als 't wel besteedt ende met danckbaar- heijt aangenomen werdt, als wij U.E. in onse van den 25^{en} januari uijt Amadabat geadviseert hebben, waaraan wij ons dienaan- gaande gedraagen.

[in marge:] Nota

Wij hebben geen reeden te vergeeten U.E. lieve ende ons niet leeden doghter A[lewijntjen] B[aert], wien wij vertrouwen U.E. haar jaarlycks nieuwe jaar, onsentweegen laat genieten, 't welcken, wij vriendelijcken op U.E. versoucken naar gelieft te comen ende soo de bouwen met sijn coorde uijt de geordineerde somma niet naar behooren voltoeijt can werden, ofte datter de mouwen aan mochten gebreecken, laat deselve daarom

[volgende blad]

daarom niet bederven, maar haar vollen ejsch hebben ende stelt op reeckeninge, wij sullen 't voor wel gedaan danckelijcken aannemen, opdat weegen onse toesegginge in geen gebreecken blijven, ende somwijlen hoewel veersijn, is 't niet veel ten minsten alle jaren eens in haare waarde gedachten comen, wat ons aangaat, 't is daar meede al buijten getale.

Hier neven gaat attestatie van onse persoon, dat (de Heere sij daarvoor gedanckt) tot heeden noch in goede dispositie ende goede gesontheyt zijn, waarmede U.E. onse lyfrenten naar behooren sult connen ejschen, ofte onse brieven ende eijgen onderteijckeninge geen geloof mochten hebben, ver- hoopende over 2½ jaar, (soo 't den Almogende belieft) selve de attestatie te weesen, dat Godt geve soo naar onse meninge uyt vallen magh en U.E. mitsgaaders U.E. familie ende alle onse vrienden gesont moogen ontmoeten.

Waar Joghem Geleijnss. nu is weete niet, twijffle niet ofte sal aan sijn huijsvrouwe naar huijs geschreven hebben, soo selven niet naar huijs gaat, daaraan (naar van andere verstaan) al aan twijffle, want hadde een teegensin in India, 't vervolgh leerdt den tijt, meerder seeckerheyt connen van hem voor praesent niet schrijven. Sijn soontjen Gleijn hebben hier onder ons oogh, bij een goet coopman in Amadabath gelaten, van wien met schrijven soo veel geleert ende aangenomen heeft, dat een goet schrift schrijft ende binnen een jaar 2 à 3 soo 't soo met hem voort gaat, tot een assistent sal connen geraacken, ende daarvoor connen voldoen; ende appaerent uijt India voor een coopman sijn ouders toecomen sal, dat Godt geve, edoch daar is nogh wel 8 à 9 jaaren tijt toe van nooden, 't vervolgh sullen hier naar ondervinden.

Ende alsoo ons materie ontbreeckt, sullen desen naar onse vriendelijcke groete aan moeder, waarmede meene U.E. lieve huysvrouwe, Alewijntjen ende Engeltjen Baart, seigneur Jacob Baart met sijn huijsvrouwe Trijntjen Kessels, Bestevaar Molevliet, van gelijcken peetoom Molevliet, Loeff Baarts (wiens wijn- ende U.E. bierkelder wij wel wensten alle weecken twee maal mochte visiteeren) sampt haare lieve huijsvrouwen ende familie, besluyten ende U.E. (en alle U.E. kinderen)

Erntfeste, wijse, voorsienige, seer discrete heer, ende waarde vrundt als voorsorgende vader 't sampt U.E. lieve huysvrouwe ende familie, in de genadige bescherminge des Alderhooghste beveelen, die U.E. gelieve te spaaren in langh duierige gesontheit tot salicheijt, eere ende prospereteijt ende met gesontheit maalcanderen weder moogen gemoeten, dat den Almogende geve, amen.

Vale

[Wollebrant ondertekent zelf:]

U.E. in allen verpichten ende
geaffectcijoneerde dienaer
Wollebrant Geleijnsen de Jongh
1638 subscripsit

Op ons Nederlantse
comptoir in de stadt
Agra desen 8^{en} november
1637, stijlo romana

[Wollebrant voegt zelf toe, beginnend in de marge onder de laatste tekst:]

Dese is coppij van d' onse

bij 't Engelse schip de Jonas
 van Souratten over Engelant
 U.E. toegesonden op de brief staet soo meene
 per 't Engese schip de Blessingh doch is in
 plaetse van de Blessingh het schip de Iconas
 gegaen ende den 12^{en} januwarij van Souratten
 naer Engelant genavygeert, hoope U.E. ditto oover dien wech wel ter hant coomen sal, als wij
 deselve schreeven, wisten niet beeter ofte souden met onse scheepen naer Neer-
 derlant gegaen hebben, edoch door dien van desen jaere geen scheepen van Souratten naer
 Needelant gaen syn genootsaecht geweest deselve bij diito Engels schip de Jonas
 over Engelant toe te senden, opdat U.E. van onse disposytceye als meede alle die van
 uwen huise, kennisse betoonen. In ditto gesonden gaet meede een cl[eijn] briefgen aen U.E.
 geminde #

[naast deze tekst dwars, onderaan:]
 # dochter, onse lieve Alewijnte Baert
 die U.E. haer gelieve te behandichen, *

[iets hoger dwars, naast de vorige tekst:]
 * neeven onse seer
 vriendelijke groete

[verder in de marge dwars, beginnend bovenaan:]
 Aeleyntgen -- Baert, seigneur Jacob Baert
 syn lieve huis -- vrouwe, Bestevaer
 peetoom, Loef oom, haere lieve huisvrouwe
 de burgemeester Kessel ende van gelyken de
 penningmeester Kessel, de edele Brasser, de edele
 Sonnevelt ~~xx~~ sonder onse neeven Schagen
 ende die van den huise te vergeeten, mitsgaders
 alle goede ende bekende vrienden die hier
 vergeeten mochte sijn, onse goede vrienden
 de Stopen dienen meede niet vergeeten

[er naast, in de lengte:]
 tot op heeden syn noch gesont -- ende wel vaerende,
 dese gaet over Batavya ---- meede van daer vertrecken
 scheepen ofe bij gevalle dese -- orydgenele U.E. niet ter
 hant gecoomen mochte weesen -- dat U.E. weete wy noch
 tot date den 13^{en} mart 1638 -- gesont ende wel te passe gew-
 eest sijn, den tyt laet ons -- voor present niet
 toe desen te verlangen ofte extenderen door onse menich-
 voudyge eucupatcye ende schrijvens aen onse heeren soo
 naer Batavya as andere plaetsen derselven behandichen
 dese met onse obydyente groete aen U.E. moedr ufferou

[volgende blad]

[een bijgevoegde brief, geschreven door een schrijver, namens Wollebrant, kopie:]

Seigneur Cornelis Janssen Baert

Waere, waarde ende geaffectioneerde vrundt, saluit.

Deese neevensgaande is copia van onse missive over Engelandt U.E. toegesonden seedert is ons op den 24^{en} december U.E. 2 seer ende wel hooghlick aangenaame missiven wel gewerden, mitsgaaders de neevensgesonden memorie weegen onsen staat onder U.E. berustende, den eenen gedateerd den 11^{en} april 1636, ende den anderen den 5^{en} december des selven jaars, waaruyt uwer seer aangenaamheijdt verstaan hebbe U.E. goede gesondtheijdt, mitsgaaders die van U.L. huijse, den Almogenden gelieve het lange te laten continueeren tot saelicheijdt, watt ons aangaat dancken den Almoogenden voor sijne grondeloose genaade, daar ons tot heeden toe meede omhelst heeft.

Ende alsoo ons den tijdt voor praesent niet toelaat U.E. aangenaame missiven te beantwoorden door onse mennighvuldige occupatie ende de scheepen vertrecken, die niet langer kunnen wachten, gelieffts ons te excuseeren voor deese reijse, sullen 't mett de hulpe Godes over 20 à 25 daagen doen over d' wegh van Chormandel te lande, om van daar met de scheepen nar Batavia te gaan, ende soo voorts naar 't vaederlandt, die U.L. soo vrough als dee[s]e men de hulpe Goodes toekomen sal, derhalven deesen affbreecken ende eijndigen sullen, beveelende U.L. gesaementlijc[.]b in de bescherminghe des Alderhooghsten, die gunne met lie[f.....] gesondt moogen gemoeten ende U.E. gantsche familie e[n]de sijt alle hartelijcken gegroet, voornaamentlijcken U.L. ende U.L. huijsvroue sonder U.L. waarde dochter Alewijntien Baert te vergeten. Mett grooten haaste.

[Wollebrant ondertekent zelf:]

U.E. In allen verplichten
ende verobblyeeden dienaer
Wollebrant Geleijnsen de Jong
1638 subscripsit

In de stad Agra deesen
15^{en} maart 1638, des morgens
vroegh, soo den heelen nacht meest met
schrijvens doegebracht hadden.

[Wollebrant voegt zelf toe:]

Myn broeder Jochem Gelenisen is
met de fluitgracht in november laest
in Souratten gecoomen van wien een briefgen
ontfangen hebbe, maer selve niet gesproocken,
doch was gesont, verhoope 't lang contynueeren
mach, 't welcke U.E. diene per advyse om
by geleegentheit syn huisvrouwe daer kennise
van te geeven. Seigneur Stulinck, mine vaer ende mine

moer gelieve U.E. neeven alle onse bekende ser te groet
als meede Claes Bloock ende syn huisvrouwe,
hoope den tyt noch eens coomen sal dat met den andren weedr
eens naer Seelant om een speelreisen sullen vaeren. Dat Godt
geve ende wy 't selve beleeven moogen.

[volgende blad]

[adressering:]

Eersaeme, wijze, voorsienige,
Seer discreeten seigneur
Cornelis Janssen Baart,
Notaris publicus, woonende
in de Langhe Straat in 't
Vergulde Hoeffijser
ttot
Alckmaar

per vriendt, die Godt geleyde, 1638, 3/15

[Brief 26]

[brief van Cornelis Janss Baert aan Wollebrant:]

[10 april 1638]

[26]

Eersaeme, wijze, voorsienige, seer discrete
heere ende geaffectioneerde goede
vrunt.

U.E. seer aengename missiven van de tweeden december
1636, met het satijn ende damast daer bij sijnde,
is ons door seigneur Hollaert ende Gerrit Clock wel
gewerden, ende bedancken U.E. daer van op 't
hoochste, gelijk ick in de beantwoordinge van de
voors. missiven, door een brieff, mijn soon Jan Baert
mede gegeven, oock gedaen hebbe, die ick hoope
dat U.E. voor den ontfanck van desen all
behandicht sal sijn, biddende U.E. vrundelick
dito soon bij alle gelegentheijt te willen helpen
vorderen, gelijk ick in de voors. brieff in 't lange
geschreven hebbe, ende daer aen oock niet en
twijffele, indien mijn soon hem wel draecht,
als wij hoopen jae.

Naderhant namelick den 23^{en} januarij
lestleden, is ons mede ter hant gecoomen,
U.E. aengename van de 25^{en} januarij 1637, geschreven

in de stadt Amadebath ende gesonden met het Engels schip de Willem, welcke missive Op(en) gebroocken was, ende mij in een wit couvert over Amsterdam toegesonden werde, ick was daerover ontstelt ende niet wel tevreeden, maer en wete niet wien het gedaen mach hebben.

Wij hoopen dat U.E. sijn reijse naer boven, all met lieff gedaen heeft ende weder in salvo met U.E. geselschap tot Souratte gecomen is, 't welck ons aegenam sal sijn te hooren.

[volgende blad]

't Comportement van U.E. broeder Jochum Geleijns is ons leet geweest te hooren, wij hoopen dat hij hem voortan beteren sal, ende wederom wat opgeraecken, sijn huijsvroue hout haer eerlick en wel, ende valt mij nieuwers moeijelick om als alleen om schoolgelt voor twee van haer kinderen, 't welck ick betale, op hoope dat d' selve kinderen t' avont off morgen te beter voort sullen connen geraecken. Sij doet, U.E. hartelick groeten ende is verblijt dat haer soon Geleijn Jochumss. bij U.E. soo wel beharticht wert ende goede hoope van advancement heeft.

Jan Jansz., U.E. broeders soon is noch bij den swaertveger¹ ende wilde wel dat sijn tijt om was ende hij mede naer Indien mocht reijssen, waer van ick U.E. advijs sal verwachten.

Van mijn Cosijn Thomas Baert en hebbe ick in twee jaren geen schrijven ontfangen, ende ben daerin verwondert, niet wetende wat het beduijden mach.

U.E. middelen aengaende daer drage ick soo goede sorge voor als voor mijn eijgen, 't is nu heel periculoos 't gelt onder de luijden te setten, want daer veel desolate boelen vallen ende de betalingen hoe langer hoe slimmer gaen, hercoomende eensdeels door het quade gewas nu eenige jaren geweest sijnde.

Sedert mijn laeste schrijven, is hier niet sonderlings voorgevallen, dan dat Huijbert oom sijn huijvroue in de craem verlooren heeft ende seigneur

[volgende blad]

Jacob Stoop overleden is, voorts is onse neeff
Jan Steenhuijs Rijp met Cornelia Hensbroeck
getrouwt. Alewijntgen ende Engeltgen sijn mede
opte bruijloft geweest.

Ick ende mijn huijsvroue sijn van dese winter ten huijse
van de heer schepen Sonnevelt, op een groote
maeltijt geweest, alwaer wij uijtte
parlemoere cop van U.E. gecoomen, op U.E.
gesontheit ende geluckige thuijscomste rontsom
gedroncken hebben, gelijck wij bij andere
gelegentheijden vrolijck sijnde, gemeenlick
doen. Godt almachtich wil ons met lieff
bij malcanderen laten coomen, dat wij op U.E.
wellecomste met vreuchde mogen omdrincken.

Hiermede eersaeme, wijse, voorsienige, seer discrete
ende geaffectioneerde goede vrient, blijft
Godt bevolen, ende ontfangt de groetenisse
van mij, mijn huijsvroue ende kinderen, mitsgaders
bestevader Molenvliet (die aen een seer been
te bedde leijt), peetoom Molenvliet met sijn
huijsvroue, Louff oom met sijn huijsvroue, Jacob
Baert met sijn huijsvroue, schepen Kessel met
sijn huijsvroue, schepen Sonnevelt met sijn
huijsvroue, Huijbert oom ende veel andere
goede vrunden ende bekenden, hier te langh te
verhalen, met haest uijit Alcaer desen
x^{en} aprilis 1638.

U.E. diestwillige geaffectioneerde
Vrunt

C.J. Baert
1638 subscripsit

wollebrant082

[adressering:]

Eersaeme, wijse, voorsienige, seer
discrete heere

Wollebrant Geleijnsz. De
Jongh, oppercoopman
[op] Nederderlants Comptoir
tot Souratte

Gouseratte

Bij vrunt die Godt
geleijde

[dwars, handschrift van een schrijver:]
Ontfangen annij 5^{en} december,
anno 1639 in Agra

^{1.} *swaertveger – wapensmit*

[Brief 27]

[Cornelis Janss. Baert schrijft aan Wollebrant:]

[28 oktober 1638] [27]
[ontvangen 5 december 1639]

Eersame, voorsienige, seer discrete,
geaffectioneerde heer ende
vrunt.

U.E. missive van de 8^{en} november 1637 uuijt
de stadt Agra geschreven is mij den 17^{en}
oktober 1638 wel ter hant gecoomen,
waer uuijt wij-luijden met vreuchde U.E. welvaren
ende goede gesondheijt verstaen hebben,
maer dat U.E. doen ter tijt alleenlick
een brief van mij ontfangen hadde, daerin
ben ick verwondert, doordien ick aen U.
E. alle jaren drie à vier brieven, soo in 't
voorjaer als in 't naejaer hebbe geschreven
sonder eenige gelegentheijt te laten
passeren, van welcke brieven ick hoope
dat U.E. all eenige voor den ontfanck
van desen sult becoomen hebben.

Wij hebben uijt dito schrijvens U.E. sware
siecte ende periculeuse reijse verstaen,
de Heere sij gelooft, die U.E. soo
genadelick behoet heeft ende wil ons
altsamen die gratie ende genade doen,
dat wij malcanderen met lieff ende
gesontheit mogen wederom sien, nijet
twijffelende off het wellecoom heeten
sal veel aengenaemer sijn als het
adieuw seggen. Wij hebben van dese somer

[volgende blad]

over het erve all 't getimmert neder
 gesmeeten ende aldaer een nieuwe camer
 gemaect, waarinne (U.E. thuys comende)
 bij provisie sijn vertreck sal coomen nemen
 ofte in de camer daer U.E. (hier ~~sijnde~~
 sijnde), sijn vertreck heeft gehadt, soo als
 het U.E. best aenstaet.

Aengaende U.E. middelen daerinne mach U.
 E. sich wel gerust stellen ende hoope
 daer soo goede sorge voor te dragen als
 mijn eijgen ende U.E. (thuys gecomen wesende)
 daer van goede deuchdelijck rekeninge te
 doen naer behooren.

De camer bij de Soutkeeten is niet vercoft.
 Ick hebbe daer een brieff voor doen hangen.
 dat se te coop is, soo daer een goet
 coopman uijt comt, ick sal mijn beste
 doen om d' selve wel te vercoopen, aengaende
 het timmeren in de Schermer, daer wort
 altemet all een goet huijs getimmert.
 Wij mogen als U.E. met lieff thuys
 gecoomen is, de plaetse ende gelegentheijt
 gaen besien, hoe U.E. d' selve aenstaet.

De ordere bij U.E. mij gelaten aengaende
 de kinderen van Jan Geleijnsz., ick doe aen

[volgende blad]

Jan redelick onderhout van cledinge, alsoo
 hij sijn cost wint bij den swaertveger, als
 ick U.E. voor desen gescreven hebbe, maer
 wat Annitgen aengaet, die moet haer
 selven behelpen, ende can cost ende loon
 verdienen, als sij haer wel dragen wil,
 maer wat sal ick seggen, sij en heeft geen
 blijvende plaets, ende loopt van d' een
 tot d' ander, dat ons niet aen en staet,
 daerom laten wij haer gaen.

U.E. broeders huysvroue Sijtgen Thijssen is
 mij sedert haer craem ende 't betalen van haer
 custingen noijt lastich geweest, anders
 dan doet ick eenich schoolgelt voor twee
 van haer kinderen betaelt hebbe, daerin
 ick noch continueren. Sij hout haer wel
 ende eerlick met haer kinderen ende doet U seer
 hartelick groeten.

Mijn dochter A[lewijntje] B[aert] bedanct U.E. vrundelick van de deuchdelicke presentatie , haer toegevoegde nieuwe jaer, keere ick haer jaerlicx uijt. Sij seijt dat het meer als genoch ende onverdient is.

Wat belangt onse dispositie, hier is seer veel sieck volck wij sijn met ons achten sieck geweest, ende onse outste dochter is tot noch toe alleen gesont gebleven, de Heere laet het langh met

[volgende blad]

lieff duijren, ten is met mijn noch niet als 't behoort, ende heeft meer als seven weken geduijrt, dan ick hoope dat het te met weder te rechte coomen sal, het gravel quelt mij seer.

Onsen bestevader Molenvliet leijt aen seere beenen te bedde, ende heeft wel een jaer ofte anderhalff tegens de doot gepleijt. Nu beginnen de beenen moij te beteren ende het schijnt dat hij noch weder opcoomen sal, 't welck hem Godt wil gunnen, hij soude noch gaerne U.E. thuijscomste beleven.

Onsen soon Jan Baert is den thiende october 1637 naer Indien 't seijl gegaen, ick hebbe hem brieven aen U.E. mede gegeven, die ick hoope U.E. all behandicht sijn, can U.E. hem wat avanceren ende behulpelick wesen, 't sal ons seer lieff ende aengenaem wesen wij luijden hoopen dat hij hem wel dragen sal.

Trijntgen Kessels, onse schoondochter, heeft weder in de craem gelegen van een soon, sulcx dat de jonge luijden nu twee soonen hebben, de Heere wil se in deuchden laeten opwassen.

Den vaendrich Dirck Verdoes is van dese somer

[volgende blad]

getrouwt met een vrijster van Hooren ende de huijsvroue van Stuijlingh sal haest cramen, soo dat de jonge luijden hier vast haer

beste doen.

Guijrtgen nicht, de lakencoopster bij de Vismarct is in september voorleden in den Heere gerust, sulcx dat wij vast de oude vrunden verliesen, 't is goet datter wederom jongen aencoomen.

Wij sijn eenige dagen geleden mette vrunden alhier vroolijck geweest ende hebben op U.E. gesontheit ende geluckige thuijs-comste lustich omgedroncken, de Heere wil U.E. met lieff in 't vaderlant geleijden, die tijt sal nu metter haest aenschieten.

Hiermede heer commandeur willen wij U.E. naer hartelicke groetenisse van mij, mijn huysvroue ende kinderen, mitsge bestevader Molenvliet, Jacob Baert ende sijn huysvroue, mijn swagers Molenvliet ende Loeff Baertsz. Met haer huijsvroue, Huijbert oom, den burgermeester Kessel, schepen Kessel met sijn huijsvroue, U.E. neven Schagens, dijckgraeff Sonnevelt ende meer andere goede kennissen hier te lanck te verhalen, den goede Godt bevolen, uuyt Alcmaer deser 28^{en} October 1638.

U.E. geaffectioneerde ende dienstbereijde vrunt.

C.J.Baert. subscripsit
1638

[onder in de marge voegt Alewijntje toe:]

Heer commandeur U.E. twee missiven d' een van de 2^{en} december 1636 ende d' ander van de 8^{en} november 1637, als oock het stuck damast, sijn mijn wel behandicht, ick dancke U.E. van 't selve damast, ende blijff naer groetenisse Godt bevolen, die U.E. met lieff weder in 't vaderlant wyl gheleijden.
Alewijntgen Baert.

[volgende blad]

Ontfangen anny 5^{en} december
anno 1639 in Agra

[Brief 28]

[Cornelis Janssen Baert schrijft aan Wollebrant, kopie van brief 27:]

[30 november 1638]

[28]

Eersame, voorsienige, seer discrete,
geaffectioneerde heer ende
vrunt

U.E. missive van de 8^{en} november 1637 uijt
de stadt Agra geschreven, is mij den 17^{en} october
1638 wel ter hant gecoomen, waer uijt wij luijden met
vreuchde U.E. welvaren ende goede gesondtheit
verstaen hebben. Maer dat U.E. doen ter tijt
alleenlick een brieff van mij ontfangen hadde
daerin ben ick verwoondert, door dien ick aen U.
E. alle jaren drie à vier brieven soo in 't
voorjaer als in 't naejaer hebbe geschreven sonder
eenige gelegentheijt te laten passeren van
welcke brieven ick hoope dat U.E. all eenige
voor den ontfanck van desen sult becoomen hebben,

Wij hebben uijt dito schrijvens U.E. sware
siecte ende periculeuse reijse verstaen, de Heere
sij gelooft, die U.E. soo genadelick behoet heeft
ende wil ons altsamen die gratie ende genade doen
dat wij malcanderen met lieff ende gesontheit
mogen wederom sien, nijet twijffelende off het
wellecoom heeten sal veel aengenamer sijn als
het adieuw seggen, wij hebben van dese somer
over het erve all 't getimmert neder gesmeeten
ende aldaer een nieuwe camer gemaect
waerinne (U.E. thuijs comende) bij provisie sijn
vertreck sal coomen nemen offe in de camer
daer U.E. (hier sijnde) sijn vertreck heeft
gehad, soo als het U.E. best aenstaet.

Aengaende U.E. middelen daerinne mach U.E.

[volgende blad]

sich wel gerust stellen ende hoope daer soo
goede sorge voor te dragen als mijn eijgen, ende
U.E. (thuijs gecomen wesende) daer van goede
deuchdelicke rekeninge te doen naer behooren, men can
hier rechtevoort 't gelt heel qualicken wel beleggen.

De camer bij de Soutkeeten is niet vercoft,
ick hebbe daer een brieff voor doen hangen,
dat se te coop is, soo daer een goet coopman uijt
comt, ick sal mijn beste doen om d' selve wel te

vercoopen aengaende het timmeren in de Schermer,
daer wort altemet all een goet huijs getimmert,
wij mogen als U.E. met lieff thuijs gecoomen
is, de plaetse ende gelegentheijt gaen besien, hoe
U.E. d' selve aenstaet,

De ordere bij U.E. mij gelaten aengaende de
kinderen van Jan Geleijnsz, ick doe aen Jan
redelick onderhout van cledinge alsoo hij sijn
cost wint bij den swaertveger als ick U.E.
voor desen geschreven hebbe, maer wat
Annitgen aengaet, die moet haer selven
behelpen ende can cost ende loon verdienen, als
sij haer wel dragen wil, maer wat sal ick
seggen, sij en heeft geen blijvende plaets, ende
loopt van d' een tot d' ander, dat ons niet aen en
staet, daerom laten wij haer gaen,

U.E. broeders huijsvroue Sijtgen Thijssen is
mij sedert haer craem ende 't betalen van haer
custingen noijt lastich geweest, anders dan
dat ick eenich schoolgelt voor twee van haer
kinderen betaelt hebbe, daerin ick noch

[volgende blad]

continuere, sij hout haer wel ende eerlick met
haer kinderen ende doet U seer hartelick
groeten.

Mijn dochter A[lewjntje] B[aert] bedanct U.E. vrundelick
van de deuchdelicke presentatie, haer toegevoechde
nieuwe jaer keere ick haer jaerlicx uijt,
sij seijt dat het meer als genoch ende
onverdient is,

Wat belangt onse dispositie, hier is seer veel
sieck volck, wij sijn met ons achten sieck
geweest, ende onse outste dochter is tot noch
toe alleen gesont gebleven, de Heere laet het
langh met lieff dujren, ten is met mijn noch
niet als 't behoort, ende heeft meer als twaalff ~~seven~~
weken geduijrt dan ick hoope het te met
weder te rechte coomen sal, het gravel
quelt mij seer,

Onsen bestevader Molenvliet leijt aen seere
beenen te bedde, ende heeft wel een jaer ofte
anderhalff tegens de doot gepleijt, nu beginnen
de beenen moij te beteren, ende het schijnt

dat hij noch weder opcoomen sal, 't welck hem
Godt wil gunnen, hij soude noch gaerne U.E.
thuijscomste beleven.

Onsen soon Jan Baert is den thienden october
1637 naer Indien 't seijl gegaen, ick hebbe hem
brieven aen U.E. medegegeven, die ick hoope
U.E. all behandicht sijn, can U.E. hem wat
avanceren ende behulpelick wesen, 't sal ons seer life
ende aengenaem wesen, wij luijden hoopen dat hij hem
wel dragen sal,

[volgende blad]

Trijntgen Kessels onse schoondochter heeft weder
in de craem gelegen van een soon, sulcx dat de
jonge luijden nu twee soonen hebben, de Heere
wil se in deuchden laten opwassen,

Den vaendrich Dirck Verdoes is van dese somer
getrouwt met een vrijster van Hooren, ende de
huijsvroue van Stuijlingh sal haest cramen
soo dat de jonge luijden hier vast haer beste doen.

Guijrtgen nicht, de lakencoopster bij de Vismarct
is in september voorleden in den Heere gerust,
sulcx dat wij vast de oude vrunden verliesen,
't is goet datter wederom jongen aencomen.

Ick hebbe verstaen dat in Souratte seer
goede remedie voor het graveel is, ende
alsoe ick hoe langer hoe meerder daer van
gequelt werde, ende jegenwoordich heel
qualick daer aen ben, bidde ick U.E. mij
van de selve remedie wat over te willen brengen,
sal U.E. 't gene het cost ten dancke
restitueren.

Hiermede eersame, voorsienige, seer discrete,
geaffectioneerde heer ende vrunt, wil ick
U.E. naer hartelicke groetenisse, Godt
almachtich bevelen, mijn huijsvroue ende kinderen
mitsgaders bestevader Molenvliet, peetom
Loeff oom, schepen Kessel, Jacob Baert
met haer respective huijsvroue, als oock den
Burgemeester Kessel, Huijbert oom, mr. Roeloff
van Kessel ende veel andere goede kennissen
doen U.E. altsamen seer groeten, uuijt Almaer
desen laesten november 1638

U.E. dienstbereijde vrunt
 C.J. Baert
 1638 subscripsit

[in de marge, in de lengte, ander handschrift:]

Ontfangen annij 5 december
 anno 1639 in Agra

[Brief 29]

[namens Wollebrant door een schrijver geschreven. Wollebrant leest de brief na en voegt een paar woorden toe:]

[6 december 1638]

[29]

Seigneur Cornelis Janssen Baert

Eersaeme, wijze, voorsienighe, seer discreeten
 geaffectioneerde heer en toegedaene vriendt, saluit

Seedert mijn aancomste hier inde Souratsche quartieren hebbe verscheijden reijssen aan U.E. geschreeven, te weeten bij 't schip Swol (waar ick meede in Souratta gecomen ben) in handen van den coopman seigneur Barent Pieterss Hollaart, alsmeede bij N. Clock, broeder van mr. Jan Clock, die wij hoopen bij haare behouden overcomsten U.E. wel behandicht sullen sijn, 't welke in verlangen blijve te verneemen, alsmeede 't geene daar seedert ons vertreck gepasseert, ende U.E. ons bedeelinge van geliefft te doen, dat mij ten hooghsten aangenaam sal weesen te verneemen, voornaementlijcken 't goede, soo den welstant van ons lieve vaaderlandt, als particulier ons betreffende, offte mochte aangaan.

Seedert hebben wij den 25^{en} januarij 1637 uutt Ammadabath over Engelandt bij een Engels schip U.E. ende de vrienden onse gesondtheijdt gedeelachticht, willen verhoopen U.E. deselve meede wel ter handt gekomen sal weesen.

Soo hebben wij den 8^{en} november bij den selven wegh uutt Agra onse welvaerentheijdt meede gedachtichtt, die wij niet willen twijffelen, offte sal U.E. ter behoerlijcker tijdt per ditto via wel toegebracht ende overhandicht sijn, alsmeede die onder U.E. couverte aan uffrouw Alewijntgen Baert, datt in verlangen blijven te verneemen.

Naarders hebben wij (welcke onsen laasten geweest is) U.E. welvaerentheijdt bedeedt alsmeede een attestatie van onse gesondheijdt tot dato toegesonden over de wegh van Batavia gedateert den 15^{en} maart 1638 in de stadt Agra, waar incluijs gaat copia van d' onse dato 8^{en} november (over Engelandt als vooren U.E. toegesonden) dewelcke wij verhoopen U.E. bij de behouden overcomste van de Indische scheepen behandicht, ende toegebracht sal werden, ende ons lieff bij geleegentheijdt weesen sal te verneemen, mitsgaders de gesont ende welvaerentheijdt van alle U.E. waarde huijsgesin ende verdere vrienden.

Ende gaat deese (alsoo de geleegentheijdt voorvalt, die wij niet konnen laten voorbij passeeren) bij een Engels schip, genaamt de Marrij, van hier naar Engelandt, die in hoope sijn U.E. ter behoerlijcker tijdt over dien wegh node ter handt comen sall, 't welck ons bij geleegentheijdt staat te verneemen.

Komende dan vorder ter materie, soo segge, dat mij seedert mijnen jongsten dato 15^{en} maart 1638, U.E. 2 seer, ende ten hooghsten aangenaame, den eenen dato 5^{en} December 1636, sijnde door 't verongelucken van 't schip U.E. weeder ter handt gesteldt, ende d'andere dato 19^{en} maart 1637, beijde op den 21^{en} november 1638, bijde van Batavia gekomen scheepen, toegebracht en overhandict, waar uutt met aangenaamheijdt verstaan hebbe U.E. ende uwe edele.

gantsche families gesontheijdt, mitsgaders alle, offte veele onser bekende vrienden, wat ons aangaat, dancke den Almoogenden voor sijn veelvoudighe seegeninghe ende overvloedighe genaade, waar meede ons tot heeden omhelst, en in goeden gesontheijdt gepreserveerd, ende bewaart heeft, die bidden U.E. met sijn gantsche familie ende ons voortaan mett sijn genaade en goedertieren zeegen gelieve te inbraasseeren en alles wat bij der handt neemen, tot grootmaackinge sijnes naams, eere ende onse bijzondere ziel en saelicheijdt magh gedijden, vorders mij gelieve te spaaren, ende gunnen, dat met gesontheijdt U.E., ende alle die ons, ende wij haar lieff sijn in goede gesontheijdt in 't lieve vaaderlandt (daar seer naar haacke) tott contentement moogen ontmoeten, ende 't welkom maal vroolijcker, als 't scheijden geweest is, mett de vrienden moogen genutten, daar somwijlen alom beginne te dencken, alsoo den tijdt seer begint te naederen, die van harten wenschen alreede gebooren waere, edoch gaat deselve meest halff slaapende om, bij aldien onsen draadt niet affgesneden werdt, sal die noch al omme komen, soo niet, Goodes wille geschiede.

Seer aangenaementlijcken hebben gesien uutt U.E. van den 5^{en} december (die wij met deese weijnige regulen sullen beantwoorden, alsoo 't op U.E. van den 19^{en} maart 1636 voor deeses ten vollen naar behooren geschiedt is) datt Annetgen Jans meest buijten alle quaaden, ende ten huijse van een praedicant soude gaan wonen hebbe gaerne verstaen 't geene U.E.

aan haar doet, ende noodigh is, approbeeren 't selve ende sullent voor welgedaen niet min favor genooten te hebben aanneemen, als 't niet buijten ordinaris gaatt, datt wij U.E. ten vollen (als dus lange gedaan hebben) toevertrouwen, ende in U.E. oordeel, niet min discretie stellen; van gelijcken 't geene U.E. met

Jan Janssen

[volgende blad]

Jan Janssen doet, datt sijn ambacht wel leerdt, voor ende aleer van sijn meester scheijdt, kan niet schaaden, 't sal hem hier naar (tot sijn jaeren gecomen sijnde) te beeter koomen, soo daar naar geneegen is te vaaren, sal daar lichtelijcken toe konnen geraacken, edoch watt U.E. voor hem 't beste oordeelt, sal ons meede wel gevallen, sijnde U.E. in loco¹, ende wij verde van der handt, oversulcks handelt mett hem soodaanigh als U.E. oirboir sult vinden, 't sij hem te laten vaeren, offte noch langer bij sijn meester te laten continueeren, onder en tuschen gelieve U.E. hem de hulpende handt (naar U.E. noodigh oordeelen sultt) uutt onse middelen te reijcken, edoch soodaenigh ende niet meer, als U.E. ten uuttersten noodigh oordeelen ende goedt vinden sultt en niet meer.

Dirck Janssen Bol heeft het niet quaalijcken voor gehad, dat hij een rijke boerinne daar potten en pannen sijn, meede geen huijsraadt te versorgen, ende 't principaalste geen gelt gebreck is, voor sijn Indische reijse verkoosen heeft, 't sal hem vrij wat mackelijcker en geruster vallen, sijn eijgen landt te doen, als Neptunus veldt selve te moeten beplougen, en in India komende veele ende verscheidjen humeuren van menschen onderworpen te sijn, 't welck voor een jongh parsoon wel over te koomen is, edoch beiaarde parsoonen (die de weerrelt gesien hebben) valt het al watt travaillieus, pricipaal in deesen tijdt, dat men alles met duijm ende vinger soo naauw beseth, datt het quaelijcken onmogelijcken sijn onstraffbaar te konnen gaan, offte men treedt d'eene offte andere ordre, offte limite te buijten, wat ons aangaat hebben (de Heere sijn daar vooren hooghlijcken gedancktt) tot heeden geen reeden om te klaagen, edoch op onse eerste aancomste op Batavia gemoeten ons de heer general Brouwer soodaenigh, datt wel gewenscht hadden weeder t' Alckmaar te sijn, dat nu te boven gekomen ben, ende ons geen reeden van misnougen weegen onse principale gebieders seedert voorgecomen sijn, den Almoogenden gunne ons, dat wij de reste onser tijdt (die noch ruim 1½ jaar is) met vreuchden, ende soodaenigh als tot heeden gedaan hebben, uut dienen, ten ende brengen, ende naar 't vaderlandt keerende U.E. ende d' vrienden in gesondtheijt vinden, en met vreughden ontmoeten moogen.

Mett verwonderinghe verstaan meede uut U.E. aangenaeme, dat Jacob Stoop met een dochter van Amsterdam hem in houwelijck gegeven, ende gepaardt is, wij twijffelden nielt, offte soude onse buervrijster, die niet al te wel te voet is, verkoosen hebben, edoch watt sal men seggen, dat Godt gevoughtt heeft, scheijden geen menschen, 't is sijn parture niet geweest, twijffele niet, offte sal nu een fluckser te beene verkooren hebben, datt ons mett lieff daar koomende staat te verneemen, soo 't geleegeen komtt, gelieve hem onse groete te doen en welvaarentheijt te bedeelen, alsmeede sijn broeder Jordan Stoop, ons geschiede vrundtschappe, wij wenschen haar beijde geluck en voorspoedt in haar houwelijcken staat, ende binnens jaar haar parture een jonge bolle soon.

Seer aangenaementlijcken hebben wij uut U.E. schrijvens vernoomen, datt U.E. met d' vrunden t' uwen huijse verleeden winter vroolijck geweest sijt, ende onse gesontheijt mett een fluit (geloove niet vanden slimsten wijn) hebt gelieven te gedencken, 't is ons harttelijcken aangenaam, wensten met goede geneegen hartten onse portie in U.E. ende verdere geselschap hadden moogen genieten, dat hoopen eerlanghe (soo Godt almachtigh ons 't leven gunnet) sal konnen geschieden, wij en vergeeten U.E., ende die van uwen huijse meede niet, als somwijlen een vroolijcken dagh hebben, dat noch niet lange geleden is, doch mett soo aangenaamen dranck niet, als U.E. ende Louff oom veel tijdts in haare kelders hebben, maar moeten ons met een dronckien Aracq ende somwijlen, als 't bekoomen, met een oude Spaansge wijn vergenought houden, die door gebreck van beeter meede niet te smaaden is.

Ditt is 't geene wij op U.E. van den 19^{en} maartt voorgenomen hebben naar destijdts geleegeentheijt te antwoorden, in hoope sijnde eerlange met de van Batavia komende scheepen ons U.E. naarder schrijvens van december 1637 ende maart 1638 ter handt komen sal, alsoo niet twijffelen, offte U.E.: sal met de in dien tijdt vertreckende scheepen geschreeven ende geadvijseerd hebben, offte U.E. d'onse van den 2^{en} npovember bij

't schip Swoll uutt handen van den coopman Hollaart, alsmeede Clock bekomen hebt, alsmeede die van den 25^{en} januaris wt Ammadabath bij 't Engels schip, de Willem over Engelandt toegesonden, waar uut meede verlangen te verstaan 't geene sich daar seedert U.E. laaste aan ons toegedraagen ende offte U.E. meede moeder, Alewijntgen Baert U.E. lieve ende ons niet leide dochter, noch in goede gesontheijdt ende welvaerende sijn, mitsgaders U.E. verdere familie en vrunden daar hartelijcken naar verlange de sekerheijdt te verneemen, Godt geve deselve
ons

[volgende blad]

ons verlange toekomen ende geleegentheijt mogen hebben voor 't vertreck der Batavische scheepen van hier deselve te beantwoorden en onse naarder welvaerentheijt bij deselve te deelachtigen.

Watt aangaat den staat ende stant van onse heeren, ende meesters haare geleegentheijt in deese Indische quartieren, daarmede gaat het (de Heere sij daar vooren hooghlijcken gedanckt) naar wensch ende accresceerd noch daagelijcks in negotie reputatie ende advantagie op onsen algemeenen vijandt een Spangiaardt, die van haare welgemelte scheepen hier in India op alle plaatsen soo benaeuwte werden, datt de zee quaalijcken langer konnen gebruijcken, principaal de plaatsen van Malacca ende Goa, die haare bhaaren² van deselve soo beslooten gehouden werden, datter quaelijcken eenige scheepen als met groot perijckel (om eenigen toevoert te doen) uutt offte in koomen, ende verlange bij continuatie van deese jaarlijcksche besettinghe seer staan te vernietigen, ende eijndelijcken noch in onse heeren meesters handen staan te vervallen, datt Godt geve eerlanghe geschieden magh. 't Verleeden jaar in maio heeft d' edele commandeur Adam Westerwolt ende commandeur Coster met een vloote van 7 scheepen ende jachten, een kasteel, offte fort op 't eijlandt Cheijlon (daar seer goede, ende veel kaneel wast) genaamt Batticalo met hulpe van de Chingaleesen (sijnde inhabitanten van ditto Cheijlon) van de Poortugeesen veroverdt ende bemachtigt, waar in goede partije caneel bekomen hebben, ende sullen van deeses jaare perijckel loopen, offte noch niet een van haare 2 fortten (die haar op gemelte Cheijlon noch resteerend verliesen, ende in d' edele compagnies handen sal komen te vervallen, daar den tijdt ons de waarheijdt hier naar van openbaaren sall, in somma 't vier werdt den Spangiaart in deese gewesten ende op alle haare plaatsen seer naar aan de voeten geleijdt, 't waare te wenschen de Westindische Compagnies staat ende saacken in Brasiliën meede in soodanighe termina stonden, geloove vastelijcken de Neederlandsche oorloge affneemen, ende binnen kortte jaaren den Coningh van Hispangien soo gematteerd soude werden, dat hem de vrede met Neederlant proffijtabelder als den concyniteelen³ oorlooge weesen soude, te meer den Coningh van Vranckrijck (soo verstaet) hem vrij hart in Burgondien begint aan te tasten, niet min den Coningh van Sweeden, den Keijser in Duijtslandt, in somma de geheele weereldt is vol oorlooge, Godt almachtigh gunne ons een goede fideele vrede in ons vaderlandt, ende eens van de groote casten, ende jaarlijcksche schattingen verlost magh werden.

[in marge:] Nota

Niett jegenstaende U.E. in de sijne van den 19^{en} maart 1637, geen mencie⁴ maackt van onse poverite, offte middelen onder U.E. directie op ons vertreck van daar

gelaaten, hoope niet offte alles gaat daarmee naar behooren, en staat ons geen swaarichheijdt, menschelijcker wijze, van quaade betaelinghe, offte banquerotten boven 't hooft, anders sijnde soudet buijten onse reecqninghe gaan, datt Godt verhoede, de meeste ende beste sigurite des selfs sullen U.E. goede ijver, ende vaaderlijcke voorsorghe bevoolen laten, als dus lange gedaan hebt, daaraan in geenen deele dubiteere, alsoo alles tot ons goet contentement (conform U.E. ons schrijfft in de sijne van den 5^{en} december 1636) geschiedt ende gehandelt hebt, als meede 't distribueeren, en verstrecken van penningen aan de geene conform U.E. ons toegesonden memorie denoteert⁵, en stelt, 't welcke wij voor goet ende welgedaan oordeelen, en aanneemen de continuatie, ende daar U.E. oordeelen sultt 't noodigh is, alsmeede vermeerderinghe ende verminderinge naar geleegentheijdt in reeden bestaande, bij aldien 't niet te hooge loopt, sullen U.E. vaaderlijcke voorsorghe voortaan tot ons naarder schrijven meede bevoolen laeten, een kleijntien kan ons (den Almoogenden sij daar vooren gedanckt) niet verarmen. Godt de Heere sal ons te overvloediger, als tot heeden toe gedaan heeft, seegenen ende alle die op hem betrouwen, en voor oogen hebben.

[in marge:] Nota

In geenen deele is onse will, datt U.E. de jaarlijksche nieuwe jaar gifte aan effrouw Alewijntgen Baart naarlaat, nocte verminderdt, maar eerder vermeerdert, en bij aldien de bouwen sijn vollen eisch daar van nielt kan hebben, laat se niet bederven, maar volcomen sijn, conform ons schrijvens van den 8^{en} november 1637, alsoo reeckeninge maacke (Godt geve deselve niet sonder de waardt geschiede, en weeder hermaacken moet) geen verlooren maar behouden kosten sijn en den interest vandien op mijn behouden retorne met lieff daar rijckelijcken hoope te becomen, dat Godt geve.----

[Wollebrant voegt zelf toe:]

Soo 't

't ons salich is ende de gooden 't niet benijden mede ende tot hare waerde genegen oft wel geleegentheit geen bele[t]
't sel(v)en zijn, waer wij niet in teegen hebben maer de preferentcy naer haere waerdicheits contentament ende harten wens laeten, neeven dese schrijve aan hare waerdicheit niet reeden sijn dat wij niet weeten ofte dese U.E. ter hant coomen moc(h)te, nader gelegentheit sullen verwachten en waernemen.

Naer

[volgende blad]

[de schrijver gaat verder:]

Maar noch afflaaten, konnen niet voorbij gaan U.E. te deelachtigen, dat de edele heer gouverneur Philips Lucasz. huijsvrouwe in de uutreijse geleegen is geweest van een jonghe dochter, die korts naar sijn aancomste op Batavia weeder overleeden is, van ditto heer (wiens gesondtheijdt Godt almachtigh met sijn geminde huijsvrouwe lange gelieve te continueeren ter saelicheijdt) hebben, ende genieten noch veele eere ende vriendtschappe. Den goeden Godt gelieve 't selve te laten continueeren en onse gemoedt soodanigh te bereijden, datt wij hem geen reeden van misnougen moogen geven, maar ter contrarie vermeerderen, en toeneemen magh.

d' Edele commandeur Coster heeft hem korts naar sijn aancomste hier in houwelijck begeven

met een frische braeve jonge dochter van een oppercoopman sijnde in goede respect, confrater van seigneur van der Lijn, resideerende op Batavja.

U.E. brieffien aan U.E. neeff Thomas Baart hebbe hem per terra bij een boode op Masilipatam⁶ toegesonden, doch geen antwoorde te rugge van hem becomen, weeten niet, offte daar noch is, offte vertrocken mach sijn, van sijn doodt, noch vertrec, hebben niets vernoomen.

Jochem Geleijns was 't verleeden jaar hier in Souratta, ende in voorneemen (soo ons schrijfft, alsoo hem selven noch niet gesproocken hebbe, door dien te verde landtwaarts in onse residentie plaatse hebben) met de naar 't vaederlandt vertreckende scheepen in deese maandt december van Batavia sijn reijse darwaarts te neemen. De heere gelieve hem salvo te geleijden, ende ons, als volgen, sijn soone blijft hier, ende comportedt hem wel, is naarstigh, goede hoope van metter tijdt tot een man te geraacken, bij aldien continueerdt ende vlijtigh is, als verhoope doen sal, 't sal sijn ouders een vreughde sijn, en in haaren ouderdom te staade konnen comen.

Nu resteerdts ons voor present niets, om deesen te extenderen⁷, derhalven sullen affbreecken, eijndigen ende U.E. 't sampt moeder, U.E. geminde huijsvrouwe, Alewijntgen, Engeltgen, Hillegontgen, Annetgen ende Celeijtgen Baart, sonder te vergeeten mijn vrijster Maria, en Willemtien Baart in de bescherminghe des Alderhooghsten beveelen. Soo moeten hier neevens meede bekomen onse vriendelijcke hartgrondige groetenisse (sonder te vergeeten Bestevaar Moolenvliet), seigneur Jacob Baart, ende sijn lieve huijsvrouwe Trijntgen Kessels, Jan Baart (soo niet op d' harwaarts reijse naar India is, peetoom Molenvliet met sijn huijsvrouwe ende familie, Loeff Baartsen met sijn huijsvrouwe ende familie, de heer burgemeester Kessel en sijn huijsvrouwe, de heer scheepen Kessel met sijn huijsvrouwe ende familie, de heer penninghmeester Brasser, ende die van sijnen huijse alsmeede onse neeven Schaagens, ende alle van haaren huijse, Huijbert oom van der Lijn, Neeltgen nicht, dien de welsmaackende waaffelen, ende ijser koecken dickwils aan haar doen gedencken, mitsgaders Jan Arissen Willemtgens minnevaar, die wensten hier een jaar bij ons was, ende sijn huijsvrouwe, eijntelijcken alle onse bekende vrunden ende vriendinnen, die ons bekendt sijn, wiens geselschappe onse adiu ende scheijtmaal hebben gelieven te vereeren U.E. andermaal in de protectie des Alderhooghsten bevoelen laten, die Uwe Edele,

Eersaeme, wijse, voorsienighe, seer discreeten
heer, 't sampt U.E. familie, ende alle de vrunden gelieve te
gunen ende spaeren in langhduerighe gezondtheijdt tott
zaelicheijdt, eere, ende prosperiteijdt en malkanderen
in 't lieve vaederlandt te koonen moogen sien,
spreecken ende den ouden gepasseerden tijdt malcanderen
eens herhaelen, daar van hartten naar verlanghe, blijvende
wij vorders-

[Wollebrant ondertekent zelf:]

U.E. in allen verplicten
ende geaffctijoneerde dienaar
Wollebrant Geleijnsen de Jongh

1638 subscripsit

[de schrijver:]

Op ons Neederlandtsch Comptoir in de stadt
Agra (geleegen in 't coninckrijcke van
Hindustan 35 à 40 daagen reijsens
van Souratta te landwaarts in, desen
6^{en} december, anno 1638.

[Wollebrant voegt toe:]

Seigneur Jan Arentsen Delft, aen wien nu met schryve
also in lange van zijn edele niet vernomen hebbe ende den
tyt by 't haest vertrec van ditt schip den tijt ons ontschiet
derhalven ons gelieve te exkuseeren ende bij de naeste
opportunitijt geschieden sal, gelieve U.E. bij geleegentheit
onse vriendelycke groete te laeten genieten met munseigneur edele
huisvrouwe ende seigneur Fickefoort soo U.E. hen mocte ontmoeten
onse geschiede vrientscappe.

^{1.} *in loco - in de plaats*^{2.} *bhaaren - bedoeld wordt: baaien*^{3.} *concyniteelen of continueele - permanent*^{4.} *mencie - melding*^{5.} *denoteren - symboliseren, betekenen*^{6.} *Masilipatam – Masulipatnam, midden oostkust, over land vanuit Souratta en Agra te bereiken.*^{7.} *extenderen - van kracht zijn, reiken tot***[Brief 30]***[brief van Cornelis Janssen Baert aan Wollebrant:]*

[17 maart 1639, ontvangen 8 juli 1640]

[30]

Erentfeste. wijze, voorsienige, seer discrete
heere ende goede vrunt, ick en hebbe niet
connen nalaten U.E. bij desen bekent te
maecken, dat mijn schoonvader Willem
Janss. van Molenvliet opten 13^{en} deser maent
in den heere gerust is, naer dat hij
langen tijt te bedde gelegen ende gansch
uigteteert was. Trijn Jans, de dochter
van minnemoer op Huijswaert is van dese
winter getrouwt aen een backer ende
Gerrit Stuijlingh¹ heeft sijn huysvroue in de
craem verlooren van haer eerste kint,
het is oock na de moeder gestorven. U.E.
caemer bij de Keeten hebbe ick vercoft om
vijff hondert sevenendertig gulden te betalen

op ses eerstcomende meijdagen. De camer wort heel out ende daer schort heel veel reparative aen, soo dat se best vercoft is. Ick hebbe in december voorleden aen U.E. in 't lange geschreven, soo dat ick bij gebreke van materie desen sal eijndigen ende wil U.E. naer hartelicke groetenisse van mijn, mijn huysvroue ende kinderen Godt almachtich bevelen, die wij bidden U.E. met lieff in 't vaderlant te willen geleijden, wij sullen U.E. nu haest in 't gemoet sien, uuyt Alcmaer deser 17^{en} martij 1639.

U.E. dienstbereijde vrunt
C.J. Baert
1639 subscripsit

[toegevoegd in ander handschrift:]

¹ Gerrit Maertensz. Stuijlingh was ondertrouwd 15 november 1637

[Brief 31]

[schrijver schrijft namens Wollebrant aan Cornelis Janss. Baert:]

[6 augustus 1639]

[31]

Seigneur Cornelis Janssen Baerdts

Eersame, wijze, voorsienige, seer discreete, geaffectioneerde heer en toegedaene vriendt, saluijt.

Onse jongste aen U.E. is geweest dato 6^{en} december 1638 over Engelant bij 't Engels schip de Marrij, die niet twijffelen ofte sal U.E. bij de behouden overcomste van gemelte schip van daer siguer toegesonden werden, dat ons hier naer staedt te verneemen, mitsgaders de constitutie van U.E. huysgesin ende verdere vrienden, 't welcke ons ten hoochsten aengenaem weesen sal, daarvan Godt almachtich ons getuijge sij.

Seedert gemelte onse dato als boven, hebbe op den 19^{en} december 1638 (door seigneur Jan Baerdts van Battavia ons toegesonden) wel becomen U.E. seer aengenaeme missive gedateert 21^{en} september 1637, als meede eene van seigneur Jacob Baerdts ende peetoom Molenvliedt, beijde van den selven datum 21^{en} september 1637, ende neeven die van de edele Molenvliedt een caertgen weegen de beleegeringe van Breda, dat ons seer aengenaem is geweest ende noch aengenaemer te verstaen 't selve cordts daer naer door sijn genaede den Prins van Oraengien

bemachticht was, sijnde geen cleijne victorie voor ons vaderlant, soo hebben meede den 12^{en} april 1639 wel ontfangen U.E. aengenaeme gedateert 19^{en} december 1637 bij Gerardt Clock mij toegesonden, dewelcke ons deselve van Taijwan (alsoo daer was) toegestuert heeft, ofte dito Clock daer verblijft ofte vandaer vertrocken is, weete geen seeckerheijt, alsoo aen mij niet heeft geschreven noch 't niet hebben connen verneemen.

Ende alsoo ons den tijdt vrij wat schaers omcomt en snel voorbij loopt, die niet wederhouden connen, sijn genootsaect tot beantwoordinge van U.E. twee aengenaeme als vooren, abbreviatie¹ tot ons hulpe te neemen en naer den tijdt ons toelaet te beantwoorden ten anderen ben niet verseeckerdt oft deese soo tijdelijcken op Battavia sal connen aenlangen, dat met de vertreckende scheepen in december aenstaende naer 't vaderlant navigeerende U.E. sal toegebracht connen werden, 't welck ons ten principaale wederhoudt, dat die van onse broeder Jacob Baerdt ende peetoom Molenvliet by deesen meede niet beantwoorde en met de naeste geleegentheijt geschieden

[volgende blad]

geschieden zal, soo den Almogenden (als hoope jae) ons gesont spaerdt, comende dan tot beantwoordinge van U.E. 2 aengename seggen 't naervolgende, namentlijcken,

Eerstelijcken met aengenaemheijt gesien dat U.E. de 2 stuckjens, soo satijn als damast, door de vrienden op haer aencomste daer wel overhandicht ende aengenaem syn geweest, hoewel van cleijne importantie waeren, Godt geve dat die se draegen met gesontheit verslijten mogen, twee diergelijcke, wensche U.E. conform de voorige toe en by U.E. in gelijcke maniere als d' ander gedistribueert sijn conden werden, 't welke tot onse comste met lief daer, dat (soo Godt almachtich ons tijdt van leeven gunne anno 1641, in junio ofte julio weesen sal) door manckement van goede geleegentheijt genootsaect sijn uut te stellen, derhalven niet gelieve te dencken dat 't aen onse goede wil ofte cleijnherticheijt (in onse taele giericheijt genaemt) manckeert, maer als vooren, goede occasie de beletselen sijn, 't welke wij vertrouwen U.E. ende de vordere onse lievende vriendinnen meede soo aenneemen sullen.

U.E. soon seigneur Jan Baerdt (als hij U.E. lange voor deesen gadviseert sal hebben is salvo Battavia aengelangt, heeft ons een briefjen op sijn aencomste daer geschreven, waerin onder anderen vermaent dat geneegen was by ons te comen, maer van de edele heer Philips Luicas daertoe niet wel licentie conde becomen, ten anderen syn edele daer een weijnich te laet om aengesproocken heeft, sijnde de harwaerts comende scheepen al van assistenten versien, soodat op de secretarije van de edele heer generael nu schrijft welke een plaetse is (doch wat moeilijcken voor jonge borsten,

door die veel te schrijven hebben) daer een ijverich borst
 veel leeren ende aenneemen can, soodat sustineere 't voor hem
 in geenen deele, om tot advancement te geraecken, naedeelich
 maer in contra vorderlijcken weesen sal, dat daer een à 2 jaeren
 gebruijct werdt, meede schrijft mij d' edele heer gouverneur Philips
 Luicas, 't voordelijcker voor hem is daer een jaer te continueeren
 om de geleegentheijt van Indien en den standt desselffs te kennen
 blijft, als harwaerts quam, ofte naer eenige andere plaetse
 gingh, om te beeter tot advancement te geraecken, 't welcke
 wij meede soo wel verstaen ende sijn edele op de bevorderinge sijnes
 parsoons letten sal, daerin U.E. sich wel moocht rusten
 ende hebben wij in ons schrijven aen dito heer syn parsoon gerecommendeert
 Onderentusschen

[volgende blad]

Onderentusschen hoopen wij parsoonelijcken binnen een jaer op Battavia
 te weesen, by aldien dan daer noch is, (als geloove jae), sal
 hem Godt de voorste geen geleegentheijt ontbreecken, om naer sijn
 cappaciteijt als geneegentheijt gevordert te werden en gelieve
 U.E. niet te twijffelen hem onse hulp, noch te favoor van meergemelte
 heer Luicas manckeeren ofte naer syn cappaciteijt en merieten
 ontbreecken sal, soodat hier meede seggen wil, dat 't advancement
 in Indien alle staedt aen de weldraegentheijt van den parson
 aen dewelcke wy niet twijffelen ende op onse comste in Battavia
 seeckerlijcke verneemen sullen, wat verhoope alles goedts weesen sal.

Terwijl ons aanweesen hier hebbe niet een briefjen van U.E.
 cousyn Thomas Baerdts becomen, niet jegenstaende wij
 hem 't verleeden jaer geschreven alsmeede U.E. briefjen per terra
 toegesonden hebben, can meede niet verneemen ofte noch in de quartier
 van Masulipatan continueerende dan of vandaer nae 't
 vaderlant ofte elders vertrocken is, derhalven U.E. van sijn
 parsoon geen geleegentheijt schrijven can, anders dat verstaen
 hebben dito hem wel comportedt en syn dienst naer
 behooren tot content van sijn meerder waerneemt.

't Valt ons droevich te verstaen dat de jeucht door haer eijgensinnicheijt
 en stuers weesen haer eijgen voordeelen ende welvaeren achter
 setten en niet eens overdencken, dat men alle vlijt doet, om haer
 met eeren door de weerelt te brengen en niet alleen haer welvaert
 verlopen, maar de toorn van de geene daer deucht van can geschieden
 op sich laeden als Jannetgen Jans (naer uyt U.E. schryvens remarqueere)
 doet, 't schijndt de jeucht 't niet bedencken can en haere
 eygensinnicheijt voor welvaert prefereeren, doch vertrouwe
 U.E. ende moeder daer 't ooch op hebben sult soo veele reedelijcker wijze
 geschieden can ende U.E. niet te seer verveelt, d' ongehoorsaemheijt
 sal haer in geenen deele voordelijcken weesen, want wij sullen (als
 't gemeene spreekwoordt seijdt) 't klaeren, "die niet en wil, die
 niet en sel", soo wij spelen dientter door haer wel gedanst te

werden ofte de ploege gaet te rugge 't geene U.E. daerinne ten besten schickt, sal ons aengenaem weesen.

Bij aldien Jan Jans begeerich is naer Indien te comen, wederhoudt hem niet, laet de jeucht meede wat besoecken, beeter in haer jonckheijt als ouderdom, sijn cousijn Geleijn Jochems werdt reedelijcken bequaem en sal eerlange tot assistent met belooninge van een

[volgende blad]

van een goede gagie geraecken ende eere van syn vaeders huys werden, wiens voetstappen Jan Jans apparent niet sal connen volgen, 't welck den tijdt leere, ondertusschen soo hem hier comende wel draecht sal geen occagie van syn advancement naer syn cappaciteyt en gelegentheijt ontbrecken.

Weegen onse middelen vertrouwe U.E. met alle mogelijcke vlijdt voor bankrotten als andere ongevallen sult trachten te bevrijden waeraen niet dubiteere de continuatie van onse gegeven last weegen t' distribueeren eeniger onser middelen, voornaementelijcke aen die binnen U.E. huysen, gelieve te continueeren tot ons naerder schrijven, edoch soodanich als U.E. 't onsen beste ~~xxx~~ bevinden sult te behooren, 't sij eenige derselver te verminderen ofte weijnich te vermeerderen naer U.E. oirboir ende goedt vinden sult, jae, heel te laeten, doch gedenckende soo 't noodich is een cleijntjen (de Heere sij daer vooren gedanct) ons niet veel schaeden can, de Heere heeft het ons verleent ende sal 't weder geeven, soo 't noodich sijn, waerin ons vast vertrouwen.

Ter goeder tijdt heeft de goede Godt (wie desijne niet verlaet) de herten van onse heeren, d' edele heer generael ende gouverneur Philips Luicas verweect, ons van Martepoeren te ontbieden en harwaerts te senden, want weijnich maenden naer ons vertreck van daer hebben de moordadige schelmen all ons volck van de logie vermoort, sonder groot of cleijn te spaeren ende daer beneeven noch 2 jachten (die in de reviere laegen te vertimmeren met geweld benomen en alle het volck van de meeste tot de minste doodt geslaegen, een wreede tirannige moordt, dat onse heeren op Battavia niet ongewroocken sullen laeten passeeren, maer haere naebueren tot een schrick en afkeer (om diergelijcke in 't wreck te stellen) voorneemens sijn bij alle mogelijcke middelen daer van te revengieeren en waeren alreede goede partije in d' onse haere handen vervallen, d' welcke d'eene handt d'eene voet afgecapt, een ooch uutgesteecken, de ooren ende neus afgesneeden sijnde, haeren coninck soo leevendich sijn toegesonden, hoeveele haerder soodanich ongeval noch overcomen sullen, leere den tijdt. Onderentusschen heeft 't den goeden Godt niet gelieft wij in deese tragedie een personagie weesen souden, maer uyt haere bloetdorstige en tirannische handen gelieven te verlossen, hem sij danckbaerheijt

tot in der euwicheijt, Amen.

Het

[volgende blad]

Het overlijden van onse goede vriendt Jan Arents Delft is ons hertelijcken leet geweest te verstaen. Hij is gepasseerd dat ons noch voor handen staedt, soo 't niet afcomt sullen daer alle ae(n)moeten, den goeden Godt gelieve te gunnen 't sij in leeven ofte sterven 't geene ons salich is.

Den assistent Wallop is verleeden april van hier naer Battavia vertrocken, 't beste vernoegen hebben wij aen sijn parson (terwijl by ons is geweest) niet gehad, was seer stuers ende harthoofdich heer.

't Belegeren ende daernaer 't veroveren van de stadt Breda, hebben hier van de vrienden uut Engelant october 1638 gecomen verstaen, den goeden Godt sij gedanct voor de victorie.

't Verlies van Venlo ende Ruermondts heeft geen comparatie met Breda soo ons laeten onderrechten en sullen deselve nu Breda gewonnen is wel lichtelijck connen weeder krijgen, dat den tijdt hier naer openbaere.

Hoe den fransman meede niet stil sidt hebbe uyt U.E. aengename gesien, Godt geeve sijn voorneemen tot Godes naems, eere ende welstandt van ons lieve vaderlandt uutwercken en volbrengen mach.

Hoe beste vaer Molevliet seer swack geweest ende nu weeder reedelijcken gesondt was, hebbe aengenamentlijck uut U.E. dato 19^e december 1638 beoogt, als meede de verlichtinge van U.E. accedent, 't welck mij wel hertelijcken aengenaem is geweest te verstaen, den miltgeever alles goets gelieve U.E. daarvan eenmael te ontlossen ofte verdraechlijcker te verleenen, dat hoope eerlange van U.E. te verneemen ende soo veel meer als ons sult gelieven te bedeelen.

Over Clox harwaerts comste verwondere mij, soo dito hier sijnde geneegen waere geweest assistent te syn, soude daertoe wel hebben connen geraecken, waertoe dan 't over ende weedervaren met veele moeijens ende travaliens² (mijns oordeels) was niet wel bedacht soo haest naer 't vaderlandt vertrock edoch de reeden syn hem bekendt, waeraen ons niet geleege is.

Het huwelijck van Stulings is ons aengenaem geweest te verstaen,
wensche

[volgende blad]

wensche hem een langh leeven met syn boerinnetjen,
't selve wenschen wy ons meede met de geene die ons ~~tæt~~ eens
tot een parture vallen sal, die Godt almachtich gesont
gelieve te spaeren, waer (voor ende aleeer 2 jaeren gepasseert syn)
by hoope te weesen, dat Godt almachtich ons gunne ter salicheijt
en soodaenige gesontheijt als teegenwoordich sijn ende nu over 't jaer geweest
ben, daer Godt niet ten vollen voor danckbaer weesen can,
soodat segge vastelijcken voorneemens ben aenstaende december,
januario ofte februario van Souratta naer Battavia te vertrecken
ende 1640 in december van dito Battavia naer 't lieve vaderlandt,
daer den goedertieren Godt ons spoedich ende salvo gelieve te geleijden en
de vrienden in gesontheijt vinden en de wellecomste vrolijcker als 't
scheijmael geweest is, geeven ende met den anderen nutten mogen
ende corts daernaer een bruijloft, ten waere 't aen 't jae seggen
manckeerde, daer 't aen hangen sal.

Hier meede seer beminde ende geaffectioneerde heer en vriendt
eijndigende sullen U.E. sampt uffrouwe, U.E. geminde huysvrouwe,
uffrouwe Alowijntjen Baerdt, U.E. lieve ende ons niet leede³ dochter,
mitsgaders seigneur Jacob Baerdt, sijn lieve bedtgenooten ende U.E. gansche familie
in de bescherminge des Alderhoogsten beveelen, die bidden sullen U.E. gelieve
te spaeren in langdurige gesontheijt, salicheijt, eere ende prosperiteijt
ende malcander in gesontheijt binnen 2 jaeren ~~in gesontheijt~~ mogen ontmoeten,
daertoe Godt almachtich sijnen seegen gelieve te verleenen, blijvende
wij voorder als dus lange geweest sijn, welcken is, --

[Wollebrant ondetekent zelf:]

U.E. dienstbereiden ende onver-
anderlycken dienaer ende
vrie(n)t toe commando
Wollebrant Geleynsen de Jongh
1639 subscripsit

[de schrijver gaat verder:]

Op ons Neederlantsch Comptoir
in de stadt Agra, desen 6^e augusto
anno 1639, stilo romano

U.E. gelieve onse hertvriendelijcke groete te doen aen bestevaer Molenvliet,
peetoom Molenvliedt syn huysvrouwe ende familie, Loef Baerts sijn huysvrouwe ende
familie, seigneur Van der Lijn, de heeren burgemeester ende capiteyn Kessel, haere huys
vrouwen ende familien, de heer Servaes Brassier, onse neeven Schaegens ende haere familien
ende voort alle bekende vrienden, die door haesticheijt vergeeten mocht hebben,
meede Neeltjen nicht, Jan Arents Minnevaer ende sijn huysvrouwe en hem aen te
seggen, dat het nu tijdt is naer Mauritius te gaen, alsoo door d' edele compagnie gepopuleert,
bewoondt ende met een casteel versterct werdt teegen de vijanden, die daerteegen
danck op souden willen nestelen ofte voor haer behouden.

[volgende blad]

Wij, ondergeschreeven, Nicolaus Verburch ende Johan Tack
beijde ondercooplijden in dienste van de Vereenichde Geotroijeerde
Oostindische Compagnie op 't Neederlants Comptoir in de stad Agra,
(geleegen in 't coninckrijcke van den grooten Mogol) verclaeren
waer ende waerachtich sijn, dat wij den parsoon van Wollebrant
Geleijnssen de Jongh (oppercoopman, in dienste van gemelte
Compagnie op 't voornoemde comptoir Agra) op heeden cloeck ende gesont
sijnde, gesien, gesproocken ende met hem geconverseerd hebben.
In kennisse der waerheijt, hebben deese met onse gewoone
handt onderteeckent.

Actum op 't Nederlantsch Comptoir Agra annij 6^e
augusti anno 1693

Nicolaes Verburch
Johan Tack

wollebrant105

[adressering:]

Eersame, wijze, voor-
sienige, seer discreete seigneur
Cornelis Janssen Baerdts,
Notarius publicus
woonende in de Lange
Straet in 't Vergulde
Hoefijser
tot
Alckmaer 1639 8/6

Loondt den bringer

^{1.} *abbreviatie - verkorting*

^{2.} *travaliens - werken, zelfst. nw.*

^{3.} *leede - beschadiging, letsel, pijn*

[Brief 32]

[Wollebrant schrijft zelf, de brief is niet compleet:]

[vóór 28 aug. 1640]

[32]
no. 1

Seigneur Cornelis Jansen Baert

Eersame, wyse, voorsienijge ende zeer dischreete
geaffectcyoneerde heer en gans toegedane vrient,

saluit.

Myne jongste aen U.E. is geweest dato 6^{en} augst 1639 per vya de Cormandel uut Agra naer Batavija dewelcke met de in december naer 't vaderlant vertrocken scheepen des selven jaers darwaerts gegaen, is over sulckx niet willen twijfelen ofte sal U.E. bij de behouden overcoomste des selfs wel ter hant gestelt werden, dat ons bij offresseerende gelegenheit stat ende aengenaem wesen sal verneemen waer in ons sullen rusten.

Seeder gemelten tyt hebben wij ons tot den 10^{en} february 1640 noch in de stat Agra onthouden van waer vertrocken wesende op den 15 maert daeraen volgende in Souratte wel ende behouden (den Almoogende sy daer vooren gedanct), aengecoomen syn ~~vanwaer~~ ende op den eesten april met 't sch(i)p de Pau van daer weedr naer Parsyen vertrocken, om onse reise op 't spoedichste dat conde geschieden ~~vandaer~~ naer Batavyen te bevorder, alwaer den 6^{en} julijs (de Heere zij gedanct) spoedich ende gesont gearrijveert zyn. In vasten voorneemen zynde met de in december, ~~vertreckende~~ naer 't vaderlant vertreckende scheepen ons darwaerts te transporteeren, ten waere geweest mij voorgewoomen waer ende dat niet verhoopte noch verwachten ~~xxen~~ en ~~ons~~ uut een briefgen aan de edele heer Cornelis van der Lijn, door de edele Huibert van der Lyn aen duto heer gescreeven ~~in~~ namentlijken dat U.E. lieve dochter ende ons ~~m~~ gewese niet leede geminde haer partuere vercoosen ende octoobar 1639 in huwelijken staet¹ begeeven hade, heel onverhoopt ende onverwacht, als U.E. lichtelijken sult coon gelooven is 't mij voorgewoomen, en gaet buiten ~~mijn~~ gissinge, niet min stelt het mijn buiten postuere en reseluitcye, synde gevoet met ~~innen~~ een vertroude hoope, waer van mij nu heel gedemanteleert, ontbloot ende versteecken vinde. ~~Dwaer~~ ine voor present niet is teegen te doen, als passyentcye neemen en ten lichsten over te setten, moogen hoopen dat teegen ons tuis ~~tuis~~ coomst 't welcken nu apparent noch 2 jaeren aenloopen sal, ~~in twee xx tijt~~ ons overcoomen ongeval wat meerder ~~in onse harsenen veroudert~~ als nu noch is wel ~~xx onse harten~~ vercont sal wesende noch jemant teegen mij opgewassen wesen sal, ende ~~naer~~ U.E. huis van soodanije engeltgens versien blijft. Onder en tussch sullen ons sooveele doendelijken is troosten en soladgeeren², met te gedencken dat 't diergelyke meer als mijn gebeurt is en mij van Got niet toegevoecht was, waer by wij 't voor als nu tot naerder gelegenheit die eerlange met d' Enge(l)se van Souratten vertreckende scheepen presentereen sal, ~~waer wij~~ all weeder darwaerts gaen ende van daer naer

Parsyen om een jaer te contynueeren, sullen laeten
berusten ende verder gaen tot ~~t-geere~~

[in marge:]

~~ter txxx~~

~~ter xxxxye~~

~~is diexede~~

[volgende blad]

No. 2

beantwoording van U.E. aengenaeme gedateert
17^{en} maert 1639 also geen andere van U.E. becoomen
hebbe niet jegenstaende ~~uut~~ in de syn dato als
vooren mentcye maectt largo aen myn in decembr
verleeden geschreeven hebt dien ons tot noch toe
niet verscheenen is, wat doen sal leere den tijt
ende also op dese ~~w~~ de enomyneerde weinich te
antwoorden es valt, sal dese te corter ~~vallen~~ wesen te meer
met dese gecoomen scheepen dese maectt hier tot
9^{en} in getal uut 't vaderlant aengelangt ende
niet meer als noch 2 resteeen, synde in
jannuarye 1640 uitgevaeren, niet een lettertgen
van U.E. nochte eenye van d' U.E. huise vernoomen hebbe,
waer over ten hoochsten verwondert ben, niet
weetende wat de reedenen moogen zyn die 't selve
wedr ~~lx~~coonen houden als U.E. veelvoudyge eucu-
potcie waer in ons dan rusten sullen ende niet de
naestcoomende scheepen dobbelde pootcye ver-
wachten mitsgaders successijvelijcken noch 2
achtereen volgende jaeren dien wy op becoomen tijdinge
voorgenomen hebben noch in dese quartieren te contynu-
eeren soodat ick van dese maent tegen den 25^{en} des
selfs met 2 scheepen ende een jacht van hier over Souratten
naer Parsye als commandeur ende opperhoofd van gemelte ~~Parsye vertrecke~~ Parsye vertrecke,
de goede Godt geeve dat naer de
expiratcye³ des selven tyts onse alteratcye wat meer ~~xxx~~ nu noch
als nu geseedelt ~~synde~~ noch ~~syn~~ is mocht weesen ende U.E. in gesontheit toecoomen
moogen, voor als noch verliese geen ander reede. Nae ~~verliese~~ als t'uwen huise
ten waer, dat eevenwel niet verhoope, hier naer
anders verstanden, soodat ver~~hoope~~ voorneme op U.E. lam(n)t
in de Schermer en onse hofsteede die in meeninge
ben op mijn ~~overxxxste~~ oovercoomste te coopen eerst, al
wast, 't wees onbeschroompt vroolyk te syn, dat Got geeve ende
voor present noch twe jaeren posseyentcye moeten neeren
om reeden als vooren.

Met leetweesen ver(s)taen uut U.E. schryvens 't overlyden van
Bestevaer Moolenvliet, dochch 't is Goodes wil oude luiden
moeten ~~sterven~~ en jonge mogen sterven, 't is 's werlets⁴

beloop, een perck daer wy niet voorby coomen derhalven wat van de goede Got compt voor gaet moeten aennemen.

Dat U.E. de camer by de Keeten en vercoft hebt is ons aengenaem, te meer jaerlyckx van reepare(re)n veel cost.

De camer in de Ramen sal apparent ~~meede~~ jaerlyx, meede meer als dus lange gedaen heeft, van reperatcye costen doch daer meede moeten possyentcye neemen en de hant aengehouden werden opdat niet geheel vervalt, d'oncost daer aen noodich gedaen sullen ons moeten getroosten en derhalven 't alles aen U.E. stellen en voor wel gedaen aennemen.

Weegen onse middelen onder U.E. berustende mitsgaders de goede voorsorg des selfs blijft U.E. gerecommandeert en bevolen vertrouwend U.E. de vaederlycke voorsorge elc tot noch toe geschit is, waer in ons rusten.

't Gene U.E. aen onse broeders vrou Sytgen Tys voordesen verstreckt hebt houde voor wel gedaen, als meede doen van 't geene U.E. aen de kinder van Jan Geleinsen gedaen hebt ende

[volgende blad]

No. 3

ende sooveel meer als U.E. soo hier als daer tanschen besten en gegeven ordere uutgerent soude moogen hebben. 't Gene jaerlyckx aen A(lewijntje) B(aert) gelast hebbe gehat tot een nieuwe jaer te vereeren, geloove met haer huwelijcken opgehouden hebt, also vertrouwe haer betgenoot 't selve niet heeft willen toestaen, sijnde ~~meer~~ apparent meer als wy van vermoogen dienvolgende wel jalosye soude coonen baer(en), dat Godt hoede, 't gene haere waerdicheit in ons testament voor myn vertreck van daer gemaect hebbe, is met haer huwelyken mede ten einde ende van geender waerden, dat wel hartelyken we(n)sten anders hadden coonen wesen, passyentcije, wy hebben de meeste schult door aes (ons) la(n)gh verblyven oft wel dat onse ancer niet vast stelden eer van daer vertrocken ofte in 't geh(e)el onse reise staecte daer meenichmael berou (doch te laet) van gehat hebbe.

Met 't schip de Snoeck is ons toegewoomen Jan Jansen, soone van Jan Geleinsen voor hooplooper à 6 guldens ter maent, soo hem wel daeraecht, als hoope jae, sal hem by gelegentheit geen avancennent mancheeren, doch sal in de eerste 12 jaer niet dienen naer 't vaderlant te keeren. ~~Jochem Geleynsen~~ Gelein Jochemsen is assistent, wint nu 18 guldens ter maent goede apparentcye om tot meerder staet te geraecken, soo hem wel compareert.

Jochem Geleinsen vertrect met 't schip Lieuwarden van Enchuisen in decembr aenstaende naer 't vaderlant voor bottelier, Godt almachtich gelieve hem ende alle de vrienden salvo te geleiden en by U.E. verschynen mach d' oorsaeck onser verblyven hier hebbe hem ten deel mo[et] gedaen, als ditto U.E. met lief daer coomende sal coonen delachtygen noodich sijnde in handen van hem sende eenyge cleinicheeden van cleine valeuer als by neeven goude nocytceye geleve te beoogen die in meeninge waere gewest selven tuis gebracht te hebben ende also 't voor nu maer belemmeringe is te meer nu wer voor 2 jaeren als vooren geleit naer Parsyen vertrecke, hebbe goet geacht 't selve met hem naer huis te senden, Godt geeve 't selve U.E. by syn behouden overcoomste toecoomen mach en 't selve moocht distrijbuieren als tot onse coomst bewaren naer inhoud van gemelt memoorytgen, daeraan mij vrientschappe geschie.

In dese geinludeert we(I)cke goet in handen van Jochem Geleinsen, syn wy U.E. meede toesendende op verscheiden plaetsen verdiende reeckeningen monteerende te samen 5658 guldens, 8 stuivers, ~~redens~~ te weten eene groot 1454 guldens, 8 stuivers, een ditto 844 guldens, d' een ditto 1440 guldens en 1680 guldens ende de andere groot 240 ditto guldens, welcke 5 reeckeningen als vooren uut brengen 5658 guldens, 8 stuivers, die U.E. op den ontfanck ofte met de naeste gelegenheit aen onse heeren ter camer nam Amsterdam ofte haere boeckhouders daer gelieve te vertoonen ende voldoeninge ofte betalinge van gemelte penningen te vorderen alsoo myn eerste verbonden tijt den 14^{en} junyo passae geëxpriereert is dienvolgende niet en twijfele dt aende voldoeninge in eenyger manieren manckement wesen sal also 't selve ~~niet contrarye~~ haere edele ordere niet staet ons bij gelegenheit te verneemen contraryeert, 't gene U.E. by haere edele optijneeren sulte

[volgende blad]

no. 4

ditto penningen ontfangen sijnde gelieft se tot onsen proffe op 't lant ofte daer 't U.E. geraden sult vinden ~~t' uute~~ uut t' stellen, acht nemende soo veele menselijken wijze geschieden kan ~~vanx~~ voor bankerooten als andere ongevallen bevrijt blyve waer inne U.E. tot heeden toe voorsicht ~~gehandelt~~ tot ons contentannent gehandelt hebt, derhalven ~~ons~~ de ordere goede voorsorge uw vertrouwen met de jaerelijckse gemetende interest penningen van ons cappytael onder U.E. diereectceye gelaeten, gelieve U.E. meede als hier vooren geseit te handelen vorsorgende dat deselve soo weinich als eenichsints can geschieden

vructeloos blyven leggen, daeraen mijden besten dienst geschieden sal.

Een reeckeninge van ontrent de 600 guldens is by mij noch berustende, die voornemen U.E. met de eerste ofte wel meenen ~~die dese toe te senden~~ gelegentheit meede toe te senden, waer meede als dese(l)ve becoompt, gelieft te handelen als voor aengeroert achtginge nemende, dat van d' eene ofte andere niets gecort ofte ten hondert afgetrocken waert, als met myn reeckeninge op d' uitreise ~~geschit is~~, dat soo naer de costuine wesen moet, geschit is, maer niet dese goedge in 't lant verdient is 't geen maenier ende werden deselve naer uut wysende de reeckeningen alle ten vool, sonder ietwes af te trecken voldaan ende betaelt 't welcke U.E. gelieve te dien voor advijs ende governo.

U.E. soon Jan Baert hebbe terwijlen hier in 't lant geweest, is niet gesproocken op mijn aencomst hier was met 't schip den Olijfant in goede gesontheit naer Teijwan ofte de custe van Cijna⁵ voor syn oude qualijtheit van assijstent vertrocken, hadden hem een weinich door sijn joncheit wat beschoncken synde verlopen, doch alles heeft de edele heer Van der Lijn weeder goet gemaect ende in sijn voorijge qualijtheit als vooren geseit darwaerts gesonden soo hem ontmoeten sullen, hem onse hulpe niet laten ontbrecken, daerine U.E. ende moeder haer moogen rusten.

Toomas Baert is in 't voorste van dese maent meede darwaerts gegaen in qualijtheit van coopman, soo mij geseit heeft draecht hem redelijcken hoopt U.E. voor uut indegenscheit⁶ naer mijn geseit heeft te voldoen, doch claecht 't hem swaer vallen, sal voor ende aeler soo veele booven 't gene dat hier benoodicht is ~~sal eonen~~ overwint 'eenygen noch altyt aen loopen' eevenwel sal trachten U.E. t' voldoen by aldien men syn woorden geloof mach geeven, nae verstaet is vrij soet op den dranck ende alsdan los van tonge dat hier niet wel weesen wil voor de soodanyge die haer advanement niet willen verhinderen, wy hebben hem seer eerustich tot divoor sijdens die(n)sts aengemaent waer op mijn goede toesegginge gedaen heeft, Got geeve syn belofte ~~tracht te~~ voldoen, 't sal niemant soo wel als hem best ende vorderlyktx zyn.

verte

De edele heer Philips Luicas is 2 mae(n)den

¹ *huwelijken staet - Alewijntje Baert is 9 oktober 1639 in Alkmaar getrouwd met Cornelis Rijk.*

^{2.} *soladgeeren - verzachten, verlichten.*

^{3.} *expieratcy - het vervallen van rechtsgeldigheid door het verstrijken van een termijn*

^{4.} *werlets - bedoeld wordt: werelds*

^{5.} *Cijna - China*

^{6.} *indegenscheit - degelijkheid, voordeel, iets goeds*

[Brief 33]

[Wollebrant schrijft zelf; in de marge voegt iemand iets toe, mogelijk ontbreken blad 3 en 4:]

[28 augustus 1640]

[33]

no. 1

Seigneur Cornelis Jansen Baert

Eersame, wyse, voorsienyge, seer dischreet
geaffectconeerde heer en gans toegedaene vriend,
saluit.

By myn broeder Jochem Geleinsen hebbe U.E. ~~geschreeven~~
largo geschreeven derhalven dese te corter ~~weesen~~
weesen sal ende eenelijcken dienen ~~te geleiden de~~
~~also uffrouwe Luicas met dese scheepen also waerde~~ uffrouwe Luicas met dese scheepen
~~daeren haer~~
darwaerts gaet en de goede gelegenheit om U.E.
onze gesontheit te ~~delachtigen~~ verwittigen niet hebbe wilde
laeten passeren ofte voorbij gaen als meede
U.E. 't naervolgende delachtygen namentlijcken,
eerstelyken dat wij op den 10^{en} februaryo uut Agra
vertrocken, synde den 15^{en} maert in Souratten, den Here
zij daer vooren hoogelycken gedanct, wel aangecoomen
sijn van waer den laeste des self weeder naer Parsen vertrocken
ende van daer naer Batavijen waer den 6^{en} julijo wel
arryveerde in goede gesontheit ende contentament
van onse overicheit soo de edele heer generael als
d' heernen Raeden van Indegen, synde in vasten voornemen
met dese naer 't vaderlant vertreckende scheepen
meede darwaert te keeren, doch also met de
nieuwe uut 't ~~vaderlant~~ patria ~~vertreckende~~ gecoomen
scheepen, die hier in 't voorste tot 9 dies en maent in getalle salvo
aengecoomen sijn, tydinge uut een briefgen aen de
edele heer Cornelis van der Lijn door de edele Huibert van der Lijn aen dat geschr-
even, becoomen hebbe die mij niet naer contentament ~~met~~
ende als wel verhoopt hade geviel, namentlyken dat
degene waer onse hoope ~~tet~~ soo lange opgesteld ende
als een onveranderlijcken steen in ons gemoet gevoet
~~hadden~~ ende bewaert hadde een ander partuere als mij ver-
coosen hade wel onverhoopte en onverwachte tydinge

passyentcye wy syn hier wel schuldich aen mogent
ten besten dat coonen uut onse sin ende gemoet soecken
te verdryven en ons troosten datter, meer als mijn gebeurt
is, meede dat U.E. huis met diergelycke engeltg-
ens noch versien blijft, etctera.

Soodat wy naer dese tydinge becoomen haden geresol-
veert heben, om op soo vaersen dat ons leet niet te moe[ten]
beschouwen ende wat mochten verc ~~xxden~~ onden en de noou voor
2 jaeren sonder verbant nochte verbeetering van gaedge
alleneijken goede qualyteit, ons voor commande-
ur ende opprhoofd van die dierecycs naer Parsyen
te gaen, soodat U.E. met eer als naer d' expieratcye van ~~in~~ de twe eerst volgende jaeren
op ons reeckeninge gelieve te maecken, 't welke
van nu af ruym 2½ jaer wesen sal wel tot mijn
leetwesen ende gewest hadden anders waere gewest en
met deze vloot naer mijn contentament als
vastelijken voor genoomen hadden, moogen vertrecken
ende mij soodanyge een onverwachte tydinge als
gedaen is, niet voor gecoomen waere, welcken
allene de hinderpael is ~~ons naer~~ dat met deze sche-
pen niet naer 't vaderlant geretorneert maer de
steeven naer Parsyen voor 2 jaeren gewee(n)t hebbe

[volgende blad]

no. 2

ende also uffrou Luicas als vooren geseit met deze naer 't
vaderlant keerende scheepen darwaert gaet, vermits haere
partuere de edele heer Luicas 2 mae(n)den verleden deser werrelt oover-
leden is, hebbe aen haer versocht een klein bondeltgen ofte
packgen waerinne sijn eenijge geschilderde Cormandelse
cleedtengens voor mij meede te neemen om op haer
behouden aencomst daer, dat Got geeve met lief verstaen mogen,
aen U.E. te behandygen, waeraen niet twijfe ofte sal gesch-
ieden 't welke becoomende U.E. bij 't gene noch van
mij onder U.E. is berustende gelieve te bewaeren tot
onse coomst met lief daer ende bij aldiender iets inne
is dat moeder bevalt, 't sij een ofte 2 stuckgens, gelieft
het haer te laeten volgen ende 't ander als vooren bewaren.
Dit packgen ofte dattr inne is, hebbe niet gesien door mijn
haestich vertreck ende ons van een goet vrient toegesonden
sijnde hier op Batavijen voor mijn afscheid niet
aengelant was, also by mijn reeckeningen gemaect
was selven neven mijn meede te neemen in decembr
aenstaende ende nu in augustus moet vertrecken,

[in marge:]

soo dat het wel soude connen weesen
dito packyen met uffrouwe Lucas meede niet

gingh en te laet quam, daer U.E. apperent
eerder als wij kennisse ende seeckerheijt
van zult becoomen ende ons by gelegentheyt
staet te verneemen.

Veel vrientschappe is myn van gemelte ufferouwe ende
haer lieve man in syn leeven geschiet, derhalven
syn overlijden mij ende noch meer anderen al wat vroeck
toegecoomen is, passijentcye 't is den wech daer wij
alle aen ~~moeten~~ ende ons getroosten moeten.

U.E. geminde soon Jan Baert is ruim 2 maeden verleeden
met 't schip den Oolyfant van hier naer ~~Batavyen~~
Tayowan ende Syna¹ vertroocken in syn assystents qua-
lijtheit, ~~xxx~~ in onse gonste ende favoor waer die van nood is ~~inne hem te staede coomen~~
~~coomen ende diest can geschieden~~ sullen hem niet laeten manckeren meede is ~~is meede een~~
~~quart~~ eenyge daegen verleeden Toomas
Baer, U.E. cosyne met een jacht, coomende van Cormandel
voor coopman met ditto darwaerts gegaen, is in
goede hoope soo mijn geseit heeft U.E. in corte te voldoen,
watter opvolgen wil sal U.E. bij gelegentheit coonen
verneemen tot syn diboor² hebben hem ernstich aengenaem
waer van mij goede toesegginge heeft gedaen 't vervo-
lch ende d' effecten sal den tyt oopenbaren.

Gelein Jochemsen is desen jaere assyent geworden wint 18
guldens ter maent soo hem wel comporteert sal met
tyt tot staet ende goede goedge coonen geraecken als sal aen
syn weldragentheit staen van gelijcken U.E. geminde
soon waertoe hem met schrijven soo hem niet par-
soonelycken come te sprecken dat wel in 4 maenden soude
coonen geschieden, aenmanen sullen ende onse gonst als van
onse vrienden als vooren geseit niet laeten manckeeren.

[in marge:]

5658-8

600-

6258-8

Met Jochem Geleinsen in een briefgen dat hem ter hant
hebbe gestelt syn U.E. toesende 5 reeckeningen
By my seeder dese uutreise verdient monteerende
ter soma van 5658 guldens, 8 stuivers, die U.E. op den
ontfanck aen de heer Majjoris ofte haere boechouder
gelieven te vertoonende de penningen te vorderen soude
eenyge cortinge voor assurancije alsoo 't geen gebruik
is van de goedges dienen op de canptooen verdient
ditto penningen ontfangen synde gelieft daermeede
te handelen als met onse andere middelen onder
U.E. deryctye berustende, 't sy op 't gemene laent

ofte elders daer 't U.E. best geraeden ende voor ons voorderlyckx sult oordelen uut te stellen, 't selve gelieve meede te doen met de penningen die jaerlijckx van verlopen interest ontfangt ende deselve soo weinich stil te laeten legen, als geschieden can 't we(lc)ken wy U.E. vertrouwen daer inne niet versuimich wesen sullt en ons vorders rusten sullen

[waarschijnlijk ontbreken blad 3 en 4]

[volgende blad]

no 5.

maeden ~~over~~verleden in den Here gerust syen edele huisvrouw effrouwe Luicas gaet met dese scheepen in december aenstaende naer 't vaderlant, hebben hier geen erfge[naemen] ~~eeonen~~ coonen prochureere. Bij ditto uffrouwes behouden overcoomst heeft U.E. een briefgen van mij te verwachten.

Den stant van onse heeren ende meesters in dese Indeges, aengaende daermeede gaet het, de goeden God 't sij daer vooren hoogellycken gedanct, meest naer wens ende acresseeren³ haere canquesten⁴ teegen onsen algemene vijant den poortogys dagelyckx meer en mer in alle voorspoet niet min gaet het met haere commartcyen de welcke noch daegelyck toenemen, Godt almachtich gelieve dese nu meer en meer te seegenen tot verderf van onsen gesworen vyant mitsgaders onse harten soodanich te bereiden dat wij voor de weldoenden danckbaer moogen wesen en door onse gloorye syn toorne niet over ons doen ontsteecken waer vooren ~~van~~ hartlijcken hebben te bidden.

U.E. advanement van staet ende qualij is my van harten lief ende aengenaem geweest, uut t' schrijven van de edele Huibert van der Lijn ac(n) de edele heer Cornelis van der Lijn, geschreeven te verstaen ~~geweest~~, den goeden Godt gelieve U.E. meer ende mer te seegenen in respect staet ende ~~qualiteit~~ prospereteit ter salicheit op dat eenmael uut dese werrelt gescheiden wesende het ryk Goodes voor ons werreltse labeur moogen beërven 't wel den Almogenden alle goede crysten gelieve te gunen, amen.

Nu resteert ons niets waer ~~door~~ meede desen ~~souden~~ coonen exstendeeren derhalven afbreecken ende ~~dees~~ met onse vriendelyke groete aen moeder ende alle U.E. famielie besluitende U.E. in de genadijge protectcye des Alderhoochte bevolen, ten ~~tweeten~~ laesten de ~~ppxx~~ bidde U.E. ~~ganse~~

Eersame, wyse, voorsienye, seer dischrete
 heer, t' sampt U.E. famielge gelieve te gunen
 ende spaeren in langhdueryge gesontheit
 tot salicheit, eere ende prosperiteit ende
 blyven wy vorder als dus lange geweest
 syn, welken is

U.E. dienstbereiden onver-
 anderlijcken vrient en
 dienaar toe comando

Wollebrandt Geleynsen de Jongh
 1640 subscripsit

[in marge:]

In de stat Batavya
 dese 28^{en} augusto 1640,
 stylo romano.

De reeckening van 600
 guldens hiervooren van
 vermaent gaet hier neven
 synde in alles 6 reeckeningen
 welcke monteer ter samma
 van 6258 guldens, 8 stuivers
 daer meede U.E. onse hier
 vooren genooteerde ordere gelieft te volgen
 te wel daer aen mijn vrientschappe geschiede.

^{1.} *Syna - China*

^{2.} *divoor, diboor - plicht*

^{3.} *accresseeren - uitbreiden, aanwassen, vermeerderen*

^{4.} *canquesten, conquest - verovering*

[colgende blad]

[het laatste blad van een brief, die op dezefde datum is geschreven:]

no. 3

wy verhoopen dat onze middelen onder U.E. op myn ver-
 treck gelaten tot heeden voor onselven bevrijt syn
 gebleven dat ons by gelegentheit aengenaem sal
 wesen te verneemen, also met dese gecoomen scheepen
 hier vooren aengeroeit niet een briefgen van U.E.
 noch U.E. huise raeckende tot mijn groote verwon-
 dering becoomen hebben, willen hoopen hier naer dobb-
 ede portcye becoomen ~~sullen~~ ende aengenaem wesen ~~sullen~~
 ende also ons mateerye ontbreect ~~des te verlangen~~

sullen dese met onse vriendelijcke groete aen moeder ende alle U.E. famielye en vordere vrienden besluiten ende U.E. in de genadyge protectcye des Alderhoochsten bevelen die biden sullen, Uwe edele

Eersame, wyse, voorsienijge seer dischreete heer t' sampt U.E. famielie gelieve te gunen ende spaeren in langh dueryge gesontheit tot salicheit, eere en prosperete ~~ter salicheit~~ ende blijven wy voorder als dus lange geweest zijn welcke is

U.E. dienst bereiden
onveranderlijcken
vrient en dienaer toe commando
Wollebrant Geleynsen de Jongh
1640 subscripsit

[in marge:]

In de stat Batavya desen
28^{en} augustus 1640,
stylo romano

[een niet ondertekende gezondsverklaring; het handschrift is net even anders dan dat van Wollebrant:]

Wij ondergeschreeven verclaeren ende sartijfyseeren¹ voor de waerheit dat op heeden sinden den 25^{en} dach van de maent, augustus 1640, nieuwen stijl, den parsoon van Wollebrant Geleyn synde in dienst van de Vereenichde Neederlantse Oost Ind'gese Compangnye ~~in qualyteit~~ jegenwoordich de qualyteit van commandeur ende opperhoof, ~~van de~~ wegen gemelte compangnijs ~~derenvrye~~ nygootsy in 't^{en} coonncrijcke van Parsijen te bedienende, op heeden cloeck ende gesont gesien, gesproocken ende daer meede gegeten ende gedroncken te hebebben. In kennisse der waerheit hebben dese met onse gewonelijcke hanteeckening onderteecken

Actem in de stat Batavijen desen ~~sese~~ vijftwichtichten dach van de maent augustus anno 1640, nieuwen stijl.

[in marge:]

seilreet leggend
om met 't schip
Seelandyae ende
de Snoeck ~~te~~
~~ver~~ naer Souratten
en Parsyen te
vertrecken in

¹. *sartijfyseeren* - bevestigen

[Brief 34]

[Marietgen Willems van Molenvliet schrijft aan Wollebrant:]

4 december 1641

[34]

Ghunstijgee heer en vrient, ick en heb niet conen naelaten U.E. mijn droevighe stant beekent tee maecken, nametlijck dat mijn lieve man op den dertienden mej in 't jaer veertich in den heere gheerust is, dat voor mijn ende mijn kinderen een groot verlies is en mijn heel svaer valt, dan teegen Godt en is niet tee doen. U broeder Jochem Geleinson is, Godt lof, kloeck en geesont thuis geecoomen ende heeft ons het ghoet volgens U.E. spesivicasij wel behandicht, namelijck een rol damast voor mijn man die ick, mits het overlijden van dien, beide mijn dochters, Engeltgen en ~~Hilleg~~ Hillegonda, een bowen af doen maken, en een sijde ghestictee deecken met dee sijde frange daer toe voor mijn vaer van wij U.E. op 't hooctee af beedancke, en het ander goet sal ick neevens het geen dat in dee groottee kist is, getroulijck waer nemen. Ick heb drie brieven van dit jaer ontfangen, een van u broeder, een met Engelsee sceepen en een met joffrou Lucas die ick gevraecht heb na dee Cormandelse kletgens die se niet geecregen heeft, denckt dat se tee laet gecomen sijn, con 't daerna vernemen. Wat het trowen van mijn dochter Alewijntgen aen ghaet, het vas tee beevreesen terwijl ghij haer geen belofte gedaen en hadt, dat sij wel trowen soude en ghij wel weet vat Muetge Dielia u seide, dat sij al beegon
tee

wollebrant115

tee vankelen en sij vreesden dat ghij van reecelucij¹ veranderen mocht, daer wij, soo 't dee Heer belieft, dat wij bij malcander comen, breeder af sullen spreken en ghij muech

denken dat u deel niet geweest en is, daer iser der meer. Alewijtgen woont met haer man in den Haech voor tvee jaer daer tee mej al de helft van om sijn sal. Sij sal in 't lest van maert in dee kraen en mijn soons vrou van gelijke. Ick vervacte U.E. van dee verlede soomer, soo ick meende, thuis ende staecte mijn Haechse reis soo lange tot dee scheepen aen gecomen waren, want mijn svager en dochter versochten op 't vrindelijkstee dat ghij en ick haer soude coomen bezoeken. Dee oorsaeck dat ghij in twee jaer geen brieven van ons gecregen en hebt, sijn desee dat Hollaert ons voorseeker seide dat U tijdt een jaer verkort vas en dat mijn salige man doe niet en dorst schrijven op datte in geen vreende handen soude coomen. Vat aen gaet dee vereeringe, die heeft vader saliger met het trouven al op gehouden. Wat U.E. middelen aen gaen, sal Huibert oom en mijn soon goede sorge voor dragen. Ick sprack de burgemester Kessel of men Huibert oom dee dingen alleen in handen soude geeven omdat hij out is en dicmael heel svack, die 't niet wel geraden en vont. Mijn soon is tresorier in sijn vaders plaes en woont in mijn huis en ick woon op 't eijlant in sceepe Kessels huis, daer hij in gewoont heeft. Dan, ick meen tee
verhuisen

[volgende blad]

verhuisen, het is mijn wat tee verde uit dee weech. Het sterven kan veel veranderin in brengen. Soo 't dee Heer belieft dat gij tuijs komt en ick leevve, mijn duer staet voor u oopen en sijt mijn van harten welkom tot ghij van beeter wersien sijt. Wat mijn soon Jan Baert aen gaet, vertrou U.E. en dee heer Van der Lijn het beste daer meede sult doen. Mijn jonste soon Willem is heel svack en dee doctoren meenen datter gheen raet toe en is, soo dat ick 't dee opperste medesijn meester moet bevelen. Hier mede, gunstighee heer en vrient, wil ick U.E. in dee beescermin des Alderhoogstee bevelen, die bidde U.E. wil sparen in landuierige gesontheit tot salicheit, amen, ende sijt van mijn en alle mijn kinderen van herten geghroet, insonderheit u oude vrijstertgen Maritgen Baert, desen vierden december in 't

jaer een en veertich.

U.E. gheafeconeerde vriendin
Maritgen Willems
van Molenvliet

[volgende blad]

[adressering door een schrijver geschreven:]

Aen den Eersame, wijze, voor-
sienige, seer discrete
heere Wollebrant
Gleijnsz. de Jongh,
voor opperhoofd in
Parsien residerende in
Ooostindien.
Met vrunt die Godt geleijde.

[Wollebrant merkt op:]

Ontfangen den 20^{en} januarijo
1643 by 't schip Maestricht
in Parsyen.
Beantwoort uut Batavyen den
10^{en} augusto 1644

¹. *reecelucij, resolutie - besluit*

[Brief 35]

[Jacob Baert schrijft aan Wollebrant:]

[10 dec. 1641]

[35]

[In 't orgineel ontbrak de noot aan 't einde, daarom deze bewaard]

Copie

Eersame, wijze, voorsienige, seer discrete heere,

U.E. twee missiven beijde gedateert den 28^{en}
augustj 1640 in de stadt Batavia, d' een met
U.E. broeder Jochum Geleijnsz., d' ander
met juffrouwe Lucas, alsmede de missive ge-
schreven in 't schip Nieu Selandia den v^{en} decem-
ber 1640 over Engelant, sijn ons alle wel
ter hant gecomen, daerop sal dienen, dat
wij alle de rekeningte tesamen monterende
f 6258-8-0 mede ontfangen hebben ende met
deselve bij de heeren bewinthebberen op 't
Boshuys sijn geweest, omme de betalingte te
becoomen, ende naer dat wij wel vijff

dagen opgehouden waren, mits de groote ongeleghentheit, sijn wij binnen gestaen, de rekeningen overgelevert ende de betalinge versocht, die ons toegestaen is, mits stellende cautie ende vermits wij niemandt conden vergen voor soo grooten somme borge te worden hebbe ick ende Huybert oom versocht dat de heeren bewinthebberen gelieven wilde de geheele somme op interesse te houden, daeromme wij groote instantien ende debvoiren¹ hebben gedaen, 't welck ons eyntelick toegestaen is ende heeft de Compagnie alsoo de geheele somme op interesse tegens vijf per cento gehouden, doch onder soodanige conditie, ingevalle de Compagnie haere penningen op minder innteresse reduceerde, dat wij 't selve mede souden moeten gedogen.

Wat U.E. verdere middelen aengaen d' selve sijn op een goede ende gereede voet ende meest alle op't gemene lant beleijt, doch U.E.

[volgende blad]

gelieve te weten, dat het gemeen lant alle hare interessen heeft gereduceert van de penningen xvi op vijf ten hondert, 't welck U.E. incompste een vijfde paert vermindert. De stad Alcaer geeft maer vier ten hondert ende onder perticulieren is het seer periculoos, soo dat het sekerste 't beste is. Wij sullen voor alles soo goede sorge dragen als eenichsints mogelick is.

Het overlijden van mijn vader saliger die den 13^{en} may 1640 seer salig in den heere gerust is, twijffele ick niet off is U.E. wel bekend, soo het Godt almachtich gelieft, hadde hem noch wat in 't leven te sparen, soude voor ons huys goet geweest sijn.

Ende vermits Huybert oom neffens Jan Arentss. Delff volgens U.E. procuratie (in cas mijn vader zaliger quame te overlijden) gelast waren de administratie van U.E. middelen te aenvaerden, ende dat ditto Jan Arentss. mede overleden was, gelijk U.E. is bekend, heeft Huybert oom mij in desselffs plaetse gesubstitueert ende tot hem geassumeert.

De oorsake dat wij de voorleden somer niet hebben geschreven is desen dat wij niet en twijffelden off U.E. soude met de schepen lest in patria gearriveert, selffs thujs gecomen hebben, sullen U.E. nu met verlangen te gemoete sien.

Het packgen met juffrouwe Lucas is niet mede gecomen maer in India gebleven

[volgende blad]

gelijk dito juffrouwe. Mijn moeder selffs heeft geseijt verhoppen, dat het selve off ons off U.E. sal ter handen coomen.

Mijn broeder Jan Baert is volgens sijne schrijvens van den 20^{en} november 1640 in Japan in 't comptoir Firando. Wij hopen dat U.E. sijne gonste hem bij gelegentheit niet sal laten ontbeeren, maer naer sijne merite helpen avanceren, seijt van U.E. noijt een brieffgen becomen te hebben.

Wat aengaet de staet van ons vaderlant gaet, Godt loff, heel wel, sijne hoocheijt den heere Prince van Orangien heeft de voorleden somer veroverd, een fort dat onwinnelick gehouden wiert, genaemt het Huys te Gennip. Den cardinael infant in Brabant is overleden.

Van mijn neeff Thomas Baert hebben wij eenige rekeningen ontfangen nevens een missive van date den 28^{en} augusto 1640, daerinne hij schrijft hem weder voor ondercoopman verbonden te hebben, hoopen hij ons voorts ten vollen sal ontlasten.

Ende alsoo mij materie ontbreect desen te prolongeren, sal ick deselve eijndigen ende naer mijne gediensstige gebiednisse.

Eersame, wijse, voorsienige, seer discrete here U.E. in't schut des Alderhoochsten bevelen met haest in Alcmaer desen x^{en} december 1641.

U.E. dienstbereijde

vrunt ende dienaer
Jacob Baert
1641

Ontfangt mede de groetenisse
van mijn moeder, susters ende
d' andere vrunden ende bekenden
hier te lange te verhalen.

[ander handschrift:]

Met Jan de Groot, soone van Cornelis Jacobss.
Groot, gaen mede brieven van ons ende van
mijn moeder aen U.E., wij hoopen dat
d' selve sullen ter handen coomen.

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame, wijze, voorsienige, seer
discrete here
mijn heere Wollebrant
Geleynss. de Jongh
commandeur ende opperhoofd
in Parsia in
Oost-Indien.

Met vrunt die
Godt geleijde.

^{1.} *debvoiren - plichten*

[Brief 36]

[een schrijver schrijft namens Huibert van der Lijn aan Wollebrant:]

[12 december 1641]

[36]

Erentfeste, wijze, voorsienige, seer discrete heere,

Naar mijne dienstwillige gebiedenisse aan U.E., sal d' selve gelieven
te weeten, dat ick niet en twijffele, off U.E. sal voor deesen wel
hebben gehoort ende verstaan, het overlijden van onsen vrunt Cornelis
Janss. Baert, uwer edele gemachtichde, omme geduijterende
desselfs absentie waar te neemen uwer edele saecken ende affairen,
naarlijt ende breeder inhouden van de procuratie bij U.E.
opten tweeden decembris anno XVI^C ende vierendartich voor
Isaacq Hendricxss., notaris tot Amsterdam ende seeckere

getuijgen gepasseert, inhoudende onder anderen, soo verre het mochte gebeuren, dat d' voors. Cornelis Janss. Baert quaame te overlijden, voor ende alleer dat uwe edele in deese landen gearriveert soude zijn, (gelijck nu geschiet is) U.E. mij benefens seigneur Jan Arentss. Delff, coopman binnen der voors. stadt Amsterdam, gesubstitueert ende machtich gemaect hebt, omme indien gevalle gesamentelick van de erffgenaamen van de voors. Cornelis Janss. Baert te vorderen reeckeninge, bewijs ende reliqua van 't bewint ende administratie, die de voors. Baert van U.E. goederen heeft gehad, etc. Ende alsoo d' voornoemde Jan Arentss. Delff, meede is coomen t'overlijden ende oversulcx de langstlevende van ons beijden gehouden was een ander in des overleedens plaetse te verkiesen. Soo hebbe ick goetgevonden omme Jacob Baart, naergelaten soone vande voornoemde Cornelis Janss. Baert, weesende jegenwoordich tresorier deesen stadt, in sijns vaders plaats te bemachtigen ende substitueren.

Vorder alsoo uwer edele broeder uijt India thuys gecomen sijnde, ons tot Jhisp ontbooden hadde, omme te coomen lichten 't geene U.E. met hem hadde overgesonden, sijn wij te weten joffrouwe Baert ende ick, ten selven eijnde naar Jhisp getrocken ende hebben onder specificatie ende recepisse gelicht seecker paquet met brieven ofte missiven ende vorder 't geene meer daer bij was, ende onder anderen meede U.E. reeckeningen,

[volgende blad]

waarnaar d' voornoemde Jacob Baert ende ick, naerdatt wij seigneur Oorschot last gegeven hadden, omme ons te ontbieden als de heeren bewinthebber, best geleege soude sijn, in de maant augusto lestleeden naar Amsterdam, sijn gereijst, omme de penningen in uwer edele overgesonden reeckeningen begreepen, te ontfangen, alwaar coomende, consten wij wel in vijff dagen niet geholpen werden, doordien d' eene tijt geene vergaderinge ende d' ander tijt mits de veelheijt van menschen, geen gelegentheijt was, doch eijntelick binnen staande worde ons ordre gegeven, omme de voorseijde penningen te ontfangen, maar alsoo wij niet wel gelegentheijt sagen, omme d' selve penningen soo datelick, wel ende seeckerlick te beleggen, vonden wij goet aen d' heeren bewinthebber te versoecken, off haer edele gelieven wilde, d' voors. penningen onder haar op interesse te houden, gelijck eijntelick naar veele instantien ende groote debboiren, bij ons gedaan, is geschiet tegens vijff percento in 't jaar onder conditie

ingevalle de Compaigne haren penningen op minder interesse reduceerden, dat wij 't selve meede souden moeten gedoogen.

Ick soude 't voorleeden jaar, al aen U.E. geschreven hebben ten ware wij alhier, uijt alle U.E. schrijvens hadden verstaan U.E. thuyscompste, met de scheepen deese somer in 't vaderlandt gearriveert derhalven U.E. ons gelieve te excuseren ende ten besten te duiden.

Voorts alsoo alle de interessen op 't gemeenlandt syn gereduceert van de penningen xvi, op vijff ten hondert, sal 't selve U.E. incoomen een vijffde paert verminderen, de stadt geeft maer vier ten hondert, ende onder particulieren is het seer periculoos geldt uijt te setten.

[volgende blad]

UE. mach hem vrijelicken vertrouwen, dat wij alle uwer edele saecken ende affairen ten besten sullen soecken te dirigeren ende beleijden

Godt zij met U.E. dien ick bidde, d' selve voor alle onheyl te bewaren, 't welck wenscht

[Huibert van der Lijn ondertekent zelf:]

U.E. gediensstige ende goede vrunt

Huybert van der Lijn

In Alcmaar deesen 12
decembris, anno 1641

[adressering:]

Eersame, wijse, voorsienige, seer discrete

Here

Mijn heere Wollebrant Galeijnss.

de Jongh, commandeur ende opperhoofft

in Parsia in

Indien

Per vrunt die Godt geleijde

[Brief 37]

[een schrijver schrijft namens Wollebrant een antwoord aan beide heren, kopie:]

[15 oktober 1642, kopie]

[37]

Seigneur Huijbrecht van der Lijn ende
Seigneur Jacobus Baert

Eersaeme, wijse, voorsienige ende seer discrete
signiores, saluijt.

Bij deese gelentheit dat aen onse heeren meesters per terra over Aleppo, (om van daer per mare aen haer edele voort gesonden te werden) schrijve, hebbe niet connen naerlaeten uwe edele bij deese goede occagie onse gesontheit (den Almogenden zij daer vooren hoochlicken

gedanckt) te deelachtigen, met welcke genade wij verhoopen den goeden Godt u liedens ende U.E. familie tot dato mede heeft gelieven t' omhelsen en daerinne ter zalichheit lange te preserveeren, mitsgaders malcanderen binnen 2 jaeren, is 't ons zalich in 't lieve vaderlandt in sodaenigen staet mogen ontmoeten, welcken ons den geever alles goedts gelieve te gunnen en onse vrientschappe voor en aleer die meerder vercouwt, hervatten ende vernieuwen moogen.

Hoe in voornemen sijn geweest, anno 1640, met de vertreckende scheepen naer 't vaderlandt te

keeren, sal U.E. bij de behouden overcomste van mijn broeder (wien met 't schip Leeuwaerden

derwaerts is gegaen) voor den ontfanck deeses mondelingh als uijt een briefffen aen Cornelis Janss. Baerdt geschreven, verstaen hebben van gelijcken de reeden die ons ten principalen wederhielden ten hebben doen resolveeren noch een tour naer Persia te doen waer van in deesen niet nodich oordeelen eenige repetitie te doen. Alsoo 't pordt van brieven oover deesen wech gemeen wat costelick valdt. Dierwegen tot onse comste met lieff daer uijtstellen sullen, dat met der Goddelijcker hulpe verhoope anno 1644 in junio ofte julio weesen sal. Alsoo in hoope sijn d' edele heer generael dit seijsoen in januario aen

staende onsen vervanger sal gelieven toe te zenden, alsoo niet genegen ben langer te continueeren, mitsgaders onse jaeren hooch beginnen te tellen en tijt is bij aldien wat gerustheit (in de weijnich daegen die Godt almachtich ons noch gelieft te gunnen) sullen hebben, soo dat segge in voornemens ben U.E. met den Goddelijcke hulpe (als vooren geseijt) toe te coomen.

Uut den bottelier N.N. met 't schip Nieuw Enckhuijsen van dito Enckhuijsen uijtgevaeren (sijnde,

soo mij gesecht heeft ten huijse van seigneur Molenvliet opgevoet) hebbe verstaen (doch geen schrijvens becomen) dat seigneur Cornelis Jansz. Baerdt ('t welck mij in der waerheit een droevige tijdinge is) deeser weerelt ooverleeden souden wesen. Dat indien 't Godes wille waer geweest wel anders wenste en hem neeven de vrienden in gesontheit hadde mogen ontmoeten, doch ~~stand ende gelegentheit~~ Godes wil moet geschieden, 't is deze wech die wij alle moeten

wandelen en niemant van wat staet hij sij verschoont. ~~xxxxxx~~

't Is nu meest 3 jaeren dat van hem noch te eenige vrienden eenich schrijvens tot mijn groote verwonderinge becomen hebben, dierwegen mede distuijt sijn, aengaende den standt ende gelegentheit

onser middelen onder opsichte ter tijt ons vertreck uijt 't vaderlant onder dito Cornelis Janss. gelaeten. Evenwel sijn in hoope alles wel gaet ende bij aldien meergemelte Baerdt over-

leeden mochte zijn, daer weijnich aen dubiteere, alsoo quade tijdinge gemeen waer valdt, u liedens onse zaecke bij der handt genomen sult hebben ende deselve sodaenich en met een omsichtich ooge derigeeren ende beleijden sult, dat voor schaede bevrijt blijve en de vruchten van onse veele jaerigen labeur met liefs in 't vaderlandt coomende mogen genieten, t' contrarie soude ons bedroeven

Wij twijffelen niet ofte gesejden Cornelis Jansz Baerdt sal u liedens voor sijn overlijden de gelegentheijt onser middelen geopenbaerdt als mede aenwijsinge gedaen hebben, waer ende hoeda-

nich deselve uyt gestelt sijn, hoedaenige penningen ontfangen ofte te ontfangen waeren, daermede gelieft te handelen sulx als ten meesten proffijte van ons goet ende geraetsaem vinden sult en mede onse ordre aen meergemelte Baerdt op ons vertreck gelaeten, soo weegen 't verstrecken eeniger penningen aende geene daer inne vermeldt als anders gelieven naer te comen. Soo veel oirboor ende nodig oordelen sult, wel verstaende 't gene voor deesen in onse brieven niet affgeschreeven ofte contrarie geordonneert hebbe jae in 't geheel, niet nodich oordeelende wel mogen naerlaeten, 't welcken wij U.E. discretee oordeel ten vollen bevoolen laeten en t' geene nodich acht, voor wel gedaen sullen aenneemen. Evenwel als 't geschieden can de lemijte onser ordre niet excideeren als hooch noodt 't welck uw edele diene voor gouverno¹.

twijffele

[volgende blad]

Twijffele niet offe u liedens sullen onse gesonden reeqiem bij mijn broeder op den ontfangh der selver aen de heeren meesters verthoondt, de penningen ontfangen ende ter gelegender tijt aen sigure persoonen uijtgesteld hebben en ons t' sijner tijt aengenaem werde te vernemen.

Seedert ons vertreck van Battavia anno '40, in augusto hebbe niets van seigneur Jan Baert connen

vernemen, als dat noch in Japan ofte Teijouhan² ende in goede gesontheit was, niet een brieffjen hebben in bijnae 4 jaeren, als corts naer sijn aencomste hier in Indjen vernomen. Niet jegenstaende aen hem geschreven hebbe. Doch 't can hem wel niet ter handt gecomen sijn, soo mede bij aldien aen mij geschreven heeft dat eeven wel selden gebeurdt alsoo redelijcker wijze in Indjen bekendt ben.

Jochum Geleijnsz. gelieve bij gelegentheijt onse groete te laeten genieten als mede van sijn zoon, die een quandt weijnich min van statuire is als selve sijn vaeder, comporteert hem wel, bij continuatie sijner comportument staet tot een man te geraecken js tegenwoordich in Persia waer voornemens sijn hem noch eenige jaeren (dat hem voirdelicken weesen sal) te laeten, alsoo de taele reedelijck aenneempt ende onse meesters jn toecomende dienst en sich selven geen ondienst sal connen doen.

Ende alsoo ons voor present niets offresserdt t' extendeeren sullen deese met onse cordiale groete aen alle onse vrienden besluytende uwe edele jn de genadige protexie des Alderhoochsten bevoolen laeten, die bidden uwe edele t' sampt alle de vrienden gelieve te spaeren in langduirige gesontheit, eere ende prosperite ter zalicheijt blijvende wij vairder

Uw edele dienstwilligen vrient en dienaer

.....

[Wollebrants handtekening ontbreekt]

Op ons Nederlantsche comptoir
in de stadt Spahan³ deesen 15^{en}
october 1642, stijlo romano

In voornemen zijnde in corte daegen weeder van hier naer Gamron⁴ te vertrecken, om op d' aencomsten onser scheepen in december ende januario daer te sijn. Zijnde onsen wech een maent reijnsens over berch en door dael, niet sonder groote moijten ende perijckel.

Moeder ende haere gantsche familie, mitsgaders d' edele Molenvliet, sijn huijsvrouwe, ende kinderen, Loeff Baerts, idem d' edele burgemeester ende penninghmeester Cassel en alle andere onse bekende vrienden moeten hier neeven onse groete becomeen sonder onse neeven Schagens ende die van haeren huijse te vergeeten, waer aen ons eere en vrientschap geschiede.

[adressering, Wollebrants handschrift, dwars:]

1642 10/20

Partyckulier briefgen
van den dierecuer Geleinsen
aaen seigneur Huibert van der
Lyn ende Jacobes Baert
uut Spahan³ naer Alck-
maer geschreeven

^{1.} *gouverno, gouverneeren - leiding geven aan*

^{2.} *Teijouhan - Taijwan*

^{3.} *Spahan of Ispahan - de oude hoofdstad van Perzië, nu Iran.*

^{4.} *Gamron - nu Bandar Abbas aan zuidkust van Perzië, Iran in de Straat van Ormoes*

[Brief 38]

[een schrijver schrijft namens Wollebrant een antwoord aan beide heren:]

[15 october 1642]

[38]

Seigneur Huijbrecht Vanderlijn ende
Seigneur Jacobus Baert

Eersaeme, wijse, voorsienige ende seer discre-
te signiores, saluijt

Bij dese gelegentheijt dat aen onse heeren meesters per terra over Aleppo om van daer per mare aen haer edele voort gesonden te werden schrijve hebbe niet connen naer laeten uwe edele bij deese goede occagie onse gesontheit (den Almogende sij daer vooren hooghlijcken gedant) te deelachtigen, met welcke genade wij verhoppen den goeden Godt u liedens ende U.E. familie tot dato mede heeft gelieven t' omhelsen en daerinne ter zalicheijt lange te preserveeren, mitsgaders malcanderen binnen

2 jaeren is 't ons zalich in 't lieve vaderlant in sodaenigen staet mogen ontmoeten welcken ons den geever alles goets gelieve te gunnen, en onse vrientschappe, voor en alear die meerder vercouwt, hervatten ende vernieuwen mogen.

Hoe in voorneemen sijn geweest, anno 1640, met de vertreckende scheepen naer 't vaderland te

keeren, sal U.E. bij de behouden overcompste van mijn broeder (wien met 't schip Leuwaerden

derwaerts is gegaen) voor den ontfangh deeses mondelingh als uijt een brieffjen aen Cornelis Jansz. Baerdts geschreven, verstaen hebben, van gelijcken de reeden die ons ten principalen wederhielden, en hebben doen resolveeren noch een tour naer Persia te doen, waer van in deesen niet nodich oordelen eenige repetitie te doen alsoo 't pordt der brieven over deesen wech gemeen wat costelicken valdt, dierweegen tot onse compste met lieff daer uijtstellen sullen, dat met der goddelicker hulpe verhoope, anno 1644 in junio ofte julio weesen sal, alsoo in hoope sijn d' edele heer generael dit seijsoen in januario aenstaende onsen vervanger sal gelieven toe te senden, alsoo niet genegen ben langer te continueeren, mitsgaders onse jaeren hooch beginnen te tellen, en tijt is bij aldien wat gerustheijt (in de weijnich dagen die Godt almachtich ons noch gelieft te gunnen) sullen hebben, soo dat segge in voorneemen ben U.E. met der Goddelijcker hulpe (als vooren geseijt) toe te comen.

Uut den bottelier N.N. met 't schip Nieuw Enckhuijsen, van dito Enckhuijsen uijtgevaeren (zijnde soo mij gesecht heeft ten huijse van seigneur Molenvliet opgevoet) hebbe verstaen (doch geen schrijvens becomen) dat seigneur Cornelis Jansz. Baerdts 't welck mij in der waerheijt een droevige tijdinge is, deeser weerelt overleeden soude wesen, dat indien 't Godes wille waere geweest wel anders wenste en hem neeven de vrienden in gesontheijt hadde moogen ontmoeten, doch den wille des heeren moet geschieden, 't is den wech die wij alle moeten wandelen en niemand van wat staet hij sijn verschoondt.

't Is nu meest 3 jaeren dat van hem nochte eenige vrienden eenich schrijvens, tot mijn groote verwonderinge becomen hebbe dierwegen mede distuyt sijn aengaende den standt ende gelegentheijt onser middelen onder opsichte, ter tijt ons vertreck uijt 't vaderlant, van dito Cornelis Janss. gelaeten, evenwel sijn in hoope alles wel gaet, ende bij aldien meer gemelte Baerdts overleden mochte sijn, daer weijnich aen dubiteere, alsoo quade tijdinge gemeen waert valdt u liedens onse zaeke bij der handt genomen sult hebben, ende deselve sodanich es met een omsichtich ooge derigeeren ende beleijden suldt, dat voor schade bevrijt blijve, en de vruchten van onse veele jaerigen labeur met lieff in 't vaderlandt comende mogen genieten, t' contrarie soude ons bedroeven.

Wij twijffelen niet, ofte gesejide Cornelis Janss. Baerdts sal u liedens voor sijn overlijden de gelegentheijt onser middelen geopenbaerdts, als mede aanwijsinge gedaen hebben waer ende hoedanich deselve uijt gestelt sijn, hoedaenige penningen ontfangen ofte

[volgende blad]

te ontfangen waeren, daermede gelieft te handelen sulx als ten meesten proffijte van ons, goet ende geraetsaem vinden suldt, mede onse ordre aen meergemelte Baerdts op ons vertreck gelaeten, soo weegen 't verstrecken eeniger penningen aen de geene

daer jnne vermeldt als anders gelieven naer te comen, soo veel oirboir ende nodich oordeelen suldt, wel verstaende 't geene voor deesen in onse brieven niet affgeschreven ofte contrarie geordonneert hebbe, jae in 't geheel, niet nodich oordeelende wel mogen naerlaeten, 't welcken wij U.E. discrete oordeel ten vollen bevoolen laeten en 't geene nodich acht, voor wel gedaen sullen aenneemen. Evenwel als 't geschieden can de lemijte onser ordre niet t' excideeren, als hooch noodt 't welck U.E. diene voor gouverno.

Twijffele niet offe u liedens sullen onse gesonden reeqiem bij mijn broeder op den ontfangh der selver aen de heeren meesters verthoondt de penningen ontfangen ende ter gelegener tijt aen sigure persoonen uijtgesteld hebben en ons t' sijnder tijt aengenaem werde te verneemen.

Seedert ons vertreck van Battavia, anno '40, jn augusto hebbe niets van seigneur Jan Baert connen vernemen, als dat noch in Japan ofte Teijouhan ende in goede gesondtheijt was, niet een brieffjen hebben in bijnae 4 jaeren, als corts naer sijn aencompste hier in India vernomen, niet jegenstaende aen hem geschreven hebbe, doch 't can hem wel niet ter handt gecomen sijn. Soo mede bij aldien aen mij geschreven heeft, dat eevenwel selden gebeurdt alsoo redelijcker wijse in India bekendt ben.

Jochum Geleijnsen gelieve bij gelegentheijt onse groete te laeten genieten als mede van sijn zoon, die een quandt weijnich min van stature is als selve sijn vaeder, comporteert hem wel, bij continuatie sijner comportement staet tot een man te geraecken js tegenwoordich in Persia waer voornemens sijn hem noch eenige jaeren (dat hem voirderlijcken weesen sal) te laeten, alsoo de taelle redelijcken aenneempt ende onse meesters in toecomende dienst (en sich selven geen ondienst) sal connen doen.

Ende alsoo ons voor present niets offresseerd t' extendeeren sullen deese met onse cordiale groete aen alle onse vrienden besluijtende uwe edele jn de genadige protexie des Alderhoochsten bevoolen laeten, die bidden uwe edele t' sampt alle de vrienden gelieve te spaeren jn langduirige gesontheijt, eere ende prosperite ter salicheijt blijvende wij voirder

Uw edele dienstwilligen vrient en dienaer

[Wollebrant ondertekent zelf.]
 Wollebrant Geleijnsen de Jongh
 1642 subscripsit

Op ons Nederlantsche Comptoir
 in de stadt Spahan deesen 15^{en}
 october anno 1642, stijlo romano

In voornemen sijnde in corte daegen weeder van hier naer Gamron te vertrecken, om op d' aencomste onser scheepen jn december ende januario daer te zijn. Zijnde onsen wech over berch en door dael, niet sonder groote mooijten ende perijckel.

Moeder ende haere gantsche familie, mitsgaders d' edele Molenvliet, sijn huijsvrouwe

ende kinderen, Loeff Baerts, idem d' edele burgemeester ende penninghmeester Cassel en alle andere onse bekende vrienden moeten hier neven onse groete becomen sonder onse neeven Schagens ende die van haeren huijsen te vergeeten, waer aen ons eere ende vrientschap geschiede.

[Brief 39]

[Jacob Baert schrijft aan Wollebrant:]

[22 november 1642]

[39]

Eersame, wijse, voorsienige, seer discrete heere,
Mijn heere, ons verwondert op 't hoochste
dat wij met de schepen de voorleden somer in 't
vaderlant gearriveert niet een briefgen
van U.E. hebben becomen, weten niet wat dencken.

Ick hebbe U.E. voor desen bij diverse missiven
het overlijden van mijn vader zaliger, als oock van
Huijbert oom ende Jan Arentsz. Delff bekent
gemaect die ick hoope U.E. al terhant sullen
gecomen sijn.

Wat U.E. middelen belangt, daer is tot noch toe
goede sorge voor schade gedragen, ick hoope
U.E. met lieff thujs comende daer aen
contentement sullen nemen, de reductive
van de renten op 't gemeen lant hebbe ick U.E.
al voor desen bekent genaect, namentlick
dat die in plaatse van 6 1/4 ten hondert
nu maar 5 ten hondert geven, dat
een vijfde van 't incomen verscheelt.
De staet van ons lieve vaderlant gaet,
Godt loff, wel, ick hoope dat Godt almachtich
met sijn segen daer over sal continueren
U.E. broeder Jochum Geleijnss. is gesont
thujs gecomen.

Mijn moeder ende alle de vrunden daer onder ick
ende mijn huijsvrouwe niet moeten vergeten sijn, doen U.E.
hartelick groeten, wij sien U.E. met de naeste
schepen te gemoete ende verhoopen dat desen
U.E. gemoeten sal, hiermede

Mijn heere sijt naer onse gebiedenis, Gode
in genade bevolen, haestich in Alcmaer desen
22^{en} november 1642

U.E. dienstveerdige vrint.

Jacob Baert

1642

[volgende blad]

[adressering:]

Eersame, wijze, voorsienige
seer discrete heere
Wollebrant Geleijnss.
de Jonghe opper-
coopman ende opperhoofd
op 't Nederlantse Comptoir

In Oostindien

[Wollebrant schrijft:]

Beantwoort uut Batavyen den
10^{en} augusto 1644

[Brief 40]

[Jacob Baert schrijft:]

[11 december 1642] [40]
[aan Wollebrant Geleijnsz. in Oostindie]

Erentfeste, wijze, voorsienige, seer discrete
heere,

bij dese gelegentheijt dat U.E. broeder
Jochum Geleynsz. wederom naer Indiën
gaet, hebbe ick niet cunnen naerlaten
U.E. in 't corte te begroeten ende daer nevens
onser gesontheijt bekent te maken, Godt
hebbe loff, ick hebbe U.E. in mijne
voorgaende het overlyden van mijn vader
saliger beste vader Molenvliet ende Huijberts oom
diverse malen al bekent gemaect daer van ick hoope U.E.
eenigen ter hant gecomen sullen sijn, daer toe
ick mij referere.

U.E. middelen werden tot uwen besten soewel
doenlick is gebenefiteert, daer is tot noch
toe goede sorge voor schade ende bancquerotten
gedragen, daerinne ick tot U.E. compste
hope te continueren, de compagnie heeft
de penningen van de overgesonden rekeningen tegen
vijf percento op interesse gehouden, daeromme
wij grote debvoiren mosten doen, alsoo sij dagelicks
vele penningen afflossen.

Wat de staet van ons lieve vaderlant aengaet
 is Godt loff wel hoope dat Godt almachtich
 daer over met sijn rijcken ende genadigen segen
 sal continueren. Het coninckrijck van
 Groot Britannien is in eenen ellendigen
 stant hoope dat d' Heere haer noch genadich sal
 zijn.

Mijn susters Engeltgen ende Hillegontgen sijn beijd[en]

[volgende blad]

de bruijt en sullen in januarijo 1643 te
 gelyck trouwen¹.

Schipper Clock is getrouwt met Lijsbetgen
 Schagen en heeft al een overwinst
 in summa, U.E. laet veel tijt vruchteloos
 passeren 't welck staet te verbeteren.

Voor dees tijt niet anders hebbende,
 ernfseste, wijse, voorsienige, seer discrete
 heere sijt naer onse alder groetenisse
 Gode in genade bevolen, haestich in
 Alcaer desen xi^{en} december 1642

U.E. dienstveerdige vrient ende dienaer
 Jacob Baert
 1642

[¹ 11 januari 1643 teekenden aan
 Bartholemeus, de zoon van Wouter Bartholemeusz. Winckel en
 Engeltje Baert
 en
 Dirck, de zoon van Jan Jacobsz. Hertogh en
 Hillegientge Baert]
 [van Gelder]

[Blad 41]

[Wollebrant schrijft aan Marietje van Meulenvliet:]

[10 augustus 1644]

[41]

~~Aen de~~ Eerbaere, deuchtrycke uffrouwe
 Maryten Willems van Meulenvliet
 weeduwe wijlens Cornelis Jansen Baert, salijger.

Seer angenamentlycken is mij (noch in Parsijen¹ sijnde) gewerden u liede mesijve gedateert 4^{en} december 1641 waer uut met droefheit vernoomen hebbe 't overlijden van onse waerde vrient ende u liede lieve man Cornelis Jansen Baert, 't welcken voorwaer (als u liede wel terecht segt) een groot verlies is voor u liede ende u liede kinderen, edoch wat sullen daer inne tegen doen, 't is Goodes wil ende 't beloop van de werrelt, dat als gebooren zijn weeder eens moeten verhuisen.

Soo verstae meede heeft dat het stuck damast ende deecken ~~mitsgaders~~ mitsgaders 't geene daer meerdr bij gesonden hadde u liede door mijn broeder (op zijn behouden aencomste int 't vaderlant volgens de neeven gesonden memoorie becoomen ende wel ~~ontfangen~~ hebt toegebracht ende overhandicht is ende het damast in plaetse van vader, Engeltgen ende Hilgonttgen gebruicken waeraen 't niet qualijcken besteet is ende ons seer wel gevalt.

Dat u liede ons briefgen ende niet ~~niet~~ de cleetgens ofte lijwaeten² op de behouden overcoomst van ufferou Luicas in 't vaderlant ontfangen hebt, verneeme gaerne ende is soodaenich als ditto ufferouwe u liede gesegt heeft, welcken is dat 't hier gebleeven soude zijn, door dien te laete ende naer 't vertreck van de vaderlantse scheepen op Batavijen gecoomen is geweest en weinich aen geleegeen is, zijnde van seer cleine valeuer³ ende comptous⁴ nu zeer wel tot ons gebruick voornamelijcken bij dit ongeval dat, Godt beetert, van meest ende verlooren reis gecoomen zijn als u liede voor den ontfanck deses bij de behouden overcoomste van de vloot van de heer Antoony Caen buiten tweyfel tot misnoegen vern[omen] sult hebben en breeder sult coonen verstaen uut ons schrijven aan u liede soon Jacob Baer waeraen mij om prolectcijteit⁵ te eeviten⁶ in desen gedraege.

Wij zijn u liede op 't vriendelijcste danckbaer voor de eere die ons ~~geereegen~~ aenpresenteert namentlycken dat wij ons moogen verstouten te uwen huise als soone in te moogen ~~eomen~~ genieten, soo wanner met lief in 't vaderlant coomen t' arrijveren, wij neemen dese favorabele presentatcye met eerbiedicheit aen en ons daer op verlaten, edoch sal 't voor 't eerste jaer, eerste jaer, noch niet coonen weesen, vermits noch een tocht ofte reise naer Gooa⁷ moeten doen om te onderstaen ofte wij ons schip de Pau met zijn lading weedr van daer coonen haelen, 't welck soo uut vollende en die weedr becoomen, staen wij bij, aldien Got almachtich ons gelieft te spaeren, het naeste jaer te volgen, dit jaer hebben door dese geserde⁸ enterval geen licentcye 't om te vertrecken coonen op 't ijveeren daer inne possyentcye perfose⁹ ofte voutadij¹⁰ moeten neemen.

Seer vriendelijcken zijn wij u liede bedankende voor de goede voorsorge onser middelen met ~~vriendelijck~~ eerbiedich versoeck ~~gelieve~~ daer inne gelieve te continueeren, edoch vertrouwen onsen goeden heer ende broeder seigneur Jacob Baert ~~soxxx~~ ende die zijn edele tot een meede geselle heeft gelieven te neemen daete ~~xx~~ meede naer consyentcye handelen ende niet ver-

suimich daer in wesen sal, wij hebben dienangaende nu aan hem ~~dat oee~~ meede geschreeven als u liede uut heun sult coonen verneemen.

Op de behouden aancoomst van mijn broededer als meede Jan Caersten, bottelier op 't schip Enckhuisen desen jaer uut 't vaderlant hier salvo angelengt hebbe vernoomen dat u liede onse coomste al eenye jaeren te gemoete gesien hebt 't welcken ~~het wel~~ desen jaere in julio 1644 geschiet souden hebben ten waere ons 't ongeluck dat in Gooa gevangen zijn geweest niet verhindert hadde ende nu noch een jaer verhinderen sal also weeder darwaerts geordoneert ben om te sien ofte wij ons schip ende lading weeder van daer coonen krijgen ende vandaer teegnt vertreck van de vaderlantse scheepen hier op Batavyen niet coonen weesen, soodat wij door dese angelegentheit meede

[volgende blad]

niet voor anno 1646 tuis sullen coonen coomen ende ons met eer tot ons harten leetwesen hebt te verwachten voor advijs.

Soo heeft U.E. dit bedencken naer uut gemelte Jan Carstensen verstaet op verscheiden onkosten ~~geiaecht met~~ weegen het verhuisen geiaecht also U.E. pesumeerde¹¹ wij tuis coomende u luyden huis voor ons te klein mochte vallen, 't is ons leet U.E. onsent halven soo veele moeiten gedaen hebt ende noch zijt neemende, wij souden ons voor een corten tijt daer u liede sich behelpt meede wel hebben coonen behelpen en bij gelegentheit wel om een beeter ende ackomodale wel uut gesien hebben, edoch u liede gunstige favoor 't ons waert (waer over verschuldich blijve) heft 't onser accomodatcyce soo gelieven te doen en omij angenaem geweest te verneemen, 't is niet min als een moederlijk hart en genegentheit t' ons waert dat wij eeven wel soodanich tot noch toe niet verdient hebben, wat gebeuren sal is den goeden Godt bekend.

Ende also niet ondancckaer behooren noch te willen wesen, hebbende u lieden verscheiden maelen tot onse ackomodatcyce grooter huer moet betaelen als anders (bij aldien mij niet ~~tuis~~ verwacht hadde gedaen souden hebben, is mijn wil ende begeeren dat U.E. soon Jacobus Baert soo veel huers meer als u lieden soude moeten hebben verwoonen jaerlijckx goet doet ~~xx~~ende dat voor soo veel jaeren als 't selve geschiet is ende noch mochte geschieden 't welcken ons wel sullen laten gevallen en in goede reeckeninge passeeren derhalven daer niet schurpeleus¹² gelieft te wesen ende sal mij vrientschappe geschieden want moeiten met verlies valt verdrietich.

U lieden soon Jan Baert is in reedelycke gesontheit den verleeden maent in qualijteit van ondercoopman naer Tayowan ende Japan vertrocken twijfele niet ofte sal u lieden sijn gesontheit eervaeren ende gelegentheit bij de van desen jaere ~~naer~~ van hier naer 't vaderlant vertreckende scheepen advijseeren waertoe om 't selve

niet te versuimen hem neerstich aengemaent hebbe, derweegen
 vertrouwe in geen gebreecken blijven sal, Tomas B(a)ert weete
 niet waer vervaeren is can 't meede niet verneemen
 Ditto Jan Baert is al een wilt kuickentgen 't waer hem voor-
 derlycken wat modescye van zijn broeder Jacob bij sich
 hadden, edoch is noch jonck ende sal uut zijn oogen beginen te sien
 gemerckt alle dagen wat oudr begint te werden, wij hebben
 hem als onse ~~onderrecht~~ broedr onderrecht ende ~~goeden~~
 onse gunst niet laten gebreecken ~~willen hoopst~~ niet min
 heeft ende doet de heer Cornelis van der Lijn willen hoopen d' selve
 in achting neemen sal, zynde te best en voorderlyckxte
 voor zyn advanse ende wel naer 't ~~xxx~~ zijn noodye behoefte
 hebben hem voor zijn vertreck van hier de somma van 96
 gulden verstreckt, iet wes meer noodich zijnde en bij ons weesende
 sullen hem niet verleegen laten.

Ende also ons voor present mateerye ontbreect desen ~~te~~
 t' exstendeeren sullen afbreecken ende u lieden mitsgaders u lieden
 ganse famielije ende lieve vrienden in de genadyge bescherm-
 ing des Alderhoochte beveelen, die bidden u lieden ende alle
 van u lieden huise gelieve te spaeren in langhduerijge gesontheit
 ter salicheit, en noch eindelijken ~~erxxxxx~~ dat malcanderen
 moogen ontmoeten ende sij alle vriendelijken gegroet van

U Lieden seer gustye ende van harten
 geneegen vriet ende dienaer
 Wollebrant Geleynsen De Jongh
 1644 subscripsit

[in marge:]

In de stat Batavya desen 10^{en}
 augusto 1644: stylij ~~noove~~ romano

Vergeet onse in 't bijzondere groete niet
 aan mij oude vrijstertgen te doen ~~axxx~~
 mitsgadert Jacob Baert ende syn huisvrouw
 Alewijntgen, Engeltgen, Hilgonttgen, Seelijtgen,
 neutge Dielija om Meulevliet ende sijn dochter
 Marijtggen, als vorder kinderen ende huisgelien, item
 de heeren Kessels, Loef Baertsen sijn huisvrouw
 ende soo veel meer als hier vergeeten mochte hebben
 sondr ~~Jacob~~ Willems Minnevaer ende moedr te vergeten,
 mij geschiede vriendschappe

^{1.} Parsyen - Perzië, Iran

^{2.} lijwaeten - lijnwaeten, linnengoed

^{3.} valeuer - valeur, waarde

^{4.} comptous, comptions, comptens - gekomen zijnde ?

^{5.} prolectcyteit - het Latijnse 'prolect' is ontuchtig, ontuchtigheid?

^{6.} eeviten, evenen - in evenwicht brengen.

^{7.} *Gooa - Nova Goa (Panjim), westkust India*

^{8.} *serren - lastig vallen, plagen, tergen*

^{9.} *possyentcyce perfuse, passyentcyce perfose ? - absoluut geduld*

^{10.} *voutadij, boutadij, boutade - vaak gevatte en geestige opmerking, waaruit mishagen over iets blijkt, die echter meestal, door overdrijving niet den toets van de werkelijkheid kan doorstaan*

^{11.} *pesumeren - besluiten*

^{12.} *schurpeleus, scrupuleus - zeer nauwkeurig, angstvallig*

[Brief 42]

[Wollebrant schrijft:]

[10 augustus 1644]

Seigneur Jacob Baert

[42]

[42]

Eersame, wyse, voorsienijge ende zeer discreete heere, saluit

Met aengenaemheit syn mij U.E. 3 distente mesyve van dato 10^{en} december 1641, 22^{en} november ende 11^{en} december 1642 noch in Parsijen zijnde, wel gewerden, mitsgaders een van moeder gedateert den 4^{en} december 1641, waerut soowel van moeder als U.E. vernoomen hebbe de stant ende gelegenheit darwaerts oover soo de vrienden ofte U.E. ende uwe edele huise raeckende als ons ende onse middelen onder U.E. opsicht berustende tot vernoegen vernoomen hebbe, waerop voor present in desen niet voorneemen partijckulier te antwoorden ~~xxxxxx~~ maer tot nader gelegenheit welcke over 3 à 4 maenden wesen sal, uutstellen ende nu eenelijcken dese weinyge regulen gelieve in dancke aen te nemen ~~voor~~ ende voor antwoorde op d' uwe in corte gelieve te laten dienen, ~~uut~~coomende dan ter materye seggen 't naervolgende namentlijcken.

Eerstelycken dat het ons ten hoochten aengenaem is gewest U.E. ende ganse famielius gesontheit te verneemen ~~is geweest~~ die, Godt bidde, lange gelieve te contijnueeren ter salicheit ende vreuchde aen U.E. lieve kinderen tesamen moocht beleeven. 't Selve wenschen wij U.E. lieve susters, Alewijntgen, Engelt'gen ende Hilgontgen die naer uut U.E. schrijvens verneemen (segge Engeltgen ende Hilgontgen) meede in januarije 1643 stonden te huwelycken, de goede Got wil haer begin ende voortganck seegenen dat haeren staet met vreuchde en contentament moogen beleeven ende wij als tot soodanijgen staet van Godt almachtich beroepen werden.

Soo is 't ons meede hartelycken lief ende aengenaem gewest te verneemen U.E. goede voorsorge wegens onse middelen onder U.E. opsicht ende diereectcyce berustende, blijven vertrouwen U.E.

in sijn goede ijver gelieven sult te contijnueeren en bij alle doendelijcke middel, ongeluck ofte bancqueroeten trachten sult voort coomen en den meesten orboor bevytijgen dat van schhade bevryt blijven ende de verstreecken interesten t' onsen voordel uutste(l)den, waertoe ons verlaten ende rusten.

Hoedanich genegen zijn geweest ons met de vloot van de heer Antonio Caen anno 43 naer 't vaderlant te transporteeren, sal U.E. uut een clein briefgen uut Espahan over Allepa ~~aen~~ onder coeveerte van onse heren meesters brieven aen U.E. geschreeven ten vollen vernoomen hebben, met welck voorneemen wij anno 1643 den 15^{en} mayo uut Parsyen met 't schip De Pau ~~vertrocken~~ naer Batavijen vertrocken zijn, edoch op de custe van Indegen coomende, hebben soodanich quaet ende onstuimich weeder ontmoet dat tot salvatcyce van ons schip ende ingelade goederen, jae lijf ende leeven genootsaect sijn geworden, naerdats 9 à 10 dagen in groot onweeder ende storm gedreeven hadden ende van de wal niet soude hebben coonen houden Gooa in te loopen ende aldaer een haven te verkiesen, alwaer met groot perijck gecoomen zijnde, vernoomen hebben de vrede aldaer over seeckere deferentcyce weegen de lantscheidinge van Sylan¹ niet vercondicht nochte aengenoomen is geweest ende d' edele heer Boreel wien darwaert om deselve te publyseeren, gecommyteert ~~was~~ is geweest met den oorlooch, gescheiden was, coomende ons wel onverwacht voor, weetende wij niet anders als van gode en fiedele vrede, conform ons deselve aengeschreeven is geworden, dienvolgende alle Poortogijse havenen voor onse natcyce soo vrij als voor haere eigen onderdanen wesen mosten, naer luiden de artijckulen van vrede tussch beide natcijen geraempt, dewelcke als vooren gesecht daer niet aengenoomen noch wel buiten verwacht geen effect gesorteert hebben, soodat wij met ons schip wiens ladinge over de 430.000 guldens inporteerde, bestaende meest uut rouwe zijde, als een muis in de valle bij comperatcyce gesproocken, gel(o)pen ofte gecoomen zijn, werdende wij soowel als ons schip ende goet

[volgende blad]

[in marge, op zijn kop boven de tekst:]

In de stat Batavijen is desen

10^{en} augusto 1644

binnen ditto Gooa in arrest gehouden, ende eintelycken is ons volck, naerdats eenye 3, eenye 6 ende sommye 9 maenden binnen Gooa gevangen zijn geweest, weeder vrijgecoomen, edoch conden niet verstaen ons schip met sijn ingeladenen te largeeren, waerover onse ~~xxxxxxxx~~ ~~ende~~ welckoom bij de edele her gouverneur generael ende heren raden van Indegen niet groot is geweest, leggende ons te laste buiten noot daer in geloopen te zijn, etcetra, derweegen ons hier legge op Batavijen, hebben doen dittyneren² tot onse sacke verantwoord souden hebben, in welke detentcyce wij tot in 't voorste van augusto gecontijnueert zijn gebleeven, en den 10^{en} ditto augusto met de vloot

van 10 scheepen weeder naer Gooa vertrocken zijn, met intentcye ons schip de Pau met sijn ingeladenen te versoecken ende bij weigeren ~~ons~~ desselfs ~~en~~ d'edele compagnye bij d' eene ofte andere wech ofte middel die ons Godt verleent heeft daervan te valeeren waertoe geen gelegentheit nochte middel mancqueren sal.

Onderentussen blijven wij buiten onse goede meeninge ende vasten voorneemen 2 jaeren van onse tuisreise versteecken, te weeten dat onse gevanckenisse binen Gooa een jaer verhindert heeft ende nu ~~we~~ weeder daerwaerts moeten gaen dat ons een jaer verachten sal en raecken wij onderentusschen ~~den lager ondercant,~~ en met groote moeiten en ongeneuchten aen de ondercant, Godt geeve, ~~wij~~ ons schip met sijn lading weeder mogen becoomen en wij met deselve in corte voor onse meesters ende U.E. als de veerdere vrienden verschijn moogen. Door dit ongeval moeten wij de contynuatcye van noch een geheel jaer getroosten, 't welcken ons Godt almachtich in gesontheit ende voorspoet gelieve te laten passeren ende sooveel meer als 't zijn Goddelijcke wil is, opdat wij noch eintelycken malcanderen in gesontheit moogen ontmoeten ~~en Gott~~.

Dit ongeval van gevanckenisse heeft mij niet alleene hinderlijcken geweest ons 2 jaeren eerder als nu sal coonen geschieden bij U.E. in 't vaderlant te coonen weesen, maer daer beneeven seer schadelycken soo in respect als middelen ende hebben wij dier oorsaecke wel verlooren duisent pont vlaems en meer, 't welcken ons vrij smert, zijnde een soober belooning, (Godt beert), voor onse lange ende nu meest 38 jaeren ~~dient~~ die gestadich in d'edele compangnys dienste, ~~als een~~ met allen ijver ende getrouwicheit toegebr[acht] hebbe, nu wat sullen daerin teegen doen, 't heeft Godt zoo gelieft, wie ons als 't zijn goddelycke wille is, weeder hopen en ons ongeval versoeten can en up een ander dubbelt weeder geven can in wiens barmharticheitens, ons vertrouwende, ons niet gebreecken sal.

Ende also ~~die~~ mer verhaelde ons ongeluck wel eenige ockadge van misnoegen aen onse meesters weegen onsen parsoon mochten veroorsaecken dat eevenwel niet verhoope, souden 't mijs oordeels niet ongeraeden zijn U.E. onse middelen die onder haer sijn berustende en door U.E. aen haer getelt met beleftheit trachten te lichten en, doendelycken zijnde, op een andere siegoere plaetse ofte wel het gemeene lant uutstelde, edoch bij aldien U.E. daer geen swaericheit in maeckt, coon 't deselve ~~B~~ soo 't geraeden vint onder haer berusten laten, ~~waecten~~ 't wel(k)en wij U.E. voorsicticheit ende rijpen overlegh bevoolen laten. Voor present senden wij U.E. geen reeckening of noch voorneemen sullen te doen, wert U.E. in de dese ofte hiernaer aangedundicht.

Wij hebben U.E. broeder Jan Baert, hier op Batavijen zijnde, ontmoet ende hulpsame hant geboden, mitsgaders veertich reaalen à 48 stuvers 't stuck tot sijn nodruft ende behoefte verstreect, doch onder obbligatcye van sijn hant onder ons berustende. Wij hadden wel gewest ende verhoopt ~~ten~~ in een beeter gelegentheit gevonden te

hebben, 't is noch een jonckman wien tot dato weinich achterdocht
 plaetse heeft gegeven, willen hoopen de calverclauwen eens ver-
 werpen en omsichtijger als tot dato geschiet, sich selven gouver-
 neeren sal, 't welke geschiedende niets mancqueeren sal
 om tot eere ende staet te geraecken, alsoo 't hem hier niet soe veel aen
 vrienden, als wel aen sijn eigen wilpse compoortament mancqueert.
 De heer Van der Lijn heeft hem veel vrientschappen gedaen, en noch
 dagelyckx is doende, heeft hem in allen ten besten geraden, 't welken
 van onse cant meede ten overvloede geschiet is, vertrouwe o[n]sen
 raet onthouden en sijn bijzondere eere in achting neemen sal,
 is nu in 't voorste van julijs weeder naer Tajowan ende Japan in qual-
 yteit van ondercoopmaen vertrocken, willen hoopen in beetr
 respect van daer retorneeren zal.

[in marge, dwars:]

Mijn broeder Jochem Geleinsen is met Den Olyphant hier wel gearrijveert, is van zijn
 koockx-
 ampt verlost dat hem seer moeyelycken viel ende tot bottelier gestelt in sijn vooryge gadge
 dat hem
 vrij wat mackelijckers en beeter can bedienen. Zijn zoon Gelein Jochemsen is 2 jaer verleden
 ondercoopman gemaect ~~wint~~ met een tractament van 40 gulden ter maent, draecht hem seer
 wel soolang daerinne contynueert soude ~~wel~~ zijn ouders wel in een goet qualyteit coonen
 tuiscoomen.
 Jan Jansen is teegenwoordich bij mij op 't schip Rotterdam waermeede naer Gooa vertrect, is
 een
 wilt kuicken, vreesse de 't respect van sijn cosijn Gelein vooreerst niet verlangen zal. Wij
 sullen
 hem, als Gelein gedaen hebben, onder ons opsicht houden, onderneemen offer noch wat goets
 van werden wil, soo niet sal 't mosquet op 't schouder moeten, dat hem opteerde soo
 proffytabel
 als de pene conde zijn wesen sal. D'uitcoomste sal syn yver en canportement hiernaer
 oopenbaren.

Ende also ons voor present niets
 resteert desen te proulongeren, sullen
 naer onse hart vriendelijcke
 groete aen alle die van U.E. huise
 ende verdere vrienden gedaen afbreeckt
 eindygen ende in de genadyge bescherminge
 des Alderhoogste beveelen, die bidde
 U.E. t'sampt zijn edele famielije gelieve
 te spaeren in langhdueryge gesontheit
 tot salicheit, eere ende prospere te
 blijvende vorder, U.E. dienstwillyge
 vrunt en dienaer
 Wollebrant Geleinszen
 de Jong

^{1.} *Sylan - Ceijlon, Srilanka*

^{2.} *dittyneren - detineren, vasthouden*

[Brief 43]

[een schrijver schrijft namens Wollebrant:]

[10 augustus 1644]

[43]

Seigneur Jacob Baert

Eersaeme, wijze, voorsienighe
ende seer discreete heere, saluijt.

Met aengenaemheit sijn mij U.E. 3 distincte missijven van dato 10^{en} december 1641, 22^{en} november ende 11 december 1642, noch in Parsia sijnde wel geworden mitsgaders een van moeder, gedateert den 4^{en} december 1641, waeruit soowel van moeder als U.E. vernoomen hebbe de stant ende gelegentheyt darwaerts over soo de vrunden ofte U.E. ende uwe edele huys raeckende als ons en onse middelen onder U.E. opsicht berustende tot vernoegen vernoomen hebbe, waerop voor present in deesen niet voorneemen particulier te antwoorden, maer tot naerder gelegentheyt welcke over 3 à 4 maenden wesen sal, uutstellen ende nu eene-lijcken deese weinighe regulen gelieve in dancke aen te neemen en voor antwoorde op d' uwe in corte gelieve te laeten dienen, coomende dan ter materije seggen 't naervolgende naementlick,

Eerstelijcken dat het ons ten hoochsten aengenaem is geweest U.E. en gansche famielies gesontheyt te verneemen die, Godt bidde, langhe gelieve te laete continueeren ter salicheyt en vreuchde aen U.E. kinderen te saemen moocht beleeven. 't Selve wensen wij U.E. lieve susters Aelewijntgen, Engeltien ende Hillegontien, die naer uit U.E. schrijvens verneemen, segge Engeltien ende Hille-gontien, mede in januaro 1643 stonden ten huwelijcken, de goede Godt wil haer begin ende voortganck seegenen, dat haeren state met vreuchde en contentement moogen beleven ende wij als tot soodaenijgen staet van Godt almachtich beroepen werden.

Soo is 't ons meede hartelijcken lieffen aengenaem geweest te verneemen U.E. goede voorsorge wegens onse middelen onder U.E. opsicht ende dierectie be-

rustende, blijven vertrouwen U.E. in sijn goede
ijver

[volgende blad]

ijver gelieven sult te continueeren en bij alle doenlijke middelen, ongelucken ofte bancqueroeten trachten sult voor te coomen ende den meesten oorboor bevljitegen dat van schaade bevrijdt blijven ende de ver-streecken intrezt t'onsen voordeel uitstelle waer-toe ons verlaeten ende rusten.

Hoedaenich genegen syn geweest ons met de vloote van de heer Antonie Caen anno 43 naer 't vaderlant te transporteeren, sal U.E. uit een cleen brieffgien van Spahan over Alleppo onder coverto van onse heeren meesters brieven aen U.E. geschreven, ten vollen vernoomen hebben met welck voorneemen wij anno 1643 den 15^{en} maijo uit Parsia met 't schip de Paeuw naer Battavia vertrocken sijn, edoch op de custe van Indija coomende, hebben soodaenich quaet en onstuymich weder ontmoet dat tot salvatie van ons schip ende ingelade goederen, jae lijffen ende leeven genootsaect sijn gewerden, naerdad 9 à 10 daegen in groot onweeder ende storm gedreeven hadden ende van de wal niet soude hebben coonen houden Goa in te loopen ende aldaer een haven te verkiesen, alwaer met groot peryckel gecoomen sijnde, vernoomen hebben de vrede aldaer over seeckere differentie weegen de landtscheijdinghe van Ceijlon niet vercondicht nochte aengenoomen is geweest ende d'edele heer Booreel wien darrewaerts, om deselve te publiceeren gecommiteert is geweest met den oorloch, gescheyden was, comende ons wel onverwacht voor, wetende wij niet anders als van goede en fiedele vrede, conform ons deselve aengeschreven is gewerden dienvolgende alle Portugeese havenen voor onse nacije, soo vrij als voor haer eygen onderdaenen wesen mosten naer luiden der artijculen van vrede tusschen bejide naetcijen geraempt, dewelcke als vooren gesecht, daer niet aengenoomen nochte (wel bujten verwacht) geen effect gesorteert hebben, soodat wij met ons schip wiens ladinghe over de 430 000
guldens

[volgende blad]

guldens inporteerde, bestaende meest uit rouwe zijde, als een muijs in de valle bij comperatie gesproocken,

geloopen ofte gecoomen sijn, werdende wij soowel als ons schip en 't goet binnen dito Goa in arrest gehouden ende entelijcken is ons volck, naerdat wij eenighe 3, eenighe 6 ende sommige 9 maenden binnen Goa gevanchgen sijn geweest, weder vrij gecoomen, edoch conden niet verstaen ons schip met sijn ingeladene te largeeren, waerover onse wellekomste bij de edele heer gouverneur general niet groot is geweest, leggende ons te laste buyten noot daer in gelooopen te sijn etcetera, derwegen ons hier segge op Battavia hebben doen detineeren tot onse saecke verantwoordt soude hebben, in welke detencije wij tot in 't voorste van augusto gecontinueert syn gebleeven en den 10^{en} diito augusto met de vloot van 10 scheepen weeder naer Goa vertrocken sijn, met intencije ons schip de Paeu met syn ingelaedene te versoecken ende bij weygeringe desselffs d'edele Compagnie bij d'eene ofte ander wech ofte middel die ons Godt verleent heeft daervan te valeeren waertoe geen gelegentheit nochte middel mancqueeren sal.

Onderentusschen blijven wij buijten onse goede meeninghe en vasten voorneemen 2 jaren van onse tuijsreyse versteecken, te weeten dat onse gevanckenisse binnen Goa een jaer verhindert heeft ende nu weder darwaerts moeten gaen, dat oock een jaer verachten sal en raecken wij onderentusschen met groote moeyten en ongenuechte aen de ou der cant¹, Godt geeve, ons schip met sijne laadinghe weder mogen becoomen ende wij met deselve in cort voor onse meesters ende U.E. als de vordere vrienden verschijnen mogen. Door dit ongeval moeten wij de continuatie van noch een geheel jaer getroosten, 't welcken ons Godt almachtich in gesontheyt ende voorspoet gelieve te lateen
passeeren

[volgende blad]

passeeren ende sooveel meer als 't sijn goddelijcke wil is, opdat wij noch entelijcken maelkander in gesontheit mogen ontmoeten. Dit ongeval van gevanckenisse heeft mij niet alleene hinderlijck geweest om 2 jaeren eerder als nu sal connen geschieden bij U.E. in 't vaderlant te connen weesen, maer daer beeven seer schadelycken soo in respect als middelen, ende hebben wij dier oorsaecke wel verlooren duijsent pondt vlaems en meer, 't welcken ons vrij smert, sijnde een soober belooningh, Godt beetert, voor

onse lang ende nu meest 38 jar~~x~~en die gestadich in d'edele Compagnies dienst met allen ijver ende getrouwicheyt toegebracht hebbe, nu wat sullen daer en tegen doen, 't heeft Godt soo gelieft, wie ons als 't sijn goddelycke wil is, weder helpen ons ongeval versoeten en op een ander dubbelt weder geven can, in wiens barmharticheyt vertrouwende ons niet gebreecken sal.

Ende alsoo meer verhaelde ons ongeluck wel eenighe ockagie van misnoegen aen onse meesters weegen onsen persoon mochte veroorsaecken, dat eevenwel niet verhoope, soude 't mijns oordeels niet ongeraden sijn U.E. onse middelen die onder haer sijn berustende en door U.E. aen haer getelt met beleeftheyt trachten te lichten en, doenelycken sijnde, op een ander sigour plaetse ofte wel het geemene landt uutstelde, edoch bij al dien U.E. daer geen swaricheyt in maect, coon 't deselve, soo 't geraeden vindt, onder haer berusten laeten, 't welcken wij U.E. voorsichticheyt ende rijpen overlech bevoolen laten. Voor present senden wij U.E. geen reeckeninge offe noch voorneemen sullen te doen, wert U.E. in de deese ofte hiernaer aengecundicht.

U.E. broeder Jan Baert, hier op Battavia sijnde, hebbe ontmoet en de hulpsaeme hant gebooden, mitsgaders veertich rijalen à 48 stuivers 't stuck tot syn nootdruft ~~gedaen~~ ende behoeffticheyte verstreect, doch
onder

[volgende blad]

onder obligatie van syn handt onderteeckent ende onder ons berustende. Wij hadden wel gewenst ende verhoopt in een beter gelegentheyt gevonden te hebben, 't is noch een jonck man wien tot dato weinich achterdocht plaetse heeft gegeven, willen hoopen de calverclaeuwen eens verwerpen en omsichtiger als tot dato geschiet, sichselver governeeren sal, 't welke geschiedende niets manqueeren sal om tot eere en staet te geraecken, alsoo 't hem hier niet sooveel aen vrunden als wel aen sijn eijgen wulpse comportement mancqueert. De heer Van der Lijn heeft hem veel vruntschappe gedaen, en noch daegelijcx is doende, heeft hem in allen ten besten geraaden, 't welcken van onsen candt meede ten overvloede geschiet is, vertrouwe onsen raet onthouden en syn besondere eere in achtinch nemen sal, is nu in 't voorste van julijs weder naer Taijowan ende Japan in qualiteijt van ondercoopman

vertrocken, willen hoopen in beeter respect van daer retourneeren sal.

Mijn broeder Jochem Geleijnsz. is met den Olyphant hier wel gearriveert, is van sijn koxampt verlost dat hem seer moeilijk viel en tot bottelier gestalt in sijn voorige g[a]gie dat hem vrij wat mackelijcker en beter can bedienen. Sijn soon Geleyn Jochemsz. Is 2 jaer verleeden ondercoopman gemaect met een tractement van 40 gulden ter maent, draecht hem seer wel, soolange daerinne continueert soude sijn ouders wel in een goet qualiteit connen tuijscomen. Jan Jansz. is tegenwoordich bij mij op 't schip Rotterdam waarmede naer Goa vertrect, is een wilt kuyjcken, vreesse 't respect van sijn cosyn Geleijn voor- eerst niet eerlangen sal. Wij sullen hem, als Geleijn gedaen hebben, onder ons opsicht houden en onderneemen off er noch wat goets van werden wil, soo niet sal 't musket op schouder moeten, dat hem opverde soo proffitabel als de penne can sijn, wesen sal. d' Uit- compste sal sijn [...]aer en comportement hiernaer openbaren.

Ende alsoo ons voor [pre]sent niets resteert desen te prolongeren sullen naer onse ha[rt] vrundelijcke groete aen alle die van U.E. huijse en verdere [vri]enden gedaen afbreeckende, eindigen ende in de genadige besce[her]minge des Alderhoochsten beveelen, die bidde U.E. t'sampt [...] U.E. sijn famielie gelieve
te

[volgende blad]

te spaeren in lanchdurijge gesontheit tot salicheijt, eere en prospereteijt ter salicheijt blyvende vorder

U.E. dienstwilligen
vrient ende dienaer

[door Wollebrant zelf ondertekend:]

Wollebrant Geleynsen de Jongh
1644 subscripsit

in de stadt Battavia
desen 10^{en} augusto anno 1644

[Wollebrant voegt toe:]

Onsen vriendelijcke gebiednisse gelieve te doen aan alle bekende onse genegen vrienden, mij geschiede eere.

[adressering uitgevouwen, op zijn kop:]

Eersame, wijze, voorsienige
 en seer discrete heer
 Jacobus Baert, notaris publique
 en ontfanger van des gemeene
 lants middelen, woonende in de
 Langhe Straet in 't Verguld
 Hoeffijser
 Tot
 Alekmaer
 Bij vriend die Godt geleijde

^{1.} *ou der cant - andere kant ?*

[Brief 44]

[een schrijver schrijft namens Wollebrant:]

Seigneur Jacob Bart
 [23 november 1645]

[44]

Eersame, wijze, voorsienige en seer discrete seigneur, salut,

By dese gelegentheijt dat wij oorzaecke hebben aen onse heeren meesters over den wech van Alleppo te schrijven, hebbe niet connen naer laeten U.E. onse gesontheijt (daer den Almogendes voor gedanckt blive) te deelachtigen wien ons ter zalicheijt dienende, daerinne gelieve te continueeren ende noch eenmael het lieve vaderlandt mogen betreeden en malcanderen neven de vordre vrunden in gesontheijt mogen ontmoeten, daer met gantscher harten, niet alleene nu maer lange naer verlangt hebben.

Edoch heeft het door verscheijden entervallen die daer belettselen van geweest zijn, tot dato en ons ~~van~~ harten leetwesen, niet connen geschieden, blijven in hoope nu eenmael effect sorteeren sal ende wij met der Goddelijcker hulpen U.E. anno 1647, in gesontheyt ontmoeten sullen, dat Godt geve soo naer onse goede voornemen uijtvalen mach en bij onse heeren op Battavya onse licentie optineeren mogen.

Wij vertrouwen ende verlaten ons op uwe goede voorsorge onser middelen ende onse saecke, die U.E. vertrouwt blijft soodanich diercgeeren sult, dat van shade bevrijt blijven en eenmael (met lief in 't vaderlant comende) de vruchten daervan voor ons lang ende veelvoudige labeura sullen genieten, dat Godt almachtich gelieve te vergunnen, is 't ons zalich.

Nietsonders hebben wij U.E. voor present te connen bedeelen, ten anderen den tijt, wegen onse heeren dienst 't selve niet

(als wel wensten) toelaet, noch gedogen can, principael over desen wech, waervan 't port der brieven hooch loopt en onse heeren geen disgouste te geven, soo hebben wij uwe edele niet sonder te deelachtigen als ten principalen te reecommandeeren d' goede voorsorge, onser poveresa onder uwe edele administratie, die verhoopen 't onser verschijninge daer naer behooren vinden sullen en naer lang travaillie en versameling eenmael (als vooren gesecht) de vruchten daervan genieten mogen

Hiermede sullen U.E.
eersame, wijze voorsienige ende zeer bescheijdene heer 't sampt uwe edele familie ende alle onse vrienden, inde genadige bescherminge des Alderhoochste bevoelen laten, die Godt bidde te willen verleenen dat ons aen lichaem ende ziele nodich is, en malcanderen met vreuchden in gesontheit mogen gemoeten, waer mede verblijven.

U.E. gaffectioneerde vrunt
en dienaer te gebieden

[Wollebrant ondertekent zelf:]
Wollebrant Geleynsen De Jongh
1645 subscripsit

In ons Nederlants comptoir
Gamron gelegen in 't
rijk van Persia desen
23^{en} november 1645,
nieuwe stijl

Onse vrundelijcke groete, gelieve hier
neven, alle onse vrienden niemant uijt-
gesondert te laten genieten, ons geschiede
vruntschapp

[volgende blad]

[adressering:]
Eersame, wijze, voorsienige seer discrete
seigneur Jacobus Bardt, notaris pu-
blicus, woonende in de Lange Straet
indt Vergulde Hoeffyser
Tot Alcaer

per couverte van d' edele heeren
Mayores.

[dwars:]

Wij versoecken eerbiedelicken U.E. d' heer dit
 ons briefken aen onse vrunden tot Alc-
 maer, gelieve te zenden, ons geschiede
 eere,

[Wollebrant ondertekent zelf:]
 Wollebrant Geleijnsen DeJongh
 1645

[Brief 45]

[Jacob Baert schrijft:]

[14 maart 1646]

[45]

Seigneur Wollebrant Gelijnss
 de Jongh

Eersame, wijze, voorsienige, seer
 discrete heere, salujt

Desen sal alleene in 't corte dienen omme U.E. onser
 aller gesontheit bekent te maken, Gode sij
 danck, dat wij hoopen van gelijcken van U.E.
 te verstaen ende noch liever met onse oogen te
 aenschouwen.

Den heere Cornelis
 van der Lijn is alhier tot gouveneur general
 van Nederlants Indiën geëligeert, ick hebbe
 hem veel gelucx ende des Heeren seege toegewenscht
 in soo hoochichtigen cargie oock mijn broeder
 Jan Baert vrundelick gerecommandeert, ick
 hoope oock dito mijn broeder U.E. hulpe mede
 niet en sal ontbreecken naer sijne capassiteijt
 ende merite. U.E. middelen onder mijne
 voorsorge sijnde hebben mijne saliger vader ende
 ick ten besten geadministreert, daeraen ick
 hoop 't U.E. sullen nemen ten vollen
 contentement. Ick wete van gene schade
 ongeluck ofte bancqrotten, van de reste hebbe
 ick goet gedacht niet vele te particulariseren
 alsoo ick niet wete off desen eerder in
 indien off U.E. in patria sult sijn, waeromme
 ick ~~desen~~ sal eijndigen ende naer onser aller
 gebiednisse ende groetenisse U.E. in de
 genadige bescherminge Godes over bevelen,
 haestich in Alcmaer desen 14^{en} martij 1646.

U.E. dienstbereijde vrunt ende

dienaer

Jacob Baert
1646

[Brief 46]

[Jacob Baert schrijft aan Wollebrant:]

[28 april 1647]

[46]

[ontvangen 6 december]

Seigneur Wolbrant Geleijnss de Jongh,

Erentfeste, wijze, voorsienige here
U.E. seer aengenamen van de 23^{en} november 1645
ende die van de 1^{en} julij 1646 geschreven op 't
Nederlantse Comptoir Gamron in 't coninckrijck
Persia sijn mij wel ter hant gecomen, daer-
uijt met vreuchde U.E. gesontheijt verstaen,
dat Godt geve noch lange ter salicheijt te
mach continueren ende wij den anderen mogen
ontmoeten, daernaer wij alle seer verlangen.

Het verwondert mij U.E. geen brieven van
mij en ontfanckt, dewijle ick niet en
manquere bij alle occasie te schrijven.
Wat de directie van U.E. middelen aengaet,
ick hoope U.E. 't sijner geluckiger overcompste
volcomen contentement sult nemen, ick
drage soo veel sorge als mij jimmermeer
mogelick is ende wete niet dat U.E. een
stuver schade tot noch toe hebt geleden,
van alles naerder mondelingh, dat Godt
geve eerlange te geschieden.

Mijn broeder Jan Baert recommandere in U.E.
gunste, ick hoope U.E. voor sijn vertreck
nochmaels wat goets sult doen, soo hij het
meriteert.

Den brenger deses is de soon van den commissaris
Schagen, dewelcke voor assistent op hoope
van avance naer Indien gaet, dat U.E. gerecom-
mandeert blijft.

Sijne hoocheijt de Prince van Orangien is in den
Heere gerust ende sal den 10^{en} mej aencomende
tot Delft begraven werden.

De vredehandelingh tot Munster gaet sachgens

[volgende blad]

voort, ick hoope echter Godt Almachtich ons die sal toebrenghen, soo het ons salich is ende dewijle mij tijt ende materie ontbreeckt desen te prolongeren, sal ick eijndigen ende Godt bidden.

Erentfeste, wijse, voorsienige heere, U.E. te willen conserveren in langdurige gesontheit ter salicheijt, ende gunnen wij den anderen met vreuchden mogen sien, blijvende altijt

U.E. dienstwillige vrunt ende dienaer,

Jacob Baert,
1647

Haestich in Alcmaer den
28^{en} aprilis 1647

Ick hebbe dese mael de vrijicheijt niet genomen aen den heer generael Van der Lijn te schrijven ende daer nevens mijn broeder Jan Baert te recommanderen, omme sijn edele niet te jmportuneren, vertrouwende sijne gunste.

[Brief 47]

[Jacob Baert schrijft aan Wollebrant:]

[10 september 1648]

[47]

[gelogeerd in de Vergulde Son bij sinjeur Van Houten op de Heerengracht t' Amsterdam]

Heer commandeur Wolbrant Geleijnss. de Jongh,

Erentfeste, wijse, voorsienige heere,

U.E. aengename van de 8^{en} deser hebbe ick ontfangen, het is ons lief geweest U.E. gesontheyt te verstaen, wij dancken Godt almachtich voor de onse, hopen den anderen met vreuchde te ~~ontf~~ ontmoeten.

Volgens U.E. ordre hebbe ick naer een schip vernomen, den thoonder deses is genaemt Jan Cornelis, anders Jan IJss., woont in de camer van bestemoeder bij de Keeten, die hij gecocht heeft

ende is een goet, nuchteren ende getrouw
 schipper, op de Seeusche stromen wel
 ervaren ende bekennt, d' selve hebbe ick
 daarvan gesproocken, ende is daer toe wel
 genegen, ende dewijle hij met ballast
 naer Amsterdam gingh, hebbe ick goet
 gedacht hij U.E. selffs soude spreken,
 de roeff ende het ruijm is hij te vreedden
 voor U.E. te laten ende alleen het vooronder
 te behouden, gelijk mede te varen ende
 te blijven leggen, daer ende alst U.E. sal
 gelieven ende goetduncken, maer als hij
 op sijn eijgen kost ende dranck ende andere
 costen vrij soude varen, moeten de
 dachgelden, nae ick onderrecht wort,
 hooger loopen, derhalven U.E. met hem-
 selffs cunt spreken ende accorderen, hij
 heeft een goet schip ende is een goet schipper.

[colgende blad]

De ongevoerde swarte lakense mantel
 gaet hiernevens.
 Soo wij geen gelegentheyt hebben den anderen
 te spreecken, wenschen wij U.E. geluck
 ende behouden reijs, ende een gesonde weder-
 compste.

Om het gelt te beleggen daarvan U.E.
 schrijft, sal ick dencken, lijffrenten
 werden noch niet gelicht, ende dewijle
 seer veele loop is, sal men tot de reste
 terstont mede geen plaets cunnen krijgen,
 doch sal mijn beste doen.

Hiermede
 erentfeste, wijse, voorsienige heere, sijt
 nevens onser aller groete, Gode in genade
 bevolen, haestich in Alcmaer desen 10^{en}
 septembris 1648.

U.E. dienstveerdige vrunt ende dienaer,
 Jacob Baert,
 1648

Soo U.E. gelegentheijt
 heeft ende mij de eere ende
 vruntschap gelieft te doen
 voor mijn mesuagie een puijck
 ende suyver oxhooft¹ wijn in

Seelant te coopen ende in U.E.
 schip te laden, 't sal mij seer aengenaem sijn
 ende gelieft mij in alle occasie te coulander².
 De oxhooffden gelden daer soo ick verstaet de keur
 dertich gulden.

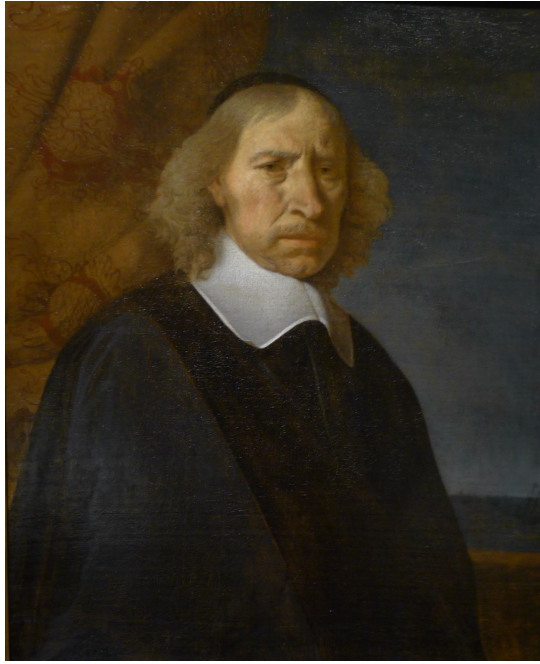
¹. *okshoof, oxhoof - oude vochtmaat voor wijn, een vierde vat.*

². *coulander - inschikkelijk zijn*

Naschrift:

Het laatste verblijf van Wollebrandt Geleynsz. de Jongh in de Oost heeft 16 jaar geduurd. Hij vertrok in 1632 en kwam in 1648 terug. De eerste jaren heeft hij de tijd afgeteld tot hij weer naar huis kon gaan, omdat hij graag bij Alewijntje wilde zijn. Toen hij las dat zij was getrouwd, heeft hij geen haast meer gemaakt. Toch wilde hij in de loop der 40-er jaren graag naar huis, maar het zou nog even duren. Wollebrandt, opperkoopman in Perzië, vertrok met 2 schepen beladen met ruwe zijde, naar Batavia. Op de kust van India, nabij Goa, kwamen de schepen in slecht weer terecht. Eén schip ging verloren, het andere, de Paeuw, sloeg lek en men moest de haven van Goa, een handelspost van de Portugezen, binnen lopen. Zij namen het schip in beslag en de bemanning werd gevangen genomen. Het heeft bijna een jaar geduurd voor een ieder weer vrij was en met een eskader naar Batavia kon varen. Daar nam men het Wollebrandt kwalijk dat hij zonder schip en lading aankwam. Hij kreeg de opdracht het schip hoe dan ook te gaan halen. Hij is er in geslaagd, maar het heeft hem nog een jaar gekost. De oorzaak van het geheel was het feit dat de resultaten van vredesbesluiten slechts mondjesmaat bekend werden in de handelsposten van vriend en vijand. Het VOC-bestuur zag in dat Wollebrandt geen blaam betref. De pionier voor de Hollandse wereldhandel, werd in ere hersteld, kreeg een gouden medaille en de titel 'extra-ordinaris Raad van Indië. Hij werd benoemd tot bevelhebber van een retourvloot van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, op het commandoschip de Walvis en voer met twaalf rijk beladen handelsschepen terug uit Oost-Indië.

Eenmaal thuis in Alkmaar genoot Wollebrandt van zijn renteniersbestaan, van de rust op de Hofstede in de Schermer en in de winter van het vermaak in zijn huis in de Langestraat. Hij maakte zich verdienstelijk als weesmeester en later als regent van het Burgerweeshuis. Wollebrandt stierf 28 januari 1674 ongehuwd op 80-jarige leeftijd. Hij liet iets meer dan de helft van zijn vermogen na aan de nazaten van zijn broers en iets minder dan de helft na aan het Weeshuis, de diaconie en de Grote Kerk. Zijn graf is er nog altijd prominent aanwezig ! Het laat een medallion zien met zijn wapen, een klimmende vos, mogelijk de uitbeelding van de naam van het schip waarmee hij in 1619 als koopman naar Oostindië voer. Het helmteken is de hand die de commandostaf droeg.



Wollebrandt Geleynsz. de Jongh, als regent van het Burgerweeshuis, Caesar van Everdingen,



Noorder Gang 44, 45.

Hier Leyt Begraven Wollebrant Gleynsz. De Jongh In syn Leven Raet In Oost Indien. Commandeur En Directeur In Persien. En Voor Commandeur Over Een Retour Vloot Van Twaelf Scheepen In Patria Gearriveert Den 7 Augusty 1648 En Is Binnen Alckmaer Gerust Den 28 January 1674 Out 80 Jaren

[opsomming van de brieven door H.E. van Gelder:]

1.

1. 15-12-1623, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, geschr. Suhaly
2. 8-12-1634, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, geschr. rede Texel
3. 16-12-1634, van Cornelis Janss. Baert. aan Wollebrant Geleijnss., op rede Texel
4. 17-12-1634, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert en Jacob Baert, op rede Texel
5. 23-12-1634, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, op rede Texel
6. 24-12-1634, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, op rede Texel
7. 24-12-1634, van Cornelis Janss. Baert aan Wollebrant Geleijnss., op rede Texel
8. 26-12-1634, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert (2 kleine stukjes papier), op rede Texel
9. 8-2-1635, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, op zee
10. 6-4-1635, van Jacob Baert aan Wollebrant Geleijnss., ontvangen 21-9-1635, Batavia
11. 6-4-1635, van Cornelis Janss. Baert en Maritgen en Alewijntgen Baert, ontv. 21-9-1635, Batavia
12. 26-10-1635, van Cornelis Janss. Baert aan Wollebrant Geleijnss., ontv. 22-8-1636, Batavia.
13. 28-11-1635, van Thomas Pietersz. Baert aan Wollebrant Geleijnss.

14. 29-11-1635 (I) van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert en Alewijntje Baert (2 catalogi) Banjermasin en Batavia
15. 29-11-1635 (II), van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert en Alewijntje Baert (2 catalogi) Banjermasin en Batavia
N.B. Hierin 2 attestaties de vita en afrekening.
16. 6-8-1636, van Thijs Abramsz. te Amsterdam aan Cornelis Janss. Baert.
17. 6-8-1636, van Jan Fransz. te Amsterdam aan Cornelis Janss. Baert
18. 4-8-1636, van? aan Cornelis Janss. Baert (betr. Annetje Jans te Amsterdam.
19. 5-9-1636, van Cornelis Janss. Baert aan Wollebrant Geleijnss. (minuut) en aangehecht briefje
20. 2-9-1636, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, te Souratte.
21. 25-1-1637, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, te Amadabath.
22. 21-9-1637 van Cornelis Janss. Baert aan Wollebrant Geleijnss. (minuut)

2.

23. 8-11-1637 van Wollebrant Geleijnss. aan Alewijntje Baert (minuut), Agra
24. 8-11-1637 (I) van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, Agra
25. 8-8-1637 (II), overl. 15-3-1638, van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, Agra
26. 10-4-1638 van Cornelis Janssen Baert aan Wollebrant Geleijnssen
27. 8-10-1638 van Cornelis Janssen Baert aan Wollebrant Geleijnssen
28. 30-11-1638 van Cornelis Janssen Baert aan Wollebrant Geleijnssen
29. 6-12-1638 van Wollebrant Geleijnssen aan Cornelis Janssen Baert, Agra
30. 17-3-1639 van Wollebrant Geleijnssen aan Cornelis Janssen Baert
31. 8-8-1639 van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, Agra
32. z.d. (fragment), voor 28-8-1640 van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janss. Baert, ??
33. 28-8-1640 van Wollebrant Geleijnss. aan Cornelis Janssen Baert (overl.13-5-1640), Batavia
34. 4-12-1641 van Woutjen Willemsdr. van Molenvliet, wed. van Corn. Janss. Baert aan Wollebrant Geleijnss.
35. 10-12-1641 van Jacob Cornelis Baert aan Wollebrant Geleijnss.
36. 12-12-1641 van Huybert van der Lijn aan Wollebrant Geleijnss.
37. 15-10-1642 (I) van Wollebrant Geleijnss. aan Huybert van der Lijn en Jacob Baert, Ispahan
38. 15-10-1642 (II) van Wollebrant Geleijnss. aan Huybert van der Lijn en Jacob Baert, Ispahan
39. 22-11-1642 van Jacob Baert aan Wollebrant Geleijnss.
40. 11-12-1642 van Jacob Baert aan Wollebrant Geleijnss.
41. 10-8-1644 van Wollebrant Geleijnss. aan wed. Cornelis Jacob Baert, Batavia
42. 10-8-1644 van Wollebrant Geleijnss. aan Jacob Baert (minuut), Batavia
43. 10-8-1644 van Wollebrant Geleijnss. aan Jacob Baert (afschrift), Batavia
44. 23-11-1645 van Wollebrant Geleijnss. aan Jacob Baert, (Perzië)
45. 14-3-1646 van Jacob Baert aan Wollebrant Geleijnss.
46. 28-4-1647 van Jacob Baert aan Wollebrant Geleijnss.
47. 19-9-1648 van Jacob Baert aan Wollebrant Geleijnss.